

SUMAR

BIBLIOTECA ȘI BIBLIOTECARUL

Ioana DRAGOTĂ Cu ÎPS Bartolomeu Anania – Despre biblioteci în vremuri de restriște	3
Angela-Monica JUCAN Ziua bibliotecarului din România și fericitele ei coincidențe creștin-sărbătorești	7

ANIVERSĂRI

Ana-Maria BREZOVSKI, Ana GRIGOR, Florina VANCIU Ioan Es. Pop – 50	10
Ana-Maria BREZOVSKI, Ana GRIGOR, Florina VANCIU Adrian Oțoiu – 50	10
Dorina OȘAN Lendvay Márton (1807-1858)	14
Echim VANCEA O voce, un martor și un requiem pentru visele noastre.....	18
Gabriel STAN „Bányavidéki Fáklya/Új Szó” – 50 de ani de apariție neîntreruptă.....	21
Ioana DRAGOTĂ Informații despre biblioteci în revista „Transilvania”, Restituiri	23

DIALOGURI PROFESIONALE

Laura TEMIAN Oferta de servicii a bibliotecii județene „Petre Dulfu” Baia Mare pentru anul 2008. 27	
Ioana DRAGOTĂ Un bun bibliotecar - biblioteconomie vs. cultură generală -.....	29
Ioan NEAMȚIU În dialog cu Echim VANCEA, directorul Bibliotecii Municipale „Laurențiu Ulici” Sighetul Marmăției.....	32
Angela-Monica JUCAN Descrierea bibliografică și paraziții ei.....	38
Laura HORVATH Promovarea lecturii pentru copii în bibliotecile din Germania și România .40	
Camelia KALISCH, Ana BIZĂU Deontologie și profesionalism în biblioteca de azi - un profil al bibliotecarului contemporan	41
Angela-Monica JUCAN Bibliomahia.....	44
Corina ȘANDOR-MARTIN Un studio audio-video al Bibliotecii Județene „Petre Dulfu”	46
Marioara MUREȘAN Biblioteca Institutului Teologic Greco-Catolic „Ep. Dr. Alexandru Rusu” din Baia Mare	52
Angela-Monica JUCAN Câtă pulbere și spuză	53

BIBLIOTECARI PRIN LUME

Lia SABĂU Visul american al unei bibliotecare (II).....	59
--	----

AGENDĂ DE BIBLIOTECĂ

Simona DUMUȚA O săptămână de excepție la Biblioteca Județeană „Petre Dulfu”	63
Ștefan SELEK A treia ediție a Întâlnirii neconvenționale internaționale a tinerilor canadieniști la Baia Mare	64
Simona DUMUȚA Revista „Familia română” din nou la drum.....	68
Ion BURNAR Un reper cultural: Cenaclul Scriitorilor din Maramureș	69
Antoaneta TURDA Teresia B. Tătaru din nou la Baia Mare	70

NOTE DE LECTURĂ

Adrian POP Întoarcerea poetului prin cuvânt.....	72
Antoaneta TURDA George Astaloș la 75 de ani.....	73

PAGINI CULTURALE

Ioana DRAGOTĂ Școala civilă de stat pentru fete Baia Mare (1893-1948).....	77
Daliana BONAT Revista „Biblioteca Bucureștilor”	83
Ioana DRAGOTĂ Blogul liceenilor din clasa a X-a E - Colegiul Național „Mihai Eminescu” Baia Mare	84

CU ÎPS BARTOLOMEU ANANIA – DESPRE BIBLIOTECI ÎN VREMURI DE RESTRIȘTE

Ioana DRAGOTĂ

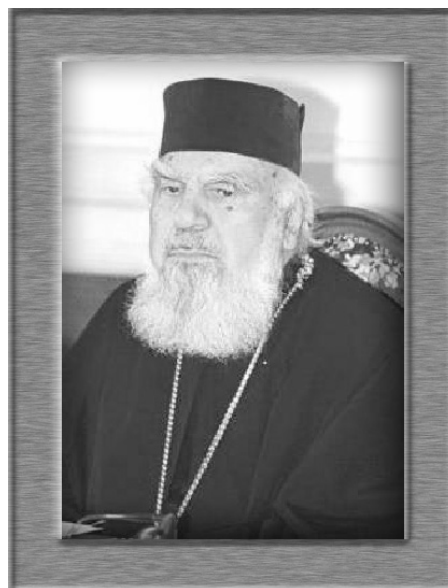
Tudor Arghezi, George Bacovia, Alexandru Balaci, Ion Bianu, Lucian Blaga, George Călinescu, Ioan Petru Culianu, Mihai Eminescu, Ștefan J. Fay, Nicolae Georgescu-Tistu, Octavian Goga, Bogdan Petriceicu Hasdeu, Ștefan Octavian Iosif, August Treboniu Laurian, Constantin Noica, Dimitrie S. Panaitescu-Perpessiciu, Șerban Papacostea, Zenovie Păclișanu, Constantin Rădulescu-Motru, Alexandru Sadi-Ionescu,

N. Steinhardt, Gheorghe Șincai, Gabriel Țepelea, Tudor Vianu - și lista poate continua. Care este sâmburele în jurul căruia am alcătuit-o? Într-un mod poate puțin așteptat, faptul că toți acești iluștri bărbați ai culturii române au fost și bibliotecari - pentru o perioadă mai lungă sau mai scurtă de timp, voit sau conjunctural. Pentru Mihai Eminescu, de pildă, perioada în care a lucrat la Biblioteca Centrală din Iași a fost una dintre cele mai liniștite din viața lui, asigurându-i o râvnită stabilitate; pentru Lucian Blaga a fost un exil - îndepărtat fiind de la catedră și având interdicție de semnătură. Într-o situație similară cu Lucian Blaga a fost și ÎPS Bartolomeu Anania, Mitropolitul Clujului, Albei, Crișanei și Maramureșului, dublat de scriitorul Valeriu Anania, al cărui nume își găsește locul firesc alături de celelalte menționate mai sus.

Cunoscând detaliul biografic legat de activitatea de bibliotecar, mi-am făcut un curaj, care continuă să mă uimească, și am îndrăznit să mă adresez Înalt Prea Sfinției Sale pe calea unui e-mail în care l-am rugat să răspundă, pentru revista noastră, „Bibliotheca Septentrionalis”, la câteva întrebări legate de această perioadă. Deși are o agendă de lucru extrem de încărcată, Înalt Prea Sfinția Sa a avut bunătatea și generozitatea să ne răspundă, dovadă și a faptului că toți cei pe care îi păstorește, mari sau mici, își găsesc loc în inima sa. Ne-am

bucurat toți și îi mulțumim încă o dată, conștienți fiind de onoarea ce ni s-a făcut.

I.D.: Înalt Prea Sfințite și iubite Părinte, din câte știm, între anii 1952-1958 și 1964-1965, ați îndeplinit atribuția de director al Bibliotecii Patriarhale. A fost o perioadă de grea prigoană și ați avut mult de suferit. Vă rugăm să detaliați contextul

biografic în care a avut loc această numire și în care v-ați desfășurat activitatea la Biblioteca Patriarhală.

ÎPS Bartolomeu Anania: În 1952 eram asistent universitar la Facultatea de Teologie din București și decan al Centrului de Îndrumări Misionare Preoțești din Curtea de Argeș. În acest timp, în fruntea Ministerului Cultelor a venit Vasile Pogăceanu, fost prefect comunist de Cluj la vremea când eu, călugăr student la Medicină, conduceam greva academică antirevizionistă și anticomunistă din 1946. Ministrul i-a cerut Patriarhului Justinian să mă transfere undeva într-un post obscur, deoarece „Anania e un om periculos, ne poate face oricând surprize și nu trebuie să fie în contact cu mulțimile” (preoți și studenți).

Ca să-l scutesc de complicații, i-am cerut patriarhului să mă numească muzeograf și bibliotecar în mănăstirea Sinaia, unde puteam să citesc și să scriu în liniște. Lui Justinian nu i-a surâs perspectiva de a mă îndepărta, dar a reținut ideea de bibliotecar și și-a adus aminte că în biblioteca Palatului Patriarhal nu se mai lucrase de dinainte de război. A creat postul și m'a numit în el.

Se știe că orice carte e un mic depozit de praf. Ca să aduc la lumină cele vreo 80.000 de volume pe care le luasem în primire, câteva luni am lucrat în halate speciale și cu mască de tifon. Odată treaba asta terminată, am început munca de așezare în rafturi, fișare, ștampilare, etichetare etc. Totul trebuia luat de la capăt. Într-o bună zi l-am întâlnit întâmplător pe Andrei Scrima, recent eliberat dintr'un post de profesor. Patriarhul a creat un post de bibliotecar și pentru el, și astfel am lucrat împreună vreme de vreo patru ani și jumătate, până când el a plecat definitiv din țară, cu o bursă în India. Fișarea a trecut la el (avea o caligrafie impecabilă), eu am împrumutat de la Biblioteca Academiei *La Classification Décimale* și, după ce am tradus-o și dactilografiat-o, l-am încărcat pe Scrima cu un al doilea rând de fișe. Eu însă m'am întâlnit cu voluptatea obligației de a cunoaște bine cuprinsul fiecărei cărți și de a-l traduce grafic într'un număr de paisprezece cifre.

Într'adevăr, ca bibliotecar am lucrat până în iunie 1958, când am fost arestat. În 1964, după eliberare, am lucrat în cadrul formal al Bibliotecii Sfântului Sinod, într'o încăpere din podul mănăstirii Antim, împreună cu Părintele Stăniloae, dar nu ca

bibliotecari, ci în calitate de traducători ai lucrărilor pe care ni le încredința consilierul. Înțelept, patriarhul Justinian ne pusese într'un loc mai ferit de ochii lumii, până ne mai crește părul și barba.

I.D.: Vă rugăm să ne spuneți câteva cuvinte despre situația Bibliotecii Patriarhale în acea perioadă, în care acționa o cenzură drastică, precum și despre sursele de creștere a fondului.

Î.P.S. Bartolomeu Anania:

Cenzura era atentă doar la cărțile și publicațiile care veneau din străinătate și care trebuiau ținute la secret, în așa-zisul „fond documentar”, inaccesibil muritorilor de rând. Veneau însă la mine și citeau înlăuntrul oameni apropiați, ca Alexandru Mironescu, părintele Daniil Sandu Tudor, Șerban Cioculescu. Eu și Scrima creasem și un fel de „rețea conspirativă” cu Virgil Cândea și Alexandru Duțu, care lucrau în Biblioteca Academiei și aveau acces la fondul documentar, fond care însă nu primea și cărți sau reviste religioase, după cum noi nu primeam titluri pur culturale. Așa se face că noi le trimiteam, seara, un Jean Daniélou, Irénée Hausherr sau Hans Urs von Balthasar, iar ei ne trimiteau, în schimb, un Mircea Eliade sau Emil Cioran. Lecturile le făceam noaptea, pentru ca a doua zi, la o eventuală inspecție, să fim găsiți în regulă. Retrospectiv, erau vremuri frumoase.

Cred însă că lucrul cel mai important pe care l-am făcut eu pentru Biblioteca Palatului Patriarhal a fost completarea fondului de carte veche cu titluri pe care, cel puțin atunci, nu le avea nici Academia. Pe cele mai multe le-am achiziționat de la „burghezi” scăpătați, care, împinși de foame, după ce-și vânduseră bijuteriile, blănurile, porțelanurile și hainele, veneau să-și vândă ultimele și cele mai prețioase bunuri personale, cărțile. Pentru buna lor conservare, am comandat tocuri de carton și pânză pe dimensiunea fiecăreia, și așa se păstrează, ca un tezaur, în sala de ședințe a Sfântului Sinod. (În paranteză fie spus, într'o zi mă aflam în casa poetului Alexandru Gregorian, care mă chemase la telefon să-i văd cărțile de

vânzare. Doamna m'a rugat să aștept puțin, soțul ei fiind la dentist. Când a venit, mi-a întins mâna: – „Scuză-mă, părinte, dar vezi care e paradoxul: N'am ce mânca, dar dinții mi-i dreg”...).

Tot ca bibliotecar am mai făcut o ispravă. Colindam săptămânal prin librării, ca să văd ce e „nou”, și mergeam în special destul de des la Anticariatul de Stat, unde devenisem familiar cu întregul personal. La un moment dat, una din vânzătoare m'a informat în șoaptă că la subsol se află un mare depozit de cărți rare, vechi, foarte vechi, poate chiar incunabule, datate cu sigle pe care ei nu erau în stare să le citească, necum să le cunoască conținutul. Or fi fost confiscate de undeva. De obicei, cărțile inutile se ard, ca să nu ocupe spațiul degeaba. Dacă obțin o aprobare de la șef, s'ar putea să am o șansă unică de a cumpăra măcar o parte. Am obținut, cu oarecare meșteșug, aprobarea, am pătruns în subsol și am rămas uimit: printre sutele de opuri legate în pergament figurau *OPERA OMNIA* a lui Martin Luther, *OPERA OMNIA* a lui Filip Melanchton, *NOVUM TESTAMENTUM* publicat de Erasmus de Rotterdam în (dacă nu mă înșel)

1522 și alte asemenea bijuterii. Am făcut repede o listă, l-am informat pe patriarh, acesta a suplimentat fondul pentru achiziții de carte (era toamna, prin octombrie) și așa se face că am descărcat în biblioteca Patriarhiei un jeep de nestemate culturale.

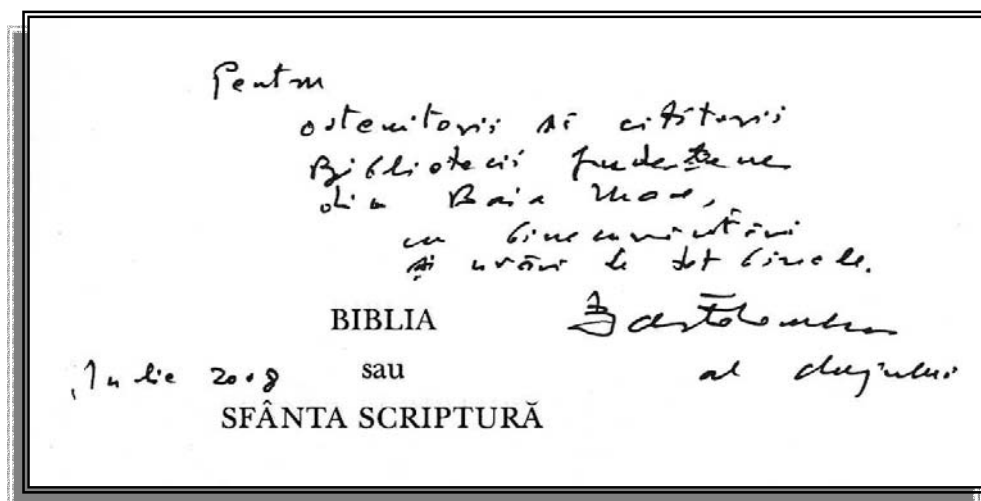
I.D.: În încheiere, vă rugăm frumos să ne împărtășiți câteva gânduri despre cărți și biblioteci.

Î.P.S. Bartolomeu Anania:

Obişnuiam să le spun prietenilor că o bibliotecă e un cimitir de idei. Altor le spuneam că este un cerc de prieteni care-ți vorbesc doar când îi întrebi. Mai târziu am aderat la sentimentul lui Borges, care nu-și putea imagina raiul decât ca pe o bibliotecă.

În 1955 l-am reîntâlnit pe Blaga la Cluj. Dat afară de la catedră, eliminat din literatură, în bibliotecă se simțea bine, era senin, împăcat. Cărțile compensează tristețile.

I.D.: Vă mulțumim frumos încă o dată, vă suntem recunoscători pentru timpul acordat și cele ce ni le-ați împărtășit.

Autograf înscris pe pagina de gardă a ediției jubiliare a Bibliei, 2001. Exemplarul a fost oferit bibliotecii noastre de ÎPS Mitropolit Bartolomeu Anania, prin dr. Ioan Chirilă, decanul Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj Napoca, în cadrul manifestărilor prilejuite de lansarea seriei de autor N. Steinhardt, găzduită de Biblioteca Județeană „Petre Dulfu” Baia Mare, în data de 30 iulie 2008.

ZIUA BIBLIOTECARULUI DIN ROMÂNIA ȘI FERICITELE EI COINCIDENȚE CREȘTIN-SĂRBĂTOREȘTI

Angela-Monica JUCAN

Sunt peste 1700 de ani de când, în fiecare primăvară, butucul vremii trece pe dinaintea noastră **ziua Sfântului Mare Mucenic Gheorghe – Purtătorul de biruință**, (consfințită mai târziu ca sărbătoare creștină), martirizat, într-un 23 aprilie, prin anii 300 - destul de probabil, în 303 -, la Lydda (Diospolis), în timpul lui Dioclețian.

Atât onomastic (grecescul γεώργιος însemnând „agricultor”), cât și temporal (martiriul lui - înveșnicirea sufletului lui – fiind, ca dată calendaristică, în capul ciclicității anuale a muncilor câmpului), dar și simbolic (el a fost un *cultivator* conștient, dinamic și consecvent - al creștinismului), truditorii pentru *pâinea noastră cea de toate zilele* sunt într-o relație de adevărată filiație cu Sfântul Gheorghe. La 23 aprilie este și sărbătoarea laică **Tânjaua**.

Doborârea balaurului este considerată o legendă, dar nu un basm. Balaurul este numai o sugestie a unui factor de perturbare a siguranței, a armoniei, a păcii. Emblematic pentru forțele instinctive, necontrolate, mai direct zis, needucate, uciderea lui de către Sfântul Gheorghe echivalează cu neutralizarea violenței iraționale a păgânismului caracterizat prin manifestări de cruzime - de la măcelul cu titlu de jertfă către divinitate a animalelor (în vremuri nu foarte îndepărtate, jertfele erau chiar umane) sau delirul nestăpânit din timpul sărbătorilor, până la ferocitatea sancțiunilor pentru diverse (reale sau închipuite) vini, a căror culme a fost masacrul, uneori individual, alteori în masă, al creștinilor. Unul din miile de martiri a fost ofițerul superior Gheorghe. Întemnițat, supus unor repetate și de neînchipuit suplicii, apoi, decapitat, lui Gheorghe i s-a suprimat existența biologică, dar viața cea veșnică nu i s-a putut lua. Generalul Gheorghe al armatei romane a devenit Sfântul Mare Mucenic Gheorghe – Purtătorul de biruință, numit, cu venerație, în Răsărit, *Megalomartiros*. Încingerea balaurului cu cingătoarea prințesei

și conducerea de către aceasta a lui prin cetate, reprezintă blândețea creștină care poate domina până și monștrii, cu condiția ca ea să se manifeste cu fermitate (asocierea cu sulița Sfântului Gheorghe), „încingerea” prin mijloace proprii a practicilor prostești, dezonorante pentru cel care-și zice *om*. Uciderea finală este anticiparea triumfului creștinismului, a legiferării lui, care a și avut loc la numai aproximativ zece ani de la înălțarea la cer a Sfântului Gheorghe (nu ne referim, desigur, la o înălțare cu trupul) – prin edictul din anul 313, de la Milan, datorat împăratului Constantin.

Descendent al unei distinse familii de ofițeri romani, ei înșiși creștini, Gheorghe a primit o aleasă instruire și o educație conformă normelor creștine de conduită. Urmând, în tradiția familiei sale, cariera armelor și având deosebite virtuți de strateg, el a ajuns curând mare comandant de oști, trimis la granițele de est ale Imperiului Roman, acolo unde pericolul invaziilor barbare era mai mare. Când Dioclețian a emis decretul de prigonire a creștinilor, Gheorghe s-a dovedit și demn ostaș al lui Hristos. Din proprie inițiativă, sub privirile întregii curți, el și-a mărturisit, în fața împăratului, credința și n-a cedat nici amenințărilor, nici claustrării, nici torturilor, nici promisiunilor de recompensă prin înalte onoruri, care i s-au făcut. El și-a creat, astfel, renumele unei ținute morale ireproșabile, ca și a unei atitudini curajoase și fidele lui Hristos până dincolo de moarte. Sfântul Gheorghe este pildă a curajului, demnității și fidelității, virtuți atât creștine, cât și ostășești. Având, neconținut, de stăvilit năvălirile păgâne („balauri”), Ștefan cel Mare (trecut și el, mult mai târziu, în rândul sfinților) și-a pus oștile sub prapurul brodat cu imaginea Sfântului Gheorghe, alături de textul rugăciunii voievodale. Sfântul Gheorghe doborând balaurul este, de-atunci, simbol al izbânzilor oștenilor Țării, al tăriei lor în apărarea vetrei strămoșești, al fidelității față

de Pământul Sfânt al Patriei, fidelitate normată, de altfel, de actuala Constituție a României, Articolul 54 (1): „Fidelitatea față de țară este sacră”. Acest sfânt – cel mai de seamă din 35 de sfinți militari ai calendarului creștin răsăritean – este, din nou, astăzi, în mod oficial recunoscut ca ocrotitor al Trupelor de Uscat ale Armatei Române (după mai noua, dar mai puțin adecvata denumire – Forțele Terestre Române -, calc american), care se sărbătoresc împreună cu praznicul Sfântului Mare Mucenic Gheorghe – Purtătorul de biruință.

Întâmplându-se ca, la aceeași dată – 23 aprilie 1616 – să moară Miguel de Cervantes Saavedra, William Shakespeare și Garcilaso de la Vega „El Inca” (deși pe lespedea mormântului acestuia din urmă, din cât se mai vede, pare să fie inscripționată ziua de 22 aprilie), s-a considerat că aceasta este o dată semnificativă a literaturii universale și, în 1995, fără vreo intenție de asociere cu sărbătoarea creștină, UNESCO a decis ca 23 aprilie să devină **Ziua Mondială a Cărții și a Drepturilor de Autor**, sărbătorită din doi în doi ani. Sub sloganul „Lectura pentru toți”, se intenționează promovarea dreptului și a libertății lecturii. Încă din 1995, bibliotecarii (cel puțin cei români) s-au simțit atașați de această sărbătoare a cărții – obiect al muncii lor -, pe care au marcat-o prin diverse manifestări culturale. Neoficial, din 1999, ei au considerat această dată și „zi a bibliotecarului” - prilej de schimburi de experiență, deplasări de documentare, organizări de conferințe, simpozioane, mese rotunde, dezbateri, prezentări și expoziții sau vitrine de carte, alte activități cultural-științifice. Din anul 2005, în România, „ziua bibliotecarului” are și pecetluire guvernamentală. În temeiul articolului 108 din Constituția României, republicată, Guvernul României adoptă *Hotărârea nr. 293 din 14 aprilie 2005 pentru declararea zilei de 23 aprilie „Ziua Bibliotecarului din România”*. Articolul 2, punctul (1) al Hotărârii prevede: „Ministerul Culturii și Cultelor și Ministerul Educației și Cercetării împreună cu autoritățile administrației publice centrale și locale, precum și cu

organizațiile profesionale și de profil vor acorda sprijin de specialitate pentru organizarea și desfășurarea manifestărilor ocazionate de acest eveniment”; iar punctul (2): „Cu acest prilej se vor organiza acțiuni culturale-artistice, simpozioane, dezbateri profesionale, expoziții și alte acțiuni cu tematică specifică”. Ca simplă (și absolut neutră) constatare, adăugăm la aceasta faptul că, pentru bibliotecari, 23 aprilie este zi de sărbătoare, dar nu zi de odihnă.

Am făcut prea lungul excurs de la începutul acestui text pentru a avea în pagină elemente probante că simultaneitatea sărbătorii creștine, a celei agrare și a celei militare cu cea a bibliotecarilor este o întâmplare providențială, adică înseamnă mult mai mult decât dacă ar fi fost rezultatul intenției inițiatorilor și că există o mare afinitate între soldat, plugar și bibliotecar.

Reprezentarea Sfântului Gheorghe în luptă cu balaurul ar putea deveni blazon al bibliotecilor (care nu au încă o emblemă unică). Meseria bibliotecarului este în relație cu cunoașterea, inteligența, cultura, educația. Pe pragul unei biblioteci este totdeauna un balaur (neștiința, incultura și, de aici, răutatea) călcat în picioare. Fiecare bibliotecar este, din vocație, înarmat cu o „suliță” – semn al razei solare, semn al rectitudinii, semn al adevărului, semn al științei. Nu că bibliotecarul ar deține tot adevărul și toată știința, dar el mijlocește, în lumina cărții, contactul cu ele. Arma bibliotecarului nu este nici ofensivă, nici defensivă. Este arma elocvenței – mai puțin retorică și mai mult practică: „accesibilizarea” informației. Grijă pentru rigoare îi trebuie și bibliotecarului, și militarului, nici plugarul nu lucrează haotic și, cu toții, fac, în felul lor, *cultură*. Mult din firea deschisă a Sfântului Gheorghe se prelungește în „fișa postului” bibliotecarului, pentru care comunicarea cu cititorul este indispensabilă, cenzura informației îi este interzisă și satisfacerea dorinței de a ști a cititorului este propria lui satisfacție. Imagine a civilizării, e de la sine înțeles că Sfântul Gheorghe patronează cultura, în toate aspectele ei: scoaterea din „sălbăticie”, educația, liniștea, pacea. Cartea? – un bob de

grâu transsubstanțiat. Amândouă sunt hrană (cu diferența în consistență). Soldatul veghează asupra păcii, la nevoie intervenind pentru a o restabili.

Și ce nevăzut proces de germinație a ideilor se petrece în liniștea unei săli de lectură. Și câtă lumină e strânsă și-n pâine, și-n pace, și-n carte. Lumina. Tendința spre lumină o avem în comun toți cei puși sub scutul Sfântului Gheorghe. De lumină suntem legați prin carte cum firul de grâu se ridică spre soare, răzbind prin brazda hrănită din iubirea de Țară a atâtor eroi. De lumină ne-am legat – cu cecitate, iată -, dar ne-am legat și noi, slujbașii din biblioteci, sărbătoarea.

Ziua Bibliotecarului din România – zi de sărbătoare creștină, pe care o încercăm cu pâine spirituală, sare în minte, pace în inimă,

lumină în vrere. Zi de neodihnă, zi de semănătură în cinstea Culegătorului de știință, oricărei Patrii i-ar aparține el.

Și transcriem, astăzi, noi, bibliotecarii, pentru semănătorii și oștenii Cărții – scriitori și cititori – de la Ștefan Mare Sfânt Vodă, străveche, simplă, substanțială rugăciune:

O, răbdătorule de patimi și purtătorule de biruință, mare mucenic Gheorghe, care în nevoi și nenorociri ești grabnic apărător și ajutător, și celor necăjiți bucurie nespusă, primește de la noi și această rugăciune a smeritului tău, Io, Ștefan Voievod, din mila lui Dumnezeu, Domn al Țării Moldovei.

ZILELE CULTURII MARAMURESENE

Ediția a II-a

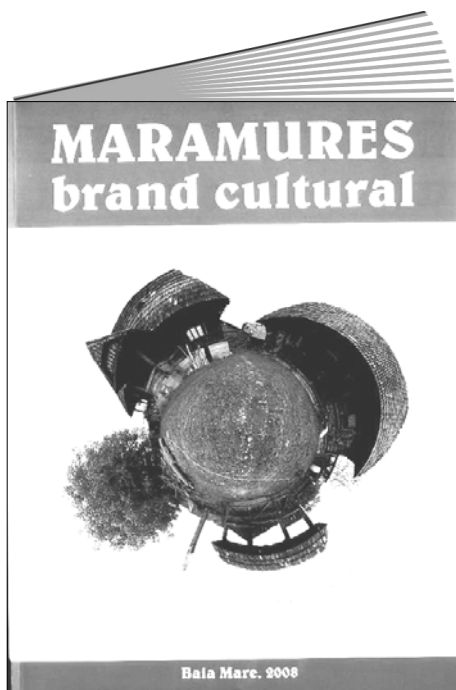
1-15 MAI 2008

Integrare

Cultură

Tradiție

- 6 mai 2008 – Are loc, la Biblioteca Județeană “Petre Dulfu” – lansarea lucrării

ȘTEF, DORIN. Maramureș brand cultural; trad. Ana Olos. – Ediție bilingvă româno-engleză. – Baia Mare : Editura Corneliuș, 2008.

[Foto: Florin Pușcaș, Ghiță Porumb, Marin Giurgiu]

Brandurile culturale maramureșene sunt grupate în patru categorii: Cultura tradițională etnografică, Cultura tradițională imaterială, Cultura modernă, Obiective cu valoare culturală sau istorică.

În categoria Obiective cu valoare culturală este prezentată și instituția noastră

(p. 91-93)

IV. Obiective cu valoare culturală sau istorică / B. Așezăminte culturale

29. Biblioteca Județeană “Petre Dulfu”

Programele culturale ale bibliotecii. Seria: Personalități maramureșene

50

IOAN ES. POP

*Ana-Maria BREZOVSKI
Ana GRIGOR
Florina VANCIU*

A. REPERE BIOGRAFICE

Poetul Ioan Es. Pop s-a născut la **27 martie 1958** în satul Vărai, județul Maramureș.

Urmează cursurile gimnaziale în satul natal, Baia Mare și Șomcuta Mare, iar cele liceale la Șomcuta Mare. Este absolvent al Facultății de Filologie a Universității din Baia Mare, secția română-engleză.

Ca student, activează în cenaclul „Nord” al revistei studențești *Nord*, fiind, între 1981-1983, și redactorul-șef al acestei publicații. Din 1987 participă sporadic la ședințele cenaclului „Universitas” din București condus de criticul și profesorul Mircea Martin.

După absolvirea facultății, în 1983, este repartizat ca profesor de limba și literatura română în localitatea maramureșeană Ieud. După șase ani de activitate didactică, renunță la profesorat și, în toamna anului 1989, pleacă la București și se angajează muncitor necalificat la Casa Poporului.

După evenimentele din decembrie 1989 este angajat la revista *Luceafărul* unde parcurge timp de mai mulți ani toate etapele preliminare: corector, tehnoredactor,

ADRIAN OȚOIU

*Ana-Maria BREZOVSKI,
Ana GRIGOR,
Florina VANCIU*

A. REPERE BIOGRAFICE

Prozatorul, eseistul și traducătorul Adrian Oțoiu s-a născut la **30 aprilie 1958** în Râmnicu Sărat (Buzău).

Studii:

1973-1977 – Liceul de Artă Baia Mare;

1977-1981 – Institutul de Învățământ Superior din Baia Mare, Facultatea de Filologie, secția română-engleză. În această perioadă a făcut parte din colectivul redacțional al revistei studențești *Nord* (Baia Mare);

1995-2001 – studii doctorale în cadrul Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca la specializarea Literatură română;

2001 – obține titlul de doctor în științe filologice, cu teza *Strategii transgresive în proza generației '80*. Conducător științific: profesor doctor Ion Pop.

Activitate literară:

Debutează publicistic cu poezie în **1979**, în revista *Steaua*. Ca prozator, debutează în revista *Tribuna* (**1990**) cu proza *În arcanale minore*. Debutul editorial are loc în **1996**, cu volumul *Coaja lucrurilor sau Dansînd cu Jupuita* (Editura Cartea Românească).

Colaborări la: *Luceafărul*, *Steaua*, *Flacăra*, *Amfiteatru*, *Zig-Zag Magazin*, *Familia*, *România*

redactor, secretar general de redacție. A lucrat în paralel și ca jurnalist la *Cotidianul*, *Ultimul Cuvânt*, *Zig-Zag*, și a fost editor executiv la *PRO TV Magazin*.

În prezent este jurnalist, editor-șef al *Ziarului de Duminică*, supliment cultural al *Ziarului Financiar* și senior editor al revistei de știință, tehnologie și călătorii *Descoperă*. Semnează numeroase articole la rubrica *Merită să știi din Ziarul de Duminică*.

A debutat publicistic cu ciclul de poeme *Vid de memorie* în revista *Nord* la începutul anilor '80, iar editorial, în 1994 la Editura Cartea Românească, cu volumul de versuri *Ieudul fără ieșire*.

Colaborări la: *Astra*, *Viața românească*, *Luceafărul*, *România literară*, *Convorbiri literare*, *Tribuna*, *Cultura*, *Idei în dialog*, *Adevărul literar și artistic*, *Contemporanul-ideea europeană*, *Dilema*, 22, *Caiete critice*, *Vatra*, *Steaua*, *Tomis*, *Euphorion*, *Transilvania*, *Însemnări ieșene*.

Poeziile lui au fost traduse și publicate în „Revista Iberoromanica” (Spania), „Asheville Poetry Review” (S.U.A.), precum și în reviste din Franța, Serbia, Elveția, Olanda, Grecia, Ungaria, Irak, Macedonia, Albania.

Se numără printre cei 20 de scriitori și gânditori români care au fost selecționați de către Institutul Cultural Român pentru a fi traduși în străinătate, alături de Andrei Pleșu, Stelian Tănase, Mircea Cărtărescu, N. Steinhardt, Constantin Noica, Mircea Ivănescu, Ion Mureșan etc.

Este membru al Uniunii Scriitorilor din România.

Premii obținute:

- Premiul revistei *Luceafărul* pe anul 1991 pentru poezie;
- 1994 – Premiul Uniunii Scriitorilor din Republica Moldova;
- 1994 – Premiul revistei *Poesis* pentru debut și Premiul Festivalului Național de Poezie de la Sighetu-Marmației;
- Premiul Uniunii Scriitorilor pe anul 1994 la secțiunea debuturi, pentru volumul *Ieudul fără ieșire*;

literară, Tribuna, Tomis, Archeus, Nord Literar, Glasul Maramureșului.

Premii:

1979 – premiul III pentru poezie la Festivalul Artei Studentești (Pitești);

1981 – premiul I pentru creație literară la Festivalul artei și creației studentești (Suceava);

1994 – premiul unic „Mașina de scris” oferit de revista *Zig-Zag*;

1996 – premiul Uniunii Scriitorilor pentru debut;

– premiul Asociației Scriitorilor Profesioniști din România (ASPRO) pentru „Cea mai bună carte a anului – debut”;

1997 – premiul special pentru volumul **Coaja lucrurilor sau Dansînd cu Jupuita**, la manifestarea „Cărțile anului 1996”, Baia Mare;

1999 – premiu la secțiunea proză, pentru volumul **Chei fierbinți pentru ferestre moi**, la manifestarea „Cărțile anului 1998”, Baia Mare;

1997, 1998, 1999 – nominalizat pentru premiile Asociației Scriitorilor Profesioniști din România pentru proză.

Alte preocupări:

Este pasionat de calculatoare, grafică, fotografie (2 expoziții personale), film (a realizat împreună cu părinții săi sau singur peste 20 de filme pe 16 mm, de la pelicule experimentale la documentare etnografice, cu care au participat cu succes la diferite festivaluri naționale și internaționale).

Pseudonim: *Adrian Sehelbe*.

Burse și granturi:

2003 – obține prima bursă rezidențială pentru traduceri acordată de Ireland Literature Exchange pentru traducerea romanului **At Swim- Two-Birds** de Flann O'Brien;

A mai beneficiat de burse de studiu și granturi în Austria (la Salzburg Seminar), în Germania (la Stuttgart Seminar for Cultural Studies), în SUA (invitat la universități din Delaware, New Mexico și Tennessee), Belgia,

- 1996 – Premiul Primăriei municipiului București pentru cel mai bun volum din colecția *Poezii orașului București*;

- 2001 – Premiul „Mihai Eminescu” al Academiei Romane pe anul 1999 și Premiul Uniunii Scriitorilor din România pentru volumul **Pantelimon 113 bis**;

- 2004 – Premiul Asociației Scriitorilor Profesioniști din România (ASPRO) și Premiul Uniunii Scriitorilor din România pentru volumul **Petrecere de pietoni**;

- 2006 – Marele Premiu Balcanic la Festivalul Internațional *Noptile de Poezie de la Curtea de Argeș*;

- 2007 – Premiul „Cartea de poezie a anului” la Zilele Culturale Poesis (Satu Mare) pentru volumul **no exit**.

Distincții obținute:

- 2004 – Ordinul Meritul Cultural în grad de ofițer.

B. BIBLIOGRAFIA OPEREI

1. VOLUME

📖 **Ieudul fără ieșire** : [Versuri]. București : Cartea Românească, 1994. 96 p.

📖 **Porcec** : [Versuri]. București : Asociația Scriitorilor din București și Editura Cartea Românească, 1996. 56 p.

📖 **Pantelimon 113 bis** : [Versuri]. București : Cartea Românească, 1999. 88 p.

📖 **Podul** : [Versuri]. Cu o postfață de Dan Cristea. București : Cartea Românească, 2000. 144 p. (Hyperion. Serie nouă).

📖 **Rugăciunea de antracit** = The Anthracite prayer. Postfață de Nathaniel Smith ; translated from the romanian by Nathaniel Smith, K. Shaver and Ion Crețu ; afterword by Nathaniel Smith. Cluj-Napoca : Dacia, 2002. 136 p. (Interferențe ; 1).

📖 **Petrecere de pietoni** : [versuri, proză scurtă]. Cu un argument împotriva semnat de autor și o postfață de Dan C. Mihăilescu. Pitești : Paralela 45, 2003.

Italia (Trieste Joyce School), Irlanda.

B. BIBLIOGRAFIA OPEREI

VOLUME

PROZA:

📖 **Coaja lucrurilor sau Dansînd cu Jupuita** : Roman. București : Cartea Românească, 1996. 448 p. Ed. a 2-a. Pitești : Paralela 45, 2002. 495 p. (Colecția 80. Proză).

📖 **Chei fierbinți pentru ferestre moi** : Carte de calculatoare pentru spirite literatoare = Hotkeys for Soft Windows : Fiction Handbook for Computer Nerds. Vol. 1. Pitești : Paralela 45, 1998. 124 p. (Colecția 80. Seria Proză).

📖 **Stângăcii și enormități** : carte de calculatoare pentru spirite literatoare = Web Side Story : Fiction Handbook for Computer Nerds. Vol. 2. Pitești : Paralela 45, 1999. 210 p. (Colecția 80. Seria Proză ; 2).

CRITICĂ LITERARĂ:

📖 **Trafic de frontieră** : Proza generației 80 : Strategii transgresive. Vol. 1. Pitești : Paralela 45, 2000. 262 p. (Colecția 80. Eseuri ; 1).

📖 **Ochiul bifurcat, limba sașie** : Proza generației 80 : Strategii transgresive. Vol. 2. Pitești : Paralela 45, 2003. 280 p. (Colecția 80. Eseuri ; 1).

VOLUME TRADUSE:

Modern Elements of Entrepreneurial Training ICTWAY 2003. Baia Mare : Editura Fundației CDIMM, 2003. 211 p.

O'Brien, Flann. *La doi lebedoi* : (roman). Traducere din limba engleză, tabel cronologic și prefață de Adrian Oțoiu. Pitești : Paralela 45, 2005. 380 p.

VOLUM COLECTIV:

Maramureșul turistic = **Tourism in Maramureș**. Text = Romanian version: Vasile Știru, Adrian Oțoiu, Gelu Florea, Bertoti Péter ; Versiunea engleză = English version: Adrian

84 p. (Colecția Biblioteca Românească).

📖 **Lumile livide** : roman gotic = The livid worlds : a gothic novel. Traducere de Nathaniel Smith, K. Shaver & Ion Crețu ; Prefață de Nathaniel Smith. București : Institutul Cultural Român, 2004. XX, 223 p. (Colecția Lingua franca. Poezie bilingvă).

📖 **no exit**. Antologie și prefață de Dan C. Mihăilescu. București : Corint, 2007. 192 p.

📖 **și cei din urmă vor fi cei din urmă** : Volum bibliofil. Iași : Editura EIS ART, 2007.

2. VOLUME COLECTIVE:

Pe urmele marelui fluviu = Auf den Spuren des Grossen Stroms. București : Editura Pro, 2002.

Confort 2 îmbunătățit / Ioan Es. Pop și Lucian Vasilescu. București : Redacția Publicațiilor pentru Străinătate, 2004.

Manualul de literatură. București : Editura Vinea, 2004.

Băutorii de absint. Pitești : Paralela 45, 2007.

3. VOLUME PREFAȚATE:

Apollinaire, Guillaume. *Alcooluri. Bestiarul. Vitam impendere amoris*. [București] : Paideia, [2002].

Diaconu, Alexandra. *Luna de fiere*. Precedată de trei povești de întâmpinare [de] Alex. Ștefănescu, Mihai Gălățanu [și] Ioan Es. Pop. București : Editura Vinea, 2003.

Barbu, Ion. *Cercul artiștilor dispăruți*. București : Humanitas Educațional, 2005.

(Selecție din **Ioan Es. Pop** : *Caiet biobibliografic aniversar*. Baia Mare : Biblioteca Județeană „Petre Dulfu”, 2008, p. 3-22.)

Oțoiu. Baia Mare : [s.n.], 1998.

EDIȚII ON-LINE:

Dicționar român-francez francez-român descărcabil gratuit, realizat de Adrian Oțoiu. Conține circa 20.000 de cuvinte în fiecare sens. Include multe forme flexionare.

Cultural Diversities East and West: Postcolonialism, Postcommunism and Ethnicity – pagina cursului de vară postuniversitar organizat la Central European University din Budapesta în 2002.

VOLUME PREFAȚATE:

Ardelean, Selena Luminița. *Pozne cu Jmeke* : [povești]. Baia Mare : Editura Maria Montessori, 2001.

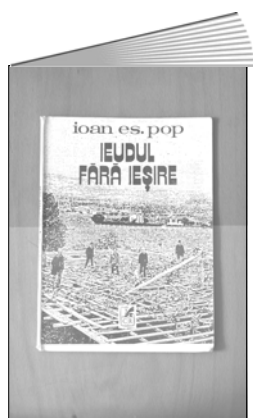
Barth, John. *Varieteu pe apă*. Traducere de Radu R. Șerban. Pitești : Editura Paralela 45, 2002.

Antologator:

Eighteenth and Nineteenth Century English Prose : An Anthology. Baia Mare : Editura Universității, 1997

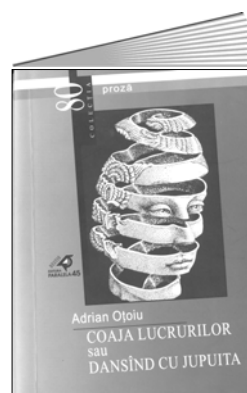
(Selecție din **Adrian Oțoiu** : *Caiet biobibliografic aniversar*. Baia Mare : Biblioteca Județeană „Petre Dulfu”, 2008, p. 17-33.)

(Volumul

de debut)

(Volumul de

debut)

LENDVAY MÁRTON (1807-1858)

Dorina OȘAN

Se împlinesc, anul acesta, 150 de ani de la moartea unui mare actor băimărean din secolul al XIX-lea, **Lendvay Márton**.

Data nașterii artistului nu este foarte sigură, în diverse surse fiind consemnate date diferite. Mai des menționată este ziua de 11 noiembrie 1807.

Viitorul artist s-a născut într-o familie romano-catolică foarte înstărită și cu pretenții culturale. Tatăl lui - Lendvay József - era ofițer la salina orașului. Bunicul din partea tatălui - Lendvay Antal - fusese actor. El va fi jucat, probabil, împreună cu vreo trupă ambulantă, deoarece, în Baia Mare, o formație de teatru s-a înființat abia în 1796 (cu 11 ani înaintea nașterii lui Márton).

Familia Lendvay avea în proprietate una din cele mai impozante case din centrul Băii Mari. Edificiul există și astăzi, (Piața Libertății nr. 15), însemnat cu două plăci

comemorative: una în limba amghiară, alta în limba română. Clădirea este un monument de arhitectură în stil baroc cu accente de arhitectură contemporană, datând din sec. XVI-XVIII, cunoscut sub numele „Casa Lendvay”, înscris, din anul 1964, în evidența monumentelor istorice. Din cauza deteriorării accentuate, în anul 2004 imobilul a fost restaurat și consolidat.

După moartea prematură a tatălui lui Márton, în familia Lendvay apar unele dificultăți materiale. Márton era al patrulea copil din șase, câți frați au fost: Magdolna Julianna, Franciska Anna, Anna Rozália, István, Ferenc. De aceea, mama lor - Stang Julianna - rămasă văduvă, s-a văzut nevoită să dea în chirie o cameră pentru a mări bugetul familial. Întâmplarea a făcut ca cel primit în gazdă să fie directorul Teatrului din Baia Mare, Megyery Karoly.

Atras fiind de mirajul rampei, tânărul Márton insistă pe lângă chiriașul lor, până când îl determină să îl distribuie într-un rol de figurație. Când ziua mult visată a sosit, visele i-au fost spulberate, deoarece băiatul de 13 ani a fost atât de emoționat, încât nu a fost în stare să rostească niciun cuvânt pe scenă. Prietenii lui și-au amintit multă vreme că, după această „înfrângere”, viitorul artist, decepționat la maximum și simțindu-se umilit a fugit de acasă, hoinărind câteva zile prin pădurile din împrejurimile orașului. Copilul nu a putut alunga însă vraja scenei, fără care simțea că nu poate trăi. Perseverent, a încercat și pentru a doua oară să joace, dar, în ziua spectacolului a fost înștiințat că a intrat altcineva în rolul ce i s-a promis. Aceste dezamăgiri au atins atât de puternic sufletul său sensibil, încât a fost bolnav câteva săptămâni.

Pe lângă atracția, s-ar putea spune ereditară pentru spectacol, interesul pentru acest gen de artă i-a fost întreținut și de reprezentațiile date în Baia Mare de diverse trupe ambulante.

În anul 1827 își încearcă din nou norocul, în cadrul unei astfel de trupe de amatori, împreună cu care realizează un succes ce-i dă încredere în forțele sale, mai ales că oamenii de specialitate îi prezic deja un drum de glorie în teatru. De acum, tânărul Lendvay se dedică cu totul scenei. Greutățile, viața de mizerie, spectrul foamei, nu-l pot abate de la drumul pe care și l-a ales. Când nu are bani pentru spălătoreasă, își spală singur rufe, când nu are din ce plăti masa, își ia undița, pescuiește și își gătește singur. Pasiunea pentru teatru compensează totul. Confortul din primii ani ai copilăriei e tot mai departe, dar nu e regretat.

Lendvay Márton joacă la Cluj, apoi la Buda unde își câștigă o binemeritată

apreciere. În anul 1838 încheie un contract cu *Teatrul Național* din Pesta. Aici intră în anturajul altor actori, dar și poeți, scriitori, diverși oameni de cultură, învață câte ceva de la toți, își perfecționează neconținut arta. Obține succese răsunătoare în tragediile shakespeariene, în rolul lui Hamlet, Romeo, Richard al III-lea, Othello, iar în „Bánk-bán” realizează un rol despre care o revistă a timpului, *Vasárnapi újság* (*Ziarul de duminică*) scrie cu admirație: „Nu încape îndoială că pe Lendvay putem să îl amintim printre artiștii cei mai mari ai secolului nostru.”

Apreciind după rolurile pe care le-a jucat, Lendvay Márton avea disponibilitate interpretativă pentru partitura de intensă vibrație dramatică. Probabil, după moda timpului, maniera sa de interpretare atingea adesea patetismul romantic, cerut de altfel și de natura rolurilor sale.

La vârsta de numai 47 de ani, însă, în culmea gloriei, învins de o boală grea și incurabilă, Lendvay este nevoit să părăsească scena. Ultima lui apariție sub luminile rampei a fost în 31 ianuarie 1854 când, nemairezistând, a căzut pe scenă. După spectacol zace mult timp, suferința se prelungește câțiva ani și se stinge din viață la 29 ianuarie 1858 în Pesta.

Urmaș al bunicului său actor, Lendvay Márton nu numai că a continuat și a desăvârșit arta acestuia, dar, involuntar, a creat o adevărată rețea familială de artiști. Lendvay Márton s-a căsătorit cu actrița Hivatal Anikó, mai tânără decât el cu șapte ani. Pentru că și ea a jucat roluri shakespeariene, bănuim că i-a fost și parteneră de scenă. Căsnicia n-a fost însă fericită și au divorțat în anul 1848. Fiul lor, Lendvay Márton junior, a moștenit vocația părinților lui și a străbunicului, ajungând și el actor de renume, cu toată împotrivirea tatălui, care n-a dorit ca fiul să urmeze această meserie. La rândul său, Lendvay Márton junior s-a căsătorit cu o actriță, Fánecsy Ilko, și ea fiică de artist (tatăl său a fost actorul Fánecsy Lajos). Prin urmare, pe lângă propria lui carieră, Lendvay Márton a fost nepot, soț, tată, cuscru și socru (nu știm dacă și bunic) de artiști!

Atât în timpul vieții lui, cât și postum, locuitorii Băii Mari au știut să dea cinstea cuvenită acestui mare artist de gloria căruia s-au simțit mândri și ei.

În anul 1844, consilierii orașenești, prezidați de primarul general Samuil Kerekeș, hotărâsc să-i acorde titlul de Cetățean de onoare al orașului Baia Mare, ceea ce constituie o premieră, Lendvay Márton fiind primul deținător al acestui titlu.

În 1881 pe fațada casei în care a locuit a fost așezată o placă comemorativă în limba maghiară. Alături de aceasta, este astăzi alta în limba română, montată ulterior.

Dezvelirea primei plăci a fost un mare eveniment al orașului. S-a organizat atunci o serbare. Discursul inaugural a fost rostit de pictorul Törökfalvi Pap Zsigmond, iar Féleki Miklós, actor al Teatrului Național din Budapesta, a recitat o poezie de Jókai Mór, special dedicată acestui eveniment, intitulată *Első Lendvay Márton* (în traducere: *Lendvay Márton Întâiul*).

La 31 mai 1958 a fost dezvelit bustul în bronz al artistului Lendvay Márton, amplasat în Parcul Municipal din Baia Mare, pe Alea Cărturarilor, în imediata apropiere a bustului poetului George Coșbuc și în continuarea celor ale ilustrațiilor Mihail Sadoveanu, Mihai Eminescu și I. L. Caragiale. Un monument i-a fost dedicat și la Budapesta – orașul consacrării lui, unde este și înmormântat.

Tot în semn de omagiu și ca întreținere a memoriei artistului o fundație teatrală băimăreană poartă numele: „Lendvay Márton”.

Ne propunem ca, într-un viitor nu prea îndepărtat să finalizăm o monografie consacrată artistului.

Bibliografie:

1. Buda-Teșu, Ioan, *Casa Lendvay va fi dăruită pentru a fi reconstruită*, în „Glasul Maramureșului”, VI, nr. 1474, 7 februarie, 2002, p. 1.
2. Csoma Gheorghe, *Baia Mare – 670, vol. I: Suprema tărie a orașului*, Istoria orașului Baia Mare de la începuturi până la Unirea din 1918, Baia Mare, Editura Helvetica, 1999.
3. *Dezvelirea monumentului Lendvay*, în „Pentru socialism”, IX, nr. 1369, 5 iunie 1958, p. 1.
4. Lenghel-Izanu, Petre, *Lendvay Márton*, în „Pentru socialism”, IX, nr. 1348, 11 mai 1958, p. 2.
5. Liman, Horea, *Hotarul soarelui*, București, Editura Tineretului, 1957.
6. *Magyar életrajzi lexicon*, II, Budapest, Akadémiai Kiadó, 1969, p. 57-58.
7. Moldovan, Gheorghe, *Primul „Cetățean de onoare” al Băii Mari. Paznic la amintiri*, în „Graiul Maramureșului”, XV, nr. 3907, 8-9 februarie, 2003, p. 4.
8. *Monografia Municipiului Baia Mare*, vol. 1, Baia Mare, 1972, p. 505.
9. Portase, Alec, *Istoricul unor statui la Baia Mare*, în „Graiul Maramureșului”, nr. 4524, 14 februarie, 2005, p. 6.
10. Racz Albert, *Lendvay Márton* [Szinművészemlek], în „Művelődés”, nr. 1, ianuarie 1973, p. 57-58.
11. Révai Nagy Lexikona: *Az ismeretek Enciklopédiája*, XII, Kötet Kontur-Lovas, Budapest, Revai Testvérek irodalmi intézet Részvénytársaság, 1915, p. 637.
12. Szigligeti Ede, *Magyar színészek életrajzai*, [Biografia actorilor maghiari], Budapest, Tip. Franklin, 1878.

O VOCE, UN MARTOR ȘI UN REQUIEM PENTRU VISELE NOASTRE

Echim VANCEA

Nu mă pot lăuda cu o mare tinere de minte, dar nici nu m-am dat în vânt după notițe sau „ținere” de jurnal. Singurele mele notițe și jurnal îmi sunt cărțile de poezie. Și din această cauză când povestesc sau repovestesc lucruri care pentru alții sunt *clare* eu le povestesc/repovestesc altfel de fiecare dată. Așa se face că spre satisfacția *unora* încurec ani, locuri, oameni (!).

Când l-am cunoscut pe Laurențiu Ulici...

„Cred că omul când moare, trece, de fapt, în altă stare. Pentru cei vii, el este, desigur, mort. Dar el a trecut, doar, în altă parte”, spunea undeva, într-un interviu, regretatul critic literar și prieten: **Laurențiu Ulici**. Obsesie premonitoare, moartea?

Când l-am cunoscut pe Laurențiu Ulici...

Șocul dispariției lui Laurențiu Ulici (16 noiembrie 2000, Părau/Brașov) a fost resimțit cu o mare intensitate de către

prietenii și scriitorii din Maramureș, și nu numai.

M-am numărat, cel puțin așa îmi pare să cred, printre prietenii cei mai atașați de regretatul critic. Și nu mi-a venit multă vreme să cred că Laurențiu nu mai e, că nu va mai fi! Soarta nemiloasă pregătise o lovitură, era o lovitură (!) mult prea mare dată tuturor prietenilor și celor care l-au cunoscut! Multă vreme când am aflat vestea tristă și apoi și mai multă după ce aceea veste s-a confirmat abia de mai puteam să îmi adun cuvintele. Nici nu puteam să mă gândesc la o asemenea nenorocire... Sărătura lacrimilor îmi umezește și astăzi, când scriu aceste cuvinte, buzele și îmi întuneacă mintea!

Când l-am cunoscut pe Laurențiu Ulici...

Nu pot, nu am cum să uit nici astăzi întâmpinarea care mi-a făcut-o într-un sfârșit de iulie din 1978 în redacția revistei *Contemporanul*, unde era redactor, iar eu eram proaspăt instructor-metodist cu probleme de literatură la Casa de Cultură, cu anume treburi festivalicești trimis anume la dumnealui, în capitală (Și astăzi stau și mă întreb cum de a stat de vorbă cu mine, trimisul..., a fost prima noastră întâlnire!), cum nici un debutant nu are cum să uite de „întâmpinarea” lui de la debutul său literar, „protecția” și „girul” lui acordată manifestărilor literare (concursuri, festivaluri, colocvii) de pe vremea cenzurii, când el era liderul incontestabil al... poezilor tineri (a se vedea *Antologia poezilor tineri. 1978-1982*, Editura Muzeului Literaturii Române, București, 2005 și în care sunt antologați 82 de poeți „născuți după 1950 (inclusiv)” și care nu au debutat încă în volum (în marea lor majoritate), reprezentativi pentru „noua poezie românească”, „un stop-cadru al poezilor tineri și al poeziei lor, imaginea unui fragment din istoria culturii poetice românești a cărui semnificație pentru evoluția limbajului poetic se va vădi cu toată claritatea poate abia atunci când fragmentul nu va mai fi decât o clipă, iar consecințele lui

vor lumina asupra celor nenăscuți, precum steaua eminesciană: «Era pe când nu s-a zărit/ Azi o vedem și nu e»...». Laurențiu Ulici a scris și... poezie. Mi-a mărturisit că a și publicat un volum de poezie sub pseudonim și că, mai ales, l-a și comentat la rubrica sa *Prima verba* din *România literară* și că l-a inclus într-unul din volumele cu același titlu apărute în 1974 (I), 1978 (II), 1992 (III), și că dacă „îl descopăr” îmi oferă... o ladă de whisky de cea mai bună calitate! Nu am reușit nici până în ziua de astăzi!

Laurențiu Ulici a fost mereu înconjurat de prieteni, dar și de neprieteni. Întrunea din plin însușirile care să-l facă iubit, inclusiv de femei, de toți cei care aveau privilegiul să vină în contact cu el. În acest punct mă simt dator și țin să fac o precizare, și anume că printre cei câțiva prieteni adevărați ai lui Laurențiu Ulici locul meu era unul mai modest. Era mai curând vorba de-o caldă, de-o pronunțată simpatie și afecțiune... reciprocă și, în fapt, de unele gesturi prietenești, care sunt totuși altceva decât ceea ce s-ar putea numi „o prietenie la cataramă”.

Inteligența (auzi blasfemie!... bineînțeles că era inteligent!) și formația sa intelectuală (licențiat al Facultății de Filologie - 1966 și al Facultății de Filozofie - 1970, cu un doctorat în teoria literaturii), precum și autoritatea morală pe care și-a câștigat-o în fața breslei scriitorilor au făcut din persoana și opera sa un îndreptar etic pentru reflecție pe marginea fenomenului literaturii.

„Ritualul literar” al relației noastre a fost, cred, unul... special, mai mult o alergare, a mea, în cerc ca posibil rezultat al oboselii pe propria-mi „insulă” pentru ca speranța să nu contrazică luciditatea și să nu se transforme în iluzie! Nu de alta, dar avem mereu obiceiul de a-i găsi totdeauna vinovați pe ceilalți de răul ce ni se întâmplă, refuzând mereu „să ieșim din starea de iluzie și să ne tragem, vorba poetului, realitatea pe piept ca pe o cămașă”...

Tot atât de mult pe cât este critic al literaturii, Laurențiu Ulici a fost un constructor, un arhitect exemplar, care se mișca dezinvolt și în perfectă cunoștință de cauză

prin întreg spațiul istoric al culturii, al spiritualității românești și universale „sfidând blazarea și neîncrederea scepticilor”. „Spirit generos și dinamic, inventiv, dar și fantast, animat de un luminos «pașoptism» eliadesc”, Laurențiu Ulici s-a dedicat „unor proiecte mari și ambițioase”, literare („*un perete de bibliotecă*”) și instituționale (*biblioteci naționale*), puse în slujba CĂRȚII „cu angajarea într-o muncă obstinată, de severă disciplină a cercetării, care să contrazică pesimismul comod, obsedat de veșnica neisprăvire a unor ziduri”, altele puse în slujba scriitorilor, al căror președinte a fost din 1995 (între 1992-1994 a fost vicepreședinte al UR). Pe unele le-a finalizat (*Nobel contra Nobel*, 1988, Editura „Cartea românească”; 1998, Editura „DuStyle”; *O mie și una de poezii românești*, 1997, Editura „DuStyle”, 10 volume!), pe altele le-a început „interzisă” fiindu-le finalizarea din cauza sfârșitului atât de neașteptat și tot pe atât de nedrept (*Literatura română contemporană. I. Promoția '70*, 1995, Editura „Eminescu”). Dintre proiectele sale „instituționale” doar o propunere de-a sa din 1990 s-a concretizat: *Biblioteca Națională de Poezie „Mihai Eminescu”* (inaugurată la 15 iunie 2000) din cadrul Memorialului Ipotești - Centrul Național de Studii „Mihai Eminescu” și care, din cele peste 40.000 de volume de poezie, aproape 15.000 (toate cu autografele autorilor) sunt donația lui Laurențiu Ulici. În prelungirea acestei inițiative, Laurențiu Ulici a mai propus (în același an) înființarea în cadrul Complexului muzeal „Liviu Rebreanu” a unei *Biblioteci naționale de proză*, o *Bibliotecă națională de critică și eseistică* „în Fălticeniului lui Eugen Lovinescu” și o *Bibliotecă națională de dramaturgie* „în Ploieștiului lui Caragiale”, o *Bibliotecă a traducerilor* din literatura română în limbile lumii (și elaborarea în cadrul acesteia a unei bibliografii, „cât de cât acoperitoare”, a acestora) și o alta a traducerilor din literatura universală în limba română, creându-se astfel acele „instituții de cultură unde spiritul de conservare a memoriei unor mari scriitori, specific unui muzeu memorial, ar face casă bună cu spiritul de scotocire înnoitoare propriu activi-

tății intelectuale de cercetare, studiere și interpretare a literaturii” românești și universale și, nu în ultimul rând, crearea unei instituții *Bibliografia națională* (!) pentru că „din pricina dificultăților pe care le comportă, *Bibliografia Națională* nu poate cădea, ca temă de cercetare”, în competența uneia sau alteia dintre instituțiile culturale existente (Biblioteca Națională, Biblioteca Academiei, Muzeul Literaturii etc.), „ci trebuie să fie ea însăși o *instituție* (s. n.) organizată pe departamente și secțiuni” și să fie subvenționată de stat...

Cuvintele, oricât de multe și emoționante sau pline de admirație, nu pot arăta dragostea și prețuirea de care s-au bucurat Maramureșul, locurile și oamenii lui (de la oamenii simpli la scriitorii de aici) din partea lui Laurențiu Ulici. Apoi Festivalul Internațional de Poezie „Europa Kilometrul 0”, l-a avut peste un sfert de secol președinte pe Laurențiu Ulici, care „la puțini ani de la prima ediție (din 1978, n. n.) și pe tot parcursul anilor '80, era considerat în mediile literare ca singurul care se înverșuna întru evitarea oricărui compromis cu ideologia politică a vremii.” Aici, la Sighetu Marmăției, în cadrul Festivalului s-au afirmat cele mai promițătoare voci lirice tinere din intervalul 1978-2000 și, tot aici, au răsunat cele mai semnificative nume ale poeziei românești contemporane intrând, astfel, „în orizontul de așteptare al debutanților și în cel de interes al consacraților.” Și numai numele celor care s-au afirmat sau au onorat cu prezența manifestările literare de la Sighetu Marmăției, Vadul Izei, Valea Stejarului, Desești, Hărniciești, Săpânța, Ieud, Petrova și ar fi suficiente ca să umple mai multe pagini... Un argument convingător ce atestă „capacitatea poeziei de a fi peste vremi.”

Din toate acestea, dacă acceptăm ca adevărată aserțiunea conform căreia „dacă dragoste nu e nimic nu e”, atunci în tot ceea ce am „spus” până aici nu încapă un „totuși” sau un „dar” dubitative.

Proiecte! Idealuri! Iluzii!

... noiembrie 2000!

În Maramureșul obârșiei paterne a familiei sale, în toamna aceea de aici și în cea de acolo ploua bacovian. Pe creștetul celor

care l-au iubit și îndrăgit cu adevărat se auzea sunetul lacrimilor de regret și de durere...

A continua cu cel mai..., reprezentativul..., unul dintre cei mai... etc nu ar însemna decât... a continua a spune banalități. Laurențiu Ulici nu are nevoie de așa ceva. Are nevoie de câte un semn de la noi. Poate nici de acesta.

Apele repezi ale istoriei macină oameni și vetre, asemenea șuvoaielor tinere care, cu răbdare geologică, dăltuiesc în rocă amețitoare treceri. Fapt pentru care cu atât mai mult trebuie ca în fața acestei eroziuni să înălțăm *terase de viațuire*, pildă luând de la numeroasele măsurări ale vremii ce și-a în crustat răbojirile la diferite răscruci ale devenirii umane și spirituale printre care se află și cioplirea unor temelii de cetate.

Trecerea anilor peste cetatea cărții (vai, atât de fragilă!) din orașul de pe „apa de graniță” a trecut nu cu bătaii festive de gong, ci cu bateri șoptite ale inimii. A fost un ritual testamentar prin care ne-am legat, cu strigare de jurământ pentru cei de astăzi, dar și de cei ce vor veni după noi, de un proiect: *Laurențiu Ulici*. Un proiect pe care nu ni l-am putut închipui, dară mi te preciza atât de neașteptat! Explorarea memoriei și a patrimoniului spiritual lăsate de Laurențiu Ulici doar la nivelul unor evocări encomiastice (și acelea făcute doar atunci când ne aducem aminte!) mi s-a părut mult prea puțin și am decis că, pentru a nu lăsa să cadă vălul uitării acolo unde rutina și comoditatea amenință să semene confuzie, să dăm o altă „viață” Bibliotecii municipale din Sighetu Marmăției alăturându-i numele lui *Laurențiu Ulici*, personalitate cu drepturi depline în a ocupa prim-planul conștiinței spirituale publice sighetene și, prin Hotărârea nr. 4 din 14 februarie 2001 a Consiliului Județean Maramureș, se „*aprobă atribuirea numelui scriitorului Laurențiu Ulici Bibliotecii Municipale Sighetu Marmăției*”...

... și încă prezența prin absență, cum ar fi spus el, ne lasă pradă disperării că trăim în Mitică și visăm în Eminescu și ne lasă cu povara de a nu putea rezolva nicidecum problema... Suntem, iată, în al optulea an de când Laurențiu Ulici colindă, probabil, prin Câmpiile Elizee.

„BÁNYAVIDEKI FÁKLYA/ÚJ SZÓ” – 50 DE ANI DE APARIȚIE NEÎNTRERUPTĂ

Gabriel STAN

La data de 8 ianuarie 1958 se inaugura ziarul baimărean de limbă maghiară „Bányavidéki Fáklya: Az RMP Nagybánya Tartományi Bizottságának és a Tartomány Néptanácsának Napilapja” (traducerea ar suna cam așa: *Făclia Băimăreană : Cotidianul Comitetului Regional al PMR și al Consiliului Popular Regional Baia Mare*). În numărul 2 (biblioteca noastră nu deține primul număr) se anunța decesul unei personalități politice, Dr. Petru Groza, după o îndelungată și grea suferință. Sub semnul acestui eveniment se vor găsi și următoarele câteva numere.

În lipsa unei casete redacționale, enumerăm semnatarii articolelor de început (numerele 2-4), așa cum apar pe pagină: Pusztai János, Takács Margareta, Kiss Gizella (correspondent), Weisz László (correspondent), Vida Géza, Ioan Cherecheș, Kiss József, Nagy András (correspondent), Fazekas György, Lapka Tibor, Hegedüs János, Andor Zoltán, Holló Vera, inițialele I. S., R. G., C. G., H. M. și, lucru destul de interesant, câțiva autori care s-au semnat doar prin terminația unuia sau a două nume (evident, din dorința de a-și păstra anonimatul), sub următoarele forme: _s, _gy, (_ács), _s.j., r-n, _s_f, _dor, An_, _i.s._.

Rubricile cotidianului cuprindeau, pe cele 4 pagini, următoarele:

- pagina 1: știrile mai importante, cu precădere politice, de propagandă comunistă;
- pagina 2: informații legate de realizările în agricultură, industrie, construcții, cultură, învățământ și sport;
- pagina 3: articole pline de entuziasm legate de bogatele roade culese de pe

urma colectivizării și organizării pe raioane;

- pagina 4: informații externe (internaționale).

Din domeniul culturii, așa menționa articolul „*Tevékeny kulturmunka*” („Activitate culturală intensă”), din nr. 3, 10 ianuarie 1958, semnat de Kiss Gizella, în care se evocă dăruirea și talentul celor care pun în scenă diverse piese de teatru, dansuri ardelenesti și oșene. Se menționează, de asemenea, existența bibliotecii din incinta Casei de Cultură și faptul că aici este locul în care tinerii organizează diverse întâlniri, ședințe, precum și un cerc de lectură.

În numărul din 12 ianuarie întâlnim o pagină de artă plastică, prezentate fiind lucrări de pictură și sculptură ale câtorva dintre marii meșteri ai Școlii baimărene de artă: Mikola András, Agricola Lidia, Ziffer Sándor, Vida Géza, Erdős I. Pál, Véső Agoston, Szatmári Ágnes, Alexandru Șainelic.

Semnalez, tot la capitolul apariții culturale, articolul „Pentru dezvoltarea mișcării «Iubește cartea»”, din nr. 7, 14 ian. 1958, care urmărește popularizarea concursului de lectură între prieteni ai cărții de toate vârstele și din toate domeniile, organizat la nivel de comune, întreprinderi, școli gimnaziale și liceale, facultăți, iar mai apoi la nivel de raioane și orașe. La final se specifică faptul că vor fi acordate premii substanțiale câștigătorilor (articolul nu este semnat). În nr. 15, din 23 ian. 1958, pe prima pagină apare articolul *Nagykárolyi könyvbaratok* („Prietenii ai cărții din Carei”), în care sunt menționate câteva date statistice: în chiar primele zile ale anului (1958) s-au înscris 147 de cititori și s-au împrumutat 382

de cărți. Printre primii care s-au prezentat la bibliotecă a fost domnul Varga Béla, de 82 de ani, care și în anul precedent fusese unul dintre cei mai activi cititori ai bibliotecii. Cititorii Nagy Lajos, Reszler Antal, Zsigmond Erzsébet sunt și ei vechi și fideli cititori, fiecare cu peste 100 de cărți împrumutate. Sunt apreciați și câțiva copii demni de apreciere: Berciu Mihai, Bulgăreanu Viorel, Nistor Sorin și Mandel István, care, pe lângă bibliografia școlară, citesc cu precădere romanele lui Jules Verne.

În nr. 21, din 30 ian. 1958, de pe pagina a doua consemnăm articolul *Jól dolgozik a Magyarláposi könyvtár* („Biblioteca din Târgu Lăpuș muncește bine”). Biblioteca funcționa în Căminul Cultural și avea un fond de 19.000 de volume. Bibliotecarul Laurențiu Vladimir, aflat în plină desfășurare a activității de bibliotecă (îndesa cărți pe rafturile deja arhipline de volume), oferă câteva date statistice: 1.015 cititori au trecut pragul bibliotecii în anul 1957. Raportat la prima lună a anului 1957, în ianuarie 1958 numărul cititorilor a crescut de la 191 la 332, dintre care 90 sunt cititori noi.

În ceea ce privește formatul și numărul de pagini, „*Bányavidéki Fáklya*” a suferit câteva modificări de-a lungul celor 5 decenii de apariție.

Începând cu nr. 3134, 24 feb. 1968, ziarul devine săptămânal, schimbându-și totodată dimensiunea, din format A2 de 4 pagini în format A3 de 12 pagini – cu apariție în zilele de sâmbătă. Primele câteva numere aveau pe prima pagină trimiteri cuprinzătoare la conținutul următoarelor pagini, cuprins care pe urmă s-a redus la 1-2 trimiteri.

Făcând un salt în anul 1989, la finele perioadei comuniste, constatăm că ziarul are 8 pagini, în al căror cuprins este și o casetă cu colectivul redacțional, format din: Klacsmányi Sándor (redactor-șef), Fazekas György (secretar general de redacție), Kósa Sándor și Fried Endre. Rubricile paginilor sunt următoarele:

- paginile 1-3: actualitatea;
- paginile 4-5: lumea satelor („comunele județului pe drumul civilizației și al bunăstării”), reportaje, cultură;

- pagina 6: caleidoscop, „Ne scriu cititorii”, informații legislative, rețete și sfaturi medicale, grădinărit, modă, umor și altele;
- pagina 7: programul TV și al cinematografelelor (din tot județul), al spectacolelor de teatru, farmaciile de serviciu, starea vremii, diverse știri foarte pe scurt, mică și mare publicitate, decese etc.
- pagina 8: sport, știri internaționale, rebus și caseta redacțională.

Cred că merită consemnat articolul *Document. Maramureșul în anul 1514*, semnat de Balogh Béla, arhivar, cu imaginea *A parasztkirály* („Regele țăran”) - grafică de Walter Frigyes, din nr. 4252, 26 mai 1989, despre răscoala condusă de Gheorghe Doja și despre urmările acesteia. Tot legat de istoria județului nostru, în nr. 4253, din 2 iunie 1989, este semnalată o expoziție permanentă la Muzeul Județean, despre istoria locurilor, expoziție la care un rol de seamă a avut Kacsó Károly, arheolog și fost director adjunct la această instituție.

După decembrie 1989, ziarul își schimbă denumirea: „*Bányavidéki Fáklya* : *Az RKP Maramureș Megyei Bizottsága és a Megyei Néptanács Lapja*” (*Făclia Băimăreană : Ziarul Comitetului Județean al PCR și al Consiliului Popular Județean Maramureș*) devine „*Bányavidéki Új Szó : A Nemzeti Megmentés Frontja Mámamaros Megyei Tanácsanak Lapja*” (*Noul Glas Băimărean : Ziarul Consiliului Județean al Frontului Salvării Naționale Maramureș*), renumerotat, într-o serie nouă, cu anul I, nr. 1 în ziua de sâmbătă, 23 decembrie 1989. După numerele 1 și 2, de sâmbătă și duminică, 23 și respectiv 24 decembrie, de doar două pagini, apariția ziarului va fi de două numere pe săptămână, a câte 4 pagini.

În data de 9 ianuarie 1990 ziarul a apărut cu subtitlul „*Társadalmi. Politikai. Kulturális Demokratikus Lap*” („*Ziar democratic social, politic și cultural*”), pentru ca apoi, începând cu numărul imediat următor, de vineri, 12 ianuarie, subtitlul să se stabilizeze ca „*Máramaros Megyei Demokratikus Lap*” („*Ziar democratic al județului Maramureș*”).

Dintre semnatarii constanți ai

articolelor din perioada post-revoluționară amintim: Csoma György, Fried Endre, Rozsnyai Bálint József, Krizsán Géza, Klacsmányi Sándor, Deák László, Rácz Raul, Kósa Csaba, Mazalik Alfred, Almási József, Szilveszter Mária, Roman János, Pusztai János, Máti Csaba, Jánky György, Markó Gábor, Sipos István, Dr. Pohl Antal, Soltz Anna, Farkas Imre.

O ultimă schimbare de aspect s-a produs în anul 1992, când, începând cu nr. 238-239, din 5 iunie, „*Bányavidéki Új Szó : Máramaros Megyei Demokratikus Lap*” apare sub o nouă dimensiune, de tabloid, moment din care ziarul devine săptămânal, periodicitate păstrată până azi. De asemenea, s-a păstrat și denumirea, de la începutul anului 1993, titulatura ziarului fiind

„*Bányavidéki Új Szó : Máramaros Megyei Hetilap*” (Noul Glas Băimărean : Săptămânal al Județului Maramureș).

Din caseta redacțională de azi cunoaștem colectivul de jurnaliști, format din: Soltz Anna – director, Szilveszter Mária – redactor-șef, Dávid Lajos, Deák László, Simori Sándor, Tamási Attila – redactori, Lönhardt Katalin și Jelemi Annamária – culegere, Deák László, Dávid Lajos, Tamási Attila – tehnoredactare, Bauer Artúr și Szabó Angéla – responsabili cu tiparul.

Doresc întregului colectiv mult succes și cât mai mulți ani înainte! Și, desigur, voi reveni cu ocazia centenarului...

INFORMAȚII DESPRE BIBLIOTECI ÎN REVISTA „TRANSILVANIA”

Revista Transilvania – 140

(mic indice bibliografic)

Ioana DRAGOTĂ

In acest an s-au împlinit 140 de ani de la înființarea, la Brașov, din inițiativa lui George Barițiu, a revistei „Transilvania” a Asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporului român. Astfel, la 1 ianuarie 1868, este editat primul număr al acestei prestigioase și longevive reviste, care a apărut neîntrerupt (cu excepția anilor 1879-1880, în perioadele mai dificile având modificări și perturbări ale periodicității), până în anul 1946 - sovietizarea țării și „internaționalismul socialist” reușind să blocheze apariția revistei, ceea ce nu reușiseră cinci decenii de oprimare națională și două războaie mondiale.¹

¹ În 1972 editarea revistei a fost reluată, în noi coordonate. În prezent „Transilvania” este editată de Centrul Cultural Interetnic Transilvania, sub autoritatea Consiliului Județean Sibiu (www.revistatransilvania.ro).

Dată fiind excepționala ei importanță și semnificație, activitatea ASTREI a fost și este încă obiectul unor temeinice cercetări materializate în lucrări de sine stătătoare, studii și articole sau comunicări științifice la diverse reuniuni și simpozioane.² Nu mi-am propus, nu este locul și nici nu am căderea să fac o prezentare a acesteia. Ceea ce, însă, își are locul potrivit într-o revistă de bibliotecă este evidențierea felului în care preocupările ASTREI pentru carte și biblioteci sunt reflectate în organul ei de presă.

ASTRA a editat cărți (cu precădere în colecția „Biblioteca populară”), a impulsionat scrierea de cărți și activitatea cercurilor de lectură, a înființat biblioteci. Înțelegând prea bine importanța și eficiența acestor mijloace de acțiune în educarea populației românești, în

² În bazele de date ale bibliotecii noastre figurează 22 de titluri de cărți dedicate activității ASTREI.

ridicarea nivelului cultural, a cristalizării și modelării opiniilor și convingerilor, a conservării identității culturale, în ultimă instanță, Asociațiunea le-a acordat un loc bine definit în paleta extrem de largă a căilor prin care a acționat în atingerea scopurilor propuse.

Intenția de a organiza o bibliotecă este menționată în „Statutele Asociațiunii Transilvane pentru Literatura română și Cultura poporului român” (Sibiu, 1862) unde, în „Secțiunea a III-a Despre Oficialii Asociațiunii”, figurează (alături de președinte, vicepreședinte, secretar primar, secretar, casier și controlor) și „Unu Bibliotecariu și Archivariu” care „ingrisesce de registrarea opurelor și obiectelor științifice, precum și a requisitelor”.

Bunul obicei de a da publicității multe dintre documentele oficiale ale ASTREI, prin intermediul revistei „Transilvania”, face ca astăzi să avem la dispoziție numeroase informații despre activitatea bibliotecii Asociațiunii (bibliotecari, donatori, achiziții, fond de carte deținut), alături de alte articole special dedicate bibliotecilor. Astfel, prima mențiune despre Biblioteca Asociațiunii apare în numărul de debut al revistei: „D. Bibliotecariu alu Asociațiunei Nicolae Cristea raportează despre starea bibliotecii Asociat. trans., care raportu se aclude aici [...]”³. Raportul este integral reprodus în numărul din 15 martie 1868⁴. Se subliniază în el necesitatea de „a pune opurile în ordine după specialitate despre care se tratează într-însele”, se arată că, în intervalul 1866-1867, biblioteca s-a îmbogățit cu revistele: „Familia”, „Foaia Societății din Bucovina”, „Arhiva pentru filologie și istorie”, „Magazinul pedagogic”, „Ateneul român”, „Convorbiri literare”, „Gura satului”, „Telegraful român”, „Concordia”, „Albina”,

„Românul” și „Gazeta Transilvaniei”, primite de la redacțiile respective, o colecție de documente tipărite și manuscrise, mai cu seamă copii, dintre care unele dau un material prețios pentru istorie”, donate de Petru Maniu, alături de câteva piese numismatice și o spadă antică.

Alături de datele cuprinse în rapoartele periodice și în procesele verbale ale adunărilor Asociațiunii, sunt publicate și articole dedicate bibliotecilor românești transilvănene. Printre cele mai semnificative materiale se numără:

- Raportul bibliotecarului despre starea bibliotecii asoc. transilvane pentru literatura și cultura poporului român / N. Cristea. An I, nr. 22, 1 nov. 1868, p. 534-536.

- Regulament despre modul întrebuințării bibliotecii asoc. trans. rom. pentru literatura și cultura poporului român. An II, nr. 23, 1 dec. 1869, p. 277-278.

- Biblioteca de lectură ASTRA. An III, nr. 1, 1 ian. 1870, p. 8-13.

- Bibliotecarul asoc. An IV, nr. 19, 1 oct. 1871, p. 221-222.

- Catalog alfabetic asupra cărților din biblioteca Asociațiunii transilvane / de bibliotecarul P. Petrescu. An. XII, nr. 9-10, 1-15 mai 1881, p. 78-80; An XII, nr. 13-14, 1-15 iul. 1881, p. 112; An XII, nr. 15-16, 1-15 aug. 1881 p. 131-134; An XII nr. 19-20, 1-15 oct. 1881, p. 169-175; An XII, nr. 21-22, 1-15 nov. 1881, p. 188-192; An XII, nr. 23-24, 1-15 dec. 1881, p. 206-208.

- Bibliotecile populare. An XIII, nr. 9-10, 1-15 mai 1882, p. 75-76.

- Necesitatea și modul de a se înființa biblioteci pe la sate / G. Serbu. An XIV, nr. 13-14, 1-15 iul. 1883, p. 102-106.

- Pentru biblioteca Asociațiunii. An XV, nr. 23-24, 1-15 dec. 1884, p. 187-188.

³ Protocolul Adunării generale a Asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporului român ținută la Cluj la 26/14, 27/15 și 28/16 aug. 1867 în absența prezidiului ordinar, sub prezidiul interimar al d-lui consilier Iacob Bologa în „Transilvania”, an 1, nr. 1, 1 ian. 1868, p. 3.

⁴ N. Cristea. Raportul bibliotecarului despre starea bibliotecii Asoc. trans. pentru literatura și cultura poporului român în „Transilvania”, an 1, nr. 7, 15 mar. 1868, p. 145-147.

- Consemnarea cărților donate de dñii Iosifu St. Siulutiu și fiul Dr. Aureliu St. de Siulutiu. An XVI, nr. 3-4, 1-15 feb. 1885, p. 30-31.

- Conspectul cărților intrate la biblioteca asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporului român în decursul anului 1886 / Dr. I. Crisianu. An XVIII, nr. 7-8, 1-15 apr. 1887, p. 67-68.

- Conspectul cărților intrate la biblioteca asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporului român în decursul trimestrului ianuarie-martie 1887 / Dr. I. Crisianu. An XVIII, nr. 11-12, 1-15 iun. 1887, p. 98.

- Consemnarea cărților rămase de cons. r. aulic Iacobu Bologa, pe seama bibliotecii Asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporului român / Dr. I. Crisianu. An XIX, nr. 13-14, 1-15 iul. 1888, p. 111-113.

- Conspectul cărților intrate pe seama bibliotecii Asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporului român / DR. I. Crisianu. An XIX, nr. 13-14, 1-15 iul. 1888, p. 113.

- Cărțile cele mai bune și bibliotecile poporane / Dr. Giorgiu Popa. An XXI, nr. 1, 15 ian. 1890, p. 9-13; An XXI, nr. 2, 15 feb. 1890, p. 33-42.

- Biblioteca Asociațiunii. An XXIII, nr.9, 15 sep. 1892, p. 310.

- Biblioteca Asociațiunii. An XXIV, nr. 11, 15 nov. 1893, p. 358-360.

- Regulament pentru folosirea bibliotecii „Asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporului român”. An XXV, nr. 2, 15 feb. 1894, p. 51.

- Prima bibliotecă ambulantă a asociațiunii transilvane. An XXVII, nr. 3, mar. 1896, p. 82-83.

- Biblioteca teatrală / Drib. An XXIX, nr. 7-8, sep.-oct. 1898, p. 155-157.

- Biblioteci populare / G. An XL, nr. 1, ian.-mar. 1909, p. 49-50.

- Bibliotecile poporale. An XL, nr. 4, oct.-dec. 1909, p. 214.

- Biblioteca Asociațiunii. An XL, nr. 4, oct.-dec. 1909, p. 217.

- Din problemele „Asociațiunii”. II Biblioteci. An LI, nr. 2, iun. 1920, p. 221-236.

- Bibliotecile românești din Ardealul cedat / Ion Mușlea. An 72, nr. 1, ian. 1941, p. 77-79.

RESTITUIRI

Regulament

*despre modul întrebuințării bibliotecii Asociațiunii transilvane române
pentru literatura și cultura poporului român*

§ 1. Biblioteca Asociațiunii transilvane române pentru literatura și cultura poporului român se dă spre folosință publică:

- a) în localul bibliotecii
- b) în afară de localul bibliotecii.

§ 2. Pentru întrebuințarea opurilor în localul bibliotecii, se determină luna și joia de la 11–12 ½ ore ziua. Atunci bibliotecarul, care numai în persoană poate da opuri din bibliotecă, se va afla în biblioteca asociațiunii. Acest timp este destinat și pentru împărțirea opurilor afară de localul bibliotecii.

§ 3. Spre folosință afară de localul bibliotecii se dau numai cărți legate, trecute deja în registrele asociațiunii și prevăzute cu ștampila bibliotecii.

§ 4. În biblioteca asociațiunii este un protocol anumit, în care la fiecare extrădare de opuri se trece numele opului, numărul tomurilor și numele primitorului. O rubrică este deschisă pentru a se însemna data extrădării opurilor, iar alta în care se înseamnă data înapoierii.

§ 5. Pentru asigurarea bibliotecii, opurile se extrădau din ea numai pe lângă un revers dat de către primitor, prevăzut cu viza președintelui asociațiunii (§ 17 din statute).

§ 6. Reversul de primire, compus după formularul A, vidimatu⁵ de președinte sau vicepreședinte se păstrează deosebi de bibliotecar și se înapoiază aducătorului opului.

§ 7. Opul primit are a se restitui în starea în care a fost, când s-a primit.

§ 8. Nimenea nu poate ține la sine un op luat spre folosire mai mult de 4 săptămâni. Bibliotecarul, după expirarea termenului de folosire, va provoca pe moros⁶ la restituirea opului în termen de 8 zile.

Admonițiunea se va face în scris și morosul va avea să solveze⁷ după primita admonițiune pentru reținerea opului, pentru fiecare zi a câte 10 cr. v. a.⁸ ca mulctă.⁹

Nedându-se ascultare acestei admonițiuni, sau restituindu-se opul cu vreun defect (§ 7), bibliotecarul fără amânare va face arătare comitetului, în cea din urmă ședință a lui, un conspect despre cărțile respectiv opurile împărțite spre folosință.

(„Din ședința a II-a a adunării generale a asociațiunii transilvane române ținută la Șomcuta Mare, în 11 august 1869”. Text identificat în revista „Transilvania”, an II, nr. 23, 1 dec. 1869, p. 277-278, de Vasile Leschian.)

⁵ văzută, din lat. video, -ere, vidi, visum vb. t. a vedea, a observa, aici în sensul de aprobat

⁶ întârziat, cel care întârzie, din lat. mora, -ae s. f. întârziere, amânare

⁷ plătească, din lat. solvo, -ere, solvi, solutum vb. t. [...] a achita, a plăti (o datorie)

⁸ 10 creițari valută austriacă

⁹ amendă, din lat. mulcta (multa), -ae s. f. amendă, pedeapsă

OFERTA DE SERVICII A BIBLIOTECII JUDEȚENE „PETRE DULFU” BAIA MARE PENTRU ANUL 2008

Laura TEMIAN

Colecțiile bibliotecii, înnoite în ultimii ani cu aproximativ 30.000 unități /an, au caracter enciclopedic fiind selectate cu mare atenție în vederea satisfacerii nevoilor de formare, informare și de cercetare ale utilizatorilor, în special ale celor din municipiul Baia Mare și din județul Maramureș.

Gama serviciilor și facilităților este cea oferită, în general, de bibliotecile publice și au, în primul rând, următoarele direcții de acțiune: susținerea programelor educaționale, stimularea participării culturale active a membrilor comunității și asigurarea momentelor recreative.

Cei 20.092 de utilizatori activi (14,25 % din populația municipiului) au frecventat biblioteca în anul 2007 de 383.774 ori; zilnic peste 1500 de utilizatori au împrumutat sau restituit cărți, au accesat baza de date sau participat la acțiuni organizate de instituție.

În dorința de a atrage mai mulți utilizatori, aceste servicii au fost modernizate și diversificate și li s-au adăugat altele noi, astfel încât, în acest moment, utilizatorii beneficiază de:

a) servicii și facilități modernizate, diversificate:

- acces gratuit la colecțiile (tradiționale și electronice) și la bazele de date pentru toți locuitorii județului;
- instruirea și asistarea utilizatorilor pentru accesarea bazei de date a bibliotecii;
- consultarea documentelor prin acces liber la raft și prin accesarea cataloagelor electronice de la cele 41 de stații de lucru pentru utilizatori, amplasate în toate punctele de împrumut;
- acces internet la 41 de stații de lucru pentru utilizatori amplasate în toate secțiile de împrumut, precum și la stațiile individuale din Mediatecă;
- tranzacții de împrumut (la domiciliu și

- la sala de lectură) în regim automatizat;
- rezervarea titlurilor și prelungirea împrumutului prin telefon și *on-line* ;
- tranzacții de împrumut interbibliotecar prin telefon și *on-line*;
- îndrumarea lecturii copiilor și tineretului;
- consiliere pentru realizarea portofoliilor sau referatelor elevilor și studenților;
- furnizarea de informații juridice prin colecția de Monitoare Oficiale și programul LEX EXPERT;
- consultații bibliografice și elaborarea bibliografiilor la cerere pentru realizarea lucrărilor de licență, masterat, doctorat;
- furnizarea de informații factice și bibliografice privind istoria, cultura și civilizația națională și universală;
- culegerea și tehnoredactarea lucrărilor de seminar, de licență etc.;
- marcarea evenimentelor culturale, istorice și educative de interes pentru comunitate;
- facilitarea dialogului cultural între grupuri și indivizi;
- diseminarea informațiilor cu caracter profesional prin editarea publicației „*Bibliotheca Septentrionalis*” (cu suplimentul pentru elevi „*Fascinația lecturii*”), în care se reflectă activitatea instituției și legăturile ei cu instituții similare din județ și din țară;
- promovarea fenomenului cultural, literar, științific din Maramureș prin omagierea autorilor în *Caiete biobibliografice aniversare*;
- editarea lucrărilor incluse în Programele culturale ale bibliotecii: *Premiile de excelență ale Bibliotecii Județene „Petre Dulfu”, Monografii ale localităților din Maramureș*,

Maramureșul perpetuu – Seriile: *Un univers de excepție, Restituirea istoriei, Pagini contemporane, Personalități maramureșene, Debut, Biblioteconomie, Parteneriatul româno-român, Parteneriatul cu instituții de cultură și de învățământ din județ*;

- susținerea bibliotecilor publice din Maramureș prin Programele de cooperare interbibliotecară: *Scriitorii maramureșeni în bibliotecile din Maramureș, Bibliotecile orășenești au nevoie de carte*;
- îndrumarea metodică a bibliotecilor publice din Maramureș (72) prin colocvii profesionale tematice;
- susținerea culturii românești în afara granițelor prin înființarea de biblioteci românești: Biblioteca „Maramureș” din Chișinău (Republica Moldova), bibliotecile din cadrul: Centrului Multicultural din Ucraina, a Centrului Cultural Românesc din Budapesta, a Studioului de Radio și Televiziune - secția română - din Ujgorod, a bibliotecilor românești din Alicante, Alcalá de Henares, Coslada, Salamanca (Spania);
- spațiu special amenajat, oferit gratuit, *Cenaclului scriitorilor și epigrafiștilor* din Maramureș pentru desfășurarea activităților lor specifice;
- spațiu destinat *CompuTeen*-ului, dotat cu 10 computere performante puse la dispoziția elevilor cu aptitudini deosebite pentru informatică, elevi selectați din școlile baimărene;
- audiții și vizionări individuale și colective prin programe speciale (*Zilele filmului pentru copii și Lecturile copilăriei* - oferte de vacanță);
- spații oferite gratuit pentru organizarea de simpozioane, conferințe - *Sala de conferințe*, expoziții individuale sau colective – *Salonul artelor*, ateliere de lucru, reuniuni profesionale - *Atelierul „Mircea Pop”* etc.

b) servicii și facilități noi:

- acces internet WIRELESS în incinta sediului;
- acces la PC pentru tehnoredactări și listări (5-10 pagini), precum și pentru inscripționări CD, DVD - prin intermediul personalului de la Mediatecă;
- recomandări de lectură pentru toate categoriile de utilizatori prin „*Note de lectură*” și „*Buletin trimestrial al cărților noi*”;
- furnizarea de informații factice și bibliografice privind viața comunității locale (*Cabinetul de istorie locală „Maramureș”*);
- înregistrarea celor mai importante evenimente desfășurate în instituție și în municipiu prin amenajarea și dotarea unui studio de înregistrări audio-video „*Memoria comunității*”;
- oportunități de comunicare on-line pentru persoanele de vârstă a treia, în cadrul „*Clubului de învățare a Internetului pentru bunici*” - la Filiala de la Casa Socială a Persoanelor Vârstnice (CASPEV);
- mijlocirea contactelor directe ale utilizatorilor pasionați de limba, cultura și civilizația angloamericană prin videoconferințe și workshop-uri la American Corner;
- oportunități de informare și recreere pentru persoane defavorizate medical – Filiala „*Cuore*” pentru bolnavii internați pe perioade îndelungate la Spitalul de Pneumoftiziologie;
- oportunități de informare și recreere pentru persoane private de libertate – Filiala din incinta Penitenciarului de maximă siguranță Baia Mare (în curs de organizare);
- susținerea, în parteneriat cu ANBPR, a programelor de formare și perfecționare profesională;
- susținerea culturii românești în afara granițelor prin editarea revistei „*Familia română*”;
- atragerea marilor edituri care sunt mai puțin prezente pe piața de carte baimăreană prin acordarea unui

spațiu destinat librăriei „GMT Libris”.

Prioritară pentru personalul bibliotecii rămâne preocuparea pentru continua

perfecționare, pentru remodelarea sau găsirea de noi metode și tehnici de atragere spre lectură a membrilor comunității.

UN BUN BIBLIOTECAR - BIBLIOTECONOMIE VS. CULTURĂ GENERALĂ -

Ioana DRAGOTĂ

Disputele bibliotecarilor. Revine obsesiv în discursul bibliotecarilor – probabil și ca ecou al unor frustrări generate de percepția socială și de statut – aplecarea reflexivă asupra profesiei, marcată uneori de tendințe de idealizare compensatorii. Probleme ca: menirea, valoarea muncii, profilul psihologic și cerințele profesionale se pun cu mai multă acuitate în contextul modificărilor accelerate ale mediului informațional. Mai mult, oferita de servicii și scopurile bibliotecilor, în special ale celor publice, sunt într-un continuu proces de diversificare, bibliotecile publice fiind chemate să se implice activ în viața comunităților cărora le aparțin.

Pus în fața amplificării continue a cerințelor unor noi generații de cititori și, implicit, în fața unor solicitări ce depășesc cadrele tradiționale, portretul bibliotecarului pare să fie într-o continuă schimbare, suprapunându-se tot mai puțin celui clasic. Se creează astfel un teren propice pentru dezbateri aprinse legate de profesie.

Însă disputele nu ating doar autopercepția și raportarea la exterior, ci și percepția reciprocă dintre diferite tipuri de biblioteci sau chiar între servicii diferite din cadrul aceleiași biblioteci, generând discuții legate de importanța sau solicitările inegale pe care le presupun, cu atât mai mult cu cât, încadrarea de „bibliotecar” cuprinde o gamă largă de activități, de la achiziții și prelucrare până la ludotecă și centre de informare documentară, fără diferențe salariale semnificative. În ceea ce privește diferențierea posturilor după criteriul importanței, problemă pe care, trebuie să recunosc, mi-am pus-o la rândul meu, cred că am găsit un răspuns „solomonic”: fără nici

una dintre fațetele muncii de bibliotecar nu se poate, ele fiind legate într-un lanț care nu se susține decât prin integritatea fiecăreia dintre verigile sale în parte.

Mergând mai în profunzime, intervine comparația între prestațiile bibliotecarilor încadrați pe posturi similare, prestații de multe ori inegale, în absența unor modalități concrete și eficiente de a cuantifica și recompensa performanța profesională.

Bibliotecari sau mai puțin bibliotecari. Am avut ocazia să cunosc, de-a lungul timpului, diferite tipuri de bibliotecari. Sunt câțiva care mi-au marcat traseul profesional, adevărate modele. Dar au fost și alții, din păcate, cu care am considerat că nu împart același spațiu profesional.

Și atunci, ce elemente fac diferența între un bibliotecar performant și unul neperformant? Și care sunt calitățile unui bun bibliotecar? Sunt întrebări care s-au pus cu pregnanță în anii '90, când am fost martori involuntari ai unei fluctuații de personal fără precedent. Și nu au fost întrebări retorice, ci născute din necesitatea de a găsi metode eficiente de selectare a celor care doreau - în atmosfera de reconversie profesională generală, de adaptare la o nouă realitate și de găsire a strategiilor de supraviețuire - să se angajeze la bibliotecă. Am văzut oameni cu vechime în profesie părăsind biblioteca pentru o altă activitate, am văzut oameni angajându-se la bibliotecă, dar renunțând după scurte perioade. Și mai sunt cei care au venit și au rămas, adaptându-se mai ușor sau mai greu, mai repede sau mai încet, pe deplin sau parțial la rigurile profesiei.

Câteva prejudecăți. În ceea ce privește pregătirea profesională necesară, am întâlnit prejudecata că un bun bibliotecar

trebuie să fie de formație filolog (susținută de alte prejudecăți, puerile uneori: aceea că biblioteca înseamnă colecție de literatură beletristică și că lectura este apanajul profesorilor de literatură). Dar biblioteca publică are colecții enciclopedice, iar cultura generală este, așa cum spune Eugen Ionescu, o aventură pe cont propriu. Mi se pare relevant, în acest sens, că la baza celor două mari direcții în clasificarea cunoștințelor umane stau ideile a doi mari matematicieni: André Marie Ampère (pentru sistemele zecimale) și Shiyali Ramamrita Ranganathan (pentru cele fațetate). Filosoful, matematicianul și bibliotecarul Gottfried Wilhelm Leibniz a fost pasionat de ideea găsirii limbii ideale, ceea ce ar fi dus, pe cale de consecință, la organizarea tematică perfectă a unei biblioteci.

Prejudecata filologică a fost întreținută și de arondarea învățământului superior biblioteconomic la facultățile de litere sau de istorie. Următorul anunț din pagina web a Facultății de Litere, Istorie și Teologie din cadrul Universității de Vest din Timișoara¹⁰ repune lucrurile într-un cadru firesc: „Din anul universitar 2007-2008, Secția de Biblioteconomie și Știința Informării se mută în cadrul Catedrei de Filosofie și Științe ale Comunicării”; la Chișinău, Biblioteconomia și Asistența Informațională sunt secții ale Facultății de Jurnalism și Științe ale Comunicării, interesantă abordare, nu-i așa?

Biblioteconomia- singura cale? Este absolvirea unei unități de învățământ biblioteconomic o garanție pentru performanța profesională? Cu siguranță că reprezintă un start mai bun, dar mă feresc să dau un răspuns. Deci care sunt calitățile unui bun bibliotecar? De la ce trebuie să pornești? Din păcate ideea de „uomo universale” și-a încheiat existența spectaculoasă odată cu Renașterea, care a făcut-o posibilă și i-a dat strălucire. Las la o parte și faptul că trebuie puțină „îndemânare”, pentru că nu pot să o definesc decât ca pe o însumare de alte calități despre care voi vorbi în cele ce urmează – însumare în urma căreia întregul

rezultat e, totuși, mai mult decât suma părților componente. Un acel „ceva” care asigură compatibilitatea cu profesia, așa cum trebuie ureche muzicală pentru a învăța să cânti la un instrument. Nu voi vorbi nici despre „talent”, care face diferența între meșteșug și artă și asigură cele mai înalte performanțe. (Era frumos în Evul mediu când toate meseriile erau numite „arte”, citind cu ochii de acum, parcă cere mai multă străduință „arta biblioteconomiei” decât „biblioteconomie” pur și simplu.)

Înteruperea pentru o perioadă îndelungată a învățământului biblioteconomic românesc a adus grave prejudicii, cu consecințe ce se întind până în zilele noastre. Ele sunt resimțite în toate sectoarele de activitate, începând cu învățământul de profil și continuând cu insinuarea și adâncirea diferențelor de abordare biblioteconomică. Mai mult, s-a putut împământenii ideea că oricine poate deveni bibliotecar, într-un interval scurt de timp, idee ce marchează un start ratat în abordarea temeinică a cunoștințelor biblioteconomice. Sigur că este absolut necesară o pregătire biblioteconomică de calitate, pe care cel mai bine o poate asigura învățământul de profil. Totuși, trebuie să recunoaștem că, a veni în bibliotecă dintr-un alt sector, poate fi un avantaj. Cu siguranță că orice clasificator, de exemplu, se bucură de existența în bibliotecă a unor colegi specializați în varii domenii. Foarte importantă mi se pare a fi aici, în ultimă instanță, alături de calitatea traseului formării profesionale motivația ce stă la baza alegerii profesiei. Am înțeles că, în Statele Unite, de exemplu, pentru a lucra într-o bibliotecă specializată, este nevoie de un masterat în domeniul respectiv, pe lângă pregătirea biblioteconomică.

Premisele unui bun bibliotecar.

Asistând, de-a lungul timpului, la formarea câtorva generații de bibliotecari, am ajuns, deocamdată, la ideea că punctul de pornire obligatoriu este: o deschidere culturală adecvată, cunoașterea, din experiență proprie, a nevoii de carte (informație) și disponibilitatea de a ajuta. Celelalte lucruri se pot învăța.

¹⁰ <http://www.litere.uvt.ro/biblioteconomie.htm>

Ce spun angajatorii. Contrazicând concluziile la care am ajuns pe căi empirice, concursurile pentru ocuparea posturilor de bibliotecar pun, totuși, accentul pe cunoștințele de biblioteconomie (deși, în general, nu am observat să existe preferințe explicite pentru absolvenții învățământului de profil). Ce ne spune un astfel de test despre profilul candidatului? Nu prea multe, pentru că se adresează mai cu seamă memoriei. Fără a nega importanța unei bune memorii, cred că ar fi binevenită amplificarea testării culturii generale și cunoașterea imaginii pe care o au candidații despre activitatea de bibliotecă. Nici testarea psihologică nu este lipsită de interes, fiind vorba de funcționari publici. Evidențierea unor calități ca: mobilitatea gândirii, empatia, abilitățile de comunicare, rezistența la stres ar putea nuanța alegerea candidatului optim.

Bibliotecarul tehnicist. Teoretic, cel mai devreme poți să te angajezi într-o bibliotecă după absolvirea liceului, ca bibliotecar cu studii medii. Deci, cam pe la 19 ani. La această vârstă, bazele culturale sunt puse deja - temeliile pe care construim toată viața. De asemenea, se poate presupune stăpânirea unui minim de tehnică a muncii intelectuale. Acesta trebuie să fie startul. În caz contrar, startul este defectuos și e greu de închipuit că poate fi recuperat vreodată. Fără aceste achiziții, nici nu văd ce ar putea determina orientarea spre profesia de bibliotecar (în afară de ideea unui loc călduț în care să „stai” printre cărți). Cu toată asimilarea tehnicii de bibliotecă, adaptarea va fi anevoioasă, răspunsurile vor presupune un consum mai mare de timp și eforturi suplimentare (identificarea familiei de subiecte, de exemplu) sau, în absența acestora, vor fi lacunare. Evident, cunoașterea tehnicilor nu este suficientă - discernământul și capacitatea de selectare a informațiilor utile se sprijină pe baze culturale. Altfel, riști să devii un fel de „Google”. Chiar dacă poate face față cu succes anumitor situații, în special când cititorul are ținte precise (autor, titlu cunoscut, de exemplu), acest fel de bibliotecar nu poate fi un interlocutor valabil pentru cititor. Un exemplu concret în care nu

te poate ajuta prea mult tehnica de bibliotecă este achiziția de carte. Pornim de la cunoașterea nevoilor publicului și a pieței cărții, dar, în cele din urmă, tot trebuie să aplicăm criterii valorice de selecție.

Bibliotecarul culturii generale. De cealaltă parte, posesorul unui bagaj cultural excepțional poate impresiona în dialog dar, fără cunoașterea tehnicilor de bibliotecă, degeaba. Servirea utilizatorului poate fi ratată în absența abilităților de folosire a instrumentelor biblioteconomice. (Aici întotdeauna îmi vine în minte sigiliul cu care se spărgeau nuci în „Prinț și cerșetor”). Să nu uităm că regulile biblioteconomice nu sunt legi naturale, imuabile. Sunt pur și simplu niște convenții (perfectibile) care trebuie asimilate ca atare. Ele au rolul liniilor de forță din câmpul electromagnetic. Putem să ne bazăm pe memorie? În nici un caz. Nici măcar bibliotecarul comunal care spunea că noaptea, dacă se trezește din somn, știe unde să meargă direct la raft, la fiecare carte în parte. A trecut vremea unei astfel de abordări a bibliotecii, a profesiei de bibliotecar și a responsabilităților pe care acesta le are. Mai mult, bibliotecarul trebuie să fie capabil să-și construiască instrumente biblioteconomice personalizate, care să le completeze pe cele existente, în funcție de tendințe și solicitări. Acest al doilea bibliotecar nu se deosebește prea mult de un erudit din afara bibliotecii, care ar vrea să găsească, pe cont propriu, informațiile. Nu zic că nu le va găsi, în cele din urmă (dar descifrând regulile biblioteconomice, ceea ce îi este la îndemână). Pentru că nu la întrebarea „unde este cartea/informația?” trebuie el să răspundă, ci la întrebarea „unde au pus bibliotecarii cartea/informația?”.

Împăcarea extremelor. Am o vădită preferință pentru acest din urmă bibliotecar. Știința biblioteconomică parcurge în prezent o perioadă de profunde transformări. Însușirea noilor reguli este accesibilă celui cu orizont cultural adecvat, „eruditului”, pentru că modificările urmează logica internă a evoluției cunoașterii. Pentru cel care se bazează numai pe reguli, procesul adaptării va fi mai dificil. El este pus în situația de a înlocui niște stereotipuri cu altele. În orice

sistem, adaptarea lui va fi deficitară, pentru că nu va putea face conexiunile necesare actului căutării. Răspunsurile lui vor fi șchioape, trunchiate, incomplete.

Totuși, concluzia care se impune este că, pentru un bibliotecar deplin, sunt indispensabile ambele componente. În ce compoziție savantă, ce dozaje și proporții, asta nu mai știu. Poate depinde și de natura solicitărilor.

Ultimele retușuri. Am vorbit mai mult despre startul în meserie. Ce ingrediente mai trebuie adăugate în compoziție pentru a rezulta bibliotecarul aproape perfect? Cred că șlefuirea, luciul pe care ți-l dă experiența. Plusul necesar și suficient care transformă un bibliotecar debutant într-un bibliotecar matur. Și nu mă refer la vârstă ci chiar la un minim de experiență. Să mai adăugăm: dorința de a fi util, empatie și, de ce nu, dăruire.

IOAN NEAMȚIU ÎN DIALOG CU ECHIM VANCEA, DIRECTORUL BIBLIOTECII MUNICIPALE „LAURENȚIU ULICI” SIGHETU MARMAȚIEI

*Am avut și am unele proiecte
manageriale atât de fascinante, încât din
ele nu va „rămâne” decât visul.*

Echim VANCEA

Sighetu Marmăției este al doilea oraș, ca mărime și importanță, din județul Maramureș. Fiind localitate de frontieră se găsesc aici, alături de români, maghiari, ucraineni, evrei, germani și alte etnii care conviețuiesc pașnic, într-un oraș foarte frumos, care adăpostește cca. 100 de monumente și ansambluri arhitecturale clasificate și protejate.

Deși Sighetu Marmăției se găsește în extremitatea nordică a României, acolo „unde se agață harta'n cui”, are totuși o poziție centrică în geografia Europei și este situat pe un traseu privilegiat al turismului cultural.

Printre atâtea edificii culturale își face, cu brio, un loc în față și Palatul cultural „Astra”, o emblemă arhitectonică a urbei, ridicat între 1911-1913. Acesta adăpostește astăzi Biblioteca municipală „Laurențiu Ulici”, Casa de Cultură și Școala de Arte „Gheorghe Chivu”.

Biblioteca municipală „Laurențiu Ulici” este cea mai veche instituție culturală ce a funcționat neîntrerupt în oraș, fiind continuatoarea Bibliotecii „Dragoșiana” din cadrul Societății de lectură cu același nume (1867), al cărei prim „bibliotecar ales” a fost

profesorul Ion Bușitia (1870). Din anul 2001 biblioteca poartă numele criticului literar, cu rădăcini paterne în Rona de Jos, Laurențiu Ulici.

Pătrunzând în biblioteca din maiestuosul palat ești condus cu grație în labirintul cunoașterii de amabilii bibliotecari și, apoi, te întâmpină, însuși, poetul care stă de „veghe în Septentrion”. Veghează totul, veghează biblioteca, veghează frumoasa „zăbavă a cetitului”, poftindu-te „în rai”, adică în bibliotecă. Adică...

Echim Vancea este, conform lucrării *Sighetul Marmăției. Ghid cultural-turistic* de Teofil Ivanciuc (Editura Echim, Sighetul Marmăției, 2007), poet, eseist, gazetar și editor. Noi adăugăm: Echim Vancea este o instituție și, totodată, un „monument de cultură” în Sighet. Este o personalitate complexă aflată „într-un conflict permanent între ego și alter ego” – după cum însuși mărturisea altcuiva – dar, de fiecare dată biruind și ajungând – cum spunea cineva, despre el – „în preajma unui paradis asumat”, el „patriarhul” și „ocupantul provinciei”.

În paginile de față reținem, doar ipostaza de manager de bibliotecă și bibliotecar.

– *Așadar domnule Echim Vancea, ce este și ce face un manager de bibliotecă?*

– Teoretic... chestiunea este, întâi și întâi ce calități ar trebui să aibă un director (manager, dacă doriți!) modern într-o instituție „de gen” organizată fie *pe verticală* (structurată ierarhic), fie *pe orizontală*, „gestionată” de oameni atât din interior cât și din exterior. Sunt necesare merite sau altceva? Așa că vedeți Dumneavoastră (*doar până aici mergem pe o formulă de politețe, mai departe suntem colegi!*) lumea cere „vechime”, proiecte manageriale, concursuri/examene pentru ocuparea postului/funcției de conducere. Numai că la o „municipală” sau „orășenească” managerul nu este de „stal”, de „primul rând” și atunci cam pe unde ar fi sau chiar ce rost ar mai avea cele câteva calități ale „managerului de bibliotecă” pe care le enumăr, părerea mea (!), într-o ordine aleatorie: capacitatea de a planifica și coordona activitatea de bibliotecă (dar nu numai!), o bună (dacă nu o foarte bună) pregătire intelectuală, simțul răspunderii, obișnuința de a conduce (!), capacitatea de a discuta și de a asculta subordonații (of!) sau chiar simțul răspunderii (!) și, nu în ultimul rând, capacitatea acestuia de a lucra cu reprezentanții „administrației publice locale”, de moment, (corect ar fi capacitatea acestuia de a se „căciuli”) pentru a obține, cu ajutorul acestora atât de necesarul sprijin financiar pentru... salarii și investiții în modernizarea instituției? Capacitatea de a acționa după intuiție, de a lua măsuri dure, de a evalua situațiile, de a lucra cu cei care *nu* îi sunt subordonați, insistența, gândirea sintetică pot fi însușiri ale managerului/directorului de bibliotecă. Sunt oarecum cam „tehnicist” dar asta-i..., mi se pare, „meseria” de manager/director acum. Eu cred că priceperea de a comunica cu oamenii (fie subordonați, fie utilizatori ai serviciilor de bibliotecă) trebuie să primeze în raport cu cunoașterea activității specifice de bibliotecă. „Lista” calităților unui manager/director de bibliotecă va fi completă doar atunci când „vor fi examinate modalitățile de numire în funcție” a acestora și, mai ales, „după ce va fi evaluată (corect!) eficiența activității lor”.

Restul sunt definiții...(!) Practic... Dumnezeu cu mila! Am avut și am unele proiecte manageriale atât de fascinante încât din ele nu va „rămâne” decât visul. Nu se vor împlini pe de-a-ntregul niciodată (!) fie din cauza fondurilor, fie din cauza „casei”, altele poate din cauza cererii mele exagerate sau, poate, a nepriceperii mele.

– *Detaliați...*

– Nu este nici momentul și nici locul „detalierii”. Pot să spun, doar, că pentru „obrazniciile” mele am fost... „pedepsit” și chiar „descalificat” la rangul de „ne-manager” (dacă poate exista un astfel de „titlu”!). Pus la punct, chiar (!), concedându-mi-se funcția! Așa că datorită „calităților” pentru care am fost numit și menținut în funcție (scriitor, poet, om de cultură, bun contribuabil, bănuiesc!) nu înseamnă, în acest moment, decât că sunt un „manager cultural ratat”! Sunt trist și îmi pare rău că mâna întinsă bibliotecii, la un moment dat, prin persoana mea, a înșelat speranțele iubitorilor de lectură din municipiu, a celor care mai cred în puterea cuvântului scris. Păcat de mâna întinsă și de speranțe, ale mele în principal, înșelate... Or, atâta timp cât politica se ocupă de biblioteci, de cultură în general, numai în măsura în care îi folosește acest lucru, rareori se va găsi cineva să o protejeze, să o sprijine, să o ajute. Biblioteca, ca instituție publică, nu va fi decât o sinecură pentru unul sau altul dintre mai marii zilei în care să își angajeze „favoriții” indiferent de capacitățile intelectuale ale acestora (vedeți că nu am folosit cuvântul „pregătire”!) iar managerul va fi mereu obligat să „apeleze” la politic(ieni) pentru a „evita”, ostilitatea, indiferența, chiar „închiderea ușilor” instituției manageriate (biblioteca, în cazul nostru) sau orice alte „daune” din partea acestora.

– *Cum se împacă, în persoana dumneavoastră, poetul cu bibliotecarul? Se mai ceartă câteodată?*

– Înainte de toate, sunt manager și un pic bibliotecar. Și cum bibliotecarul este „păzitorul” scriitorului, poetul/scriitorul nu poate decât să se simtă onorat, să se bucure

de onoarea de a fi „ocrotit” de bibliotecar. Dacă ar fi să se „certe” vreodată poetul cu bibliotecarul sau bibliotecarul cu poetul nu ar fi decât dintr-o prea bună înțelegere, dintr-o prea multă dragoste. Numai cei care se iubesc se „sfădesc”, se iubesc necondiționat (!). Apoi, e bine să se știe că, între poet și bibliotecar există, chiar din vechime, o „poziție geografică” destul de ingrată. „Balta liniștii” este destul de agitată! Numai între „munții” de rafturi ai bibliotecii, este posibilă „conservarea, viețuirea” scriitorului/scriitorilor, numai aici, în bibliotecă, „Turnul Babel” este unit și solidar. Puteți să îmi spuneți că alunec în derizoriu, că nu este decât o fanfaronadă de bibliotecar/scriitor provincial doar că... uitarea și neuitarea este apanajul *bibliotecarului*. Mă simt măgulit de faptul că, bibliotecar fiind, am șansa să îmi pot „săpa” singur mormântul în spațiul unei realități „prelucrate” (conform CZU) între realitate și ficțiune. Am început, dacă vreți, să simt un fel de simpatie venind înspre mine dinspre raftul de bibliotecă, raft care cândva mi se părea „de neatins” și care astăzi mă măgulește cu asigurări de solidaritate și că orice măsură coercitivă va fi interzisă. Este un „cadou” prin care, în sensul concret al cuvântului, „m-am întovărășit” cu mine însumi.

– *În „Sighetul Marmăției. Ghid cultural-turistic” de Teofil Ivanciuc se „vorbește” foarte pe scurt, de existența Societății de lectură „Dragoșiana”, de la sfârșitul secolului al XIX-lea. Vă rog să-mi spuneți mai multe despre istoria lecturii publice la Sighet! Care era modalitatea de „recrutare” a bibliotecarilor, căci se pare că erau aleși, erau probabil un fel de demnitari ai timpului?*

– Multe nu știu, căci abia am început să desprăfuiesc unele documente privind istoria lecturii publice la Sighetu Marmăției, în vederea întocmirii unei monografii a Bibliotecii Municipale „Laurențiu Ulici”. Foarte pe scurt, ar fi că mișcarea de emancipare a românilor maramureșeni nu poate fi „văzută” separat, ruptă de programul mișcării pașoptiste. Aceștia au fost cei care au așezat la temelia existenței naționale a

românilor ideea de „personalitate națională” și apoi, în numele acestei idei, au reclamat adoptarea, în aproape toate domeniile, a acelor forme instituționale ale vieții moderne fără de care ființa națională nu se poate, în mod normal, dezvolta. Pe acest fond se înființează și se dezvoltă, inclusiv în Maramureș, o serie de instituții social-culturale în cadrul cărora să se asigure climatul necesar dezvoltării acestor idei. Așa apar, în condițiile specifice (istorice și geografice) ale Maramureșului, începând cu 1860, o „puzderie” de asociații culturale ale românilor maramureșeni care să pună bazele dezvoltării învățământului, a limbii și a culturii naționale. Prin înființarea, în decembrie 1860, a *Asociațiunii pentru cultura poporului român din Maramureș*, s-a dat „un impuls dintre cele mai stăruitoare, în viața acestei provincii românești.” Astfel, la Sighet se întemeiază o preparandie (școală) românească pentru pregătirea învățătorilor români și au loc acțiuni pentru înființarea de școli românești în mai multe localități maramureșene. Totodată se inițiază mari acțiuni privind cunoașterea culturii naționale românești. Pe acest fond, din dorința de „*să se lățească cultura, care ca un soare luminător deșteaptă la viață orice ființă amorțită și dăruiește poporului libertate, avere și tărie; drept aceea suntem datori să îmbrățișăm cu mai multă căldură o astfel de întreprindere umanistică [...] pentru că numai astfel vom asigura viitorul nostru conlucrând în promovarea culturii fără de care nu este nici avere, nici viață socială, nici libertate*”, în cadrul Asociațiunii se înființează *Societatea de lectură „Dragoșiana”* (mai 1867), societate „care împreună cu o *bibliotecă națională* (s.n.), va înfăptui și scopul cel măreț, a forma din tinerii noștri studioși care se cresc în gimnazii streine [...] ca pe lângă patrioți învăpăiați să revină și naționaliști buni.” Și astfel, în ședința din la 17 noiembrie 1870 a Societății, s-a decis înființarea bibliotecii publice, care să fie „*înzestrată cu toate produsele mai însemnate ale literaturii române și ale geniilor lumii civilizată*” pentru aceasta, printr-un Apel, se cere sprijinul „tuturor românilor binesimțitori”,

inclusiv Societății Academice Române. Printre primii intelectuali care vor sprijini inițiativa, printr-o generoasă donație de carte, se numără George Barițiu, care în scrisoarea care însoțea donația, releva că *„misiunea ce și-a asumat, înființând Societatea de lectură, sprijinită de frații mai elevați în conștiința datorinței naționale, nu va rămâne una încercare ignorată și improductivă pentru poporul român de la izvorul Tisei, atât de expus periculoaselor influențe străine.”*... Datorită donațiilor, fondul de carte al bibliotecii va spori continuu, iar biblioteca își va deschide și o sală de lectură în care să citească *„atât tineretul studios, cât și publicul maramureșean setos de cultură națională”*, sală de lectură *„socotită printre primele săli de lectură a unei biblioteci românești din Transilvania.”*

Cât privește „alegerea” ca bibliotecar a lui Ioan Bușția, cred că intra în cutuma vremii! Date mai amănunțite vor fi în monografia bibliotecii, la care lucrez.

– ***Astăzi mai citește lumea, la Sighet?***

– Voi răspunde de jos în sus. Da, la Sighet se citește tot atâta cât se citește, respectându-se proporțiile, la Baia Mare, la Cluj-Napoca, la Timișoara, la Iași, la Baia Sprie, Dragomirești, Vișeu de Sus, Borșa sau la... București, să zicem! În ciuda numărului de titluri editate (de exemplu Editura „Humanitas” tipărește o carte pe zi!) cei care se ocupă cu statistica „lecturii publice” vorbesc despre o lectură publică „sub pragul critic al rentabilității” (aici se include, în principal, achiziția/cumpărarea de carte) deși avem câteva zeci de edituri bune. Referitor la numărul mediu de volume „împrumutate”, pentru a nu vorbi de cele cumpărate de către sigheteni, cititorul sighetean este din ce în ce mai diferențiat. Nevoile sale se îndreaptă, în special, spre satisfacerea, în majoritate, a unor nevoi profesionale, educaționale, de destindere sau de interes public. Această diferențiere, completată în ultimul moment cu „100 de euro” pentru achiziția de carte a cadrelor didactice, ar însemna că „lumea, la Sighet” citește! Și totuși, faptul că în țară „dispar” biblioteci (har Domnului că în Maramureș se înființează unele noi!), în

Maramureș ne putem consola cu „politici adecvate” iar Sighetul este printre „beneficiarii” acestor politici. Publicul sighetean „consumator de lectură” este din ce în ce mai diferențiat. Nevoile sale achizitive și de lectură publică scad, dar, paradoxal, există! Din datele noastre statistice rezultă că acesta este format în marea majoritate din femei (80%). Ca peste tot în țară, cititorul cel mai „motivată”, activ și reprezentativ în același timp este, de regulă, tânăr (elevi și studenți), acoperind aproximativ 80% din „piața lecturii publice”. Din discuțiile purtate cu librarii din oraș am reținut faptul că sunt indivizi care cumpără, lunar, una sau două cărți, ba chiar și mai mult de două, dar acestea sunt în general „texte comentate”, culegeri etc. și mai puțin opere. Dar acestea sunt reflexele vizibile ale unui „trend de adâncire a unor clivaje în care un element important de corecție îl reprezintă accesul generalizat la educație. Este limpede că, în absența unui reglaj instituțional și a unor politici adecvate, contrastele se vor accentua, cu consecințe, mai târziu, greu de contracara.” (Marius Lazăr, *Eu citesc, tu citești. El citește?* în revista „22-plus”, nr. 184/2006). Avem propriul public cititor și un public constant al activităților culturale organizate de bibliotecă. Lamentațiile de tipul „nu se mai citește”, în mare, sunt simple speculații.

– ***Ne-ați fost gazdă cu ocazia unuiia dintre colocviile profesionale pentru bibliotecarii din orașele județului. V-am ascultat cu încântare pledoaria pentru bibliotecă și bibliotecar ca elemente importante în viața comunității. O frază rostită cu acest prilej: „dacă Dumnezeu ar fi trebuit să dea alt nume raiului, nu putea să-l numească decât bibliotecă” merită recitită permanent. Care este situația Bibliotecii Municipale „Laurențiu Ulici” și care este zestrea ei?***

– Mă măgulești mai mult decât trebuie. Găzduirea acestor manifestări trebuie să fie o onoare pentru oricare din bibliotecile Maramureșului, fie ele rurale sau urbane. „Rotația” organizatorică este absolut benefică tuturor. Totuși eu cred că nu ar trebui să fim despărțiți/împărțiți în bibliotecari rurali și urbani. Și cum, din

considerente financiare (transport, cazare, masă), nu putem fi reuniți „în păr” de atâtea dați, ar fi bine, cred, ca aceste întâlniri să fie organizate pe „țări” (Maramureș, Chioar, Lăpuș, Codru), iar Baia Mare să fie doar „cireașa de pe tort”. Suntem bibliotecari, indiferent că ne desfășurăm activitatea „la țară”, într-o comună, sau la oraș, într-o orașenească, municipală sau județeană! Te rog să mă crezi că îmi este rușine că nu îmi cunosc *toți* colegii din bibliotecile din județ! Și o spun cu durere! Poate că ar trebui să avem întâlniri profesionale mai dese, de o mai lungă durată. Nu știu! Dar ceva trebuie făcut pentru a ne cunoaște mai bine între noi. Acum, că Biblioteca județeană „Petre Dulfu” este și *centru zonal pentru pregătirea profesională a bibliotecarilor*...

Situația bibliotecii nu-i nici mai rea și nici mai bună decât a altora, dar, oricum, nu ne putem compara cu Palatul Cărții care este Biblioteca județeană „Petre Dulfu”, și ca orice „cenușăreasă” își așteaptă prințul care să o salveze. Numai că pierdutul „condur” în vălmășagul lui decembrie 1989 se află la Consiliul Municipal Local. Acesta-i prințul mult așteptat! Dar se pare că între cei doi există o problemă de comunicare. Prințul ar vrea mult, foarte mult, ca iubita sa, prințesa, să mai și producă oarece până la găsirea „condurului”. Să nu stea cu mâinile întinse...! Și uite așa se... încaieră unul cu celălalt din cauza „amărâtului” ăluia de „condur” care nu vrea și nu vrea să se potrivească pe „piciorușul” delicat al cenușăresei! Nu vrea și basta! Și astfel... madam (că totuși are o vârstă la care chiar bine de „cenușăreasă” nu șade!) rămâne „fată bătrână”, fără „situație”, fără „zestre” și foarte greu de măritat deși de pețitori nu duce lipsă. Sunt în jur de 5.000 de utilizatori de servicii de bibliotecă (adică cititori!), cifra exactă nu o știu întrucât în lunile din urmă, așa cum ai constatat și la întâlnirea noastră din vară, suntem în plină „aventură” de inventariere a zestre, mobile și imobile.

– *Spuneți-mi, vă rog, ce parteneriate are biblioteca cu celelalte instituții de cultură din oraș. Și am numit aici Muzeul Maramureșului, Casa de Cultură, Școala de Arte*

„Gheorghe Chivu”, alte instituții cultural-educative (școli, licee, filiale/extensii ale unor prestigioase instituții de învățământ superior cum ar fi: Universitatea „Babeș-Bolyai” sau Centrul de Învățământ la Distanță al Universității „Spiru Haret”). Ce manifestări culturale mai importante găzduiește biblioteca sau la care este co-participantă?

– În primul rând, vreau să amintesc una dintre cele mai interesante și reușite acțiuni în parteneriat cu profesorii din cadrul catedrelor (reunite) de limba și literatura română din municipiu: *Lecturiada*. Inițitoare sunt prof. dr. Odarca Bout (Liceul „Regele Ferdinand I”) și prof. drd. Raluca Voina-Lozbă (Colegiul Național „Dragoș Vodă”), prof. Doina Anișorac. De fiecare dată spațiul Sălii de lectură devine insuficient pentru participanți, elevi și profesori sau, altfel, profesori și elevi! Este extraordinar să vezi cum și, mai ales, câți elevi își „susțin” public opțiunile și diversitatea lecturilor. Și asta, în cazul în care „profu” nu are decât să ia lecții de la elevii lui. Apoi ar fi câteva frumoase manifestări organizate în parteneriat cu cele două licee tehnologice (eu așa le spun liceelor industriale nr. 1 și 2), cu câteva școli generale și chiar cu grădinițe. Ba, bine am colaborat, o bucată bună de vreme, cu Radio Sighet, după care acesta și-a ieșit din mână (!). Bănuiesc că prioritățile au devenit altele și, în spațiul mic de emisie alocat postului, nu au mai încăput „momente culturale” așa cum le-am vrut și le vreau eu...

Din păcate cu „extensiile” celor două universități care funcționează la Sighet, colaborarea este nulă! Nu cred că ai vrea să-ți spun câți studenți (cu sau fără ghilimele) ai celor două extensii sunt, cel puțin, înscriși la bibliotecă!

– *Încercați...*

– Nu vreau să încerc. Dar se poate verifica. Curiozitatea celor interesați (dar nu cred să existe cineva) va fi mai mult decât... satisfăcută.

– *Precis, multe nu v-am întrebat. Vă rog, aveți cuvântul, cuvintele...!*

– Ce să mai zic. Și așa am zis prea multe! Un lucru trebuie să se știe clar: orice bibliotecă, fie că este în spațiul rural sau

urban, este și trebuie să fie mult mai mult decât un spațiu de lectură. Că este o *instituție publică* cu un rol cultural deosebit de important pentru o comunitate. Că este un pol cultural, un reper pe harta oricărei localități. În prezent, lucrăm intens la baza de date a bibliotecii. Suntem prima bibliotecă informatizată din Țara Maramureșului (softul „BiblioPhil”, produs și implementat de S.C. „Scream Design”, Baia Mare) și vrem să înființăm cât mai curând și un Centru de Informare Documentară Comunitară. Pentru prima fază a dezvoltării, Sistemul Informatic

Integrat de Bibliotecă, avem, prin grija autorităților publice locale (Consiliul Local și Primărie), dotările și echipamentele necesare. Lucrăm deja în sistem informatizat, dar, din păcate, bibliotecarii, deși participă la cursuri de formare profesională, la aceste cursuri sunt, încă, „învățați” să lucreze cu tradiționala fișă de carton, departe fiind, astfel, de modul de lucru din biblioteca noastră, a bibliotecii din zilele noastre, dacă vreți...

– *Vă mulțumesc și succes!*

DESCRIEREA BIBLIOGRAFICĂ ȘI PARAZITII EI

„Virgulă, virgulă”

(Critică și autocritică)

Angela-Monica JUCAN

Descrierea bibliografică, pe cât este de diversă, pe atât este de rezistentă. Este diversă pentru că nicio regulă nu s-a putut impune sau, dacă s-a impus, aceasta a fost numai pentru o vreme, și este rezistentă, în nenumăratele ei forme, fiindcă, la descriere, toată lumea pretinde, cu convingere, că se pricepe (ca la „română” și ca la politică) și, mai ales, ține, fiecare, la șablonul propriu. Nu se poate vorbi, în bibliografia descriptivă, nici măcar de existența câtorva școli. Câți bibliografi profesioniști, amatori sau ocazionali - atâtea „școli”.

Nici paternitatea nu e sigură. Biblioteconomia se simte în dreptul ei să dea clase, pe de altă parte, universitarii se simt autorizați să dicteze, editorii și jurnaliștii se simt în domeniul lor și așa mai departe. Între principalele linii ale acestor direcții (cum spuneam, foarte ramificate) există porțiuni de interferență. Coincidență totală, însă - niciodată. În facultate, studenții învață să elaboreze o bibliografie după gustul și deprinderea profesorului îndrumător. Mai târziu, ei își amintesc numai o parte a celor învățate - ca și bibliotecarii pentru care s-au elaborat (care și-au elaborat) reguli modificate din timp în timp - dovadă că niciodată n-au fost mulțumitoare. Așa au luat naștere fel și fel de stiluri bibliografice. Ar fi interesant de cercetat câte tipuri și subtipuri există azi. La această diversificare, o contribuție importantă o are faptul că rareori se intenționează subordonarea bibliografiei utilului, dar, foarte des, se subordonează esteticului.

Nici descrierea CIP (Cataloguing in Publication - pe românește, Catalogare înaintea publicării) n-a scăpat de întocmirea după ureche. Deși ea trebuie făcută, obligatoriu, de Biblioteca Națională a

României¹¹ și deși ea se face gratuit, editorii încălcă, foarte adesea, legea și fac singuri descrierea, încumetându-se să pună până și clasificarea („senzorial” deprinsă, de ici, de colo, desigur). Trist-amuzant este că ei intitulează această descriere ca fiind „a Bibliotecii Naționale a României”... Acesta

¹¹ La nivel internațional **Catalogarea înaintea publicării (CIP)** este un program gratuit de cooperare între edituri și structura infodocumentară desemnată la nivel național. Programul CIP, inițiat de Biblioteca Congresului din Washington - Statele Unite ale Americii, se desfășoară în numeroase țări printre care Marea Britanie, Germania, Rusia, Canada, Brazilia. / La nivel național, Programul CIP este un program de colaborare între editurile din România și **Biblioteca Națională a României - Centrul Național CIP**, în vederea semnării viitoarelor apariții editoriale. / În România, Programul CIP se derulează din anul 1996 și a devenit obligatoriu odată cu intrarea în vigoare a Legii 186/2003 republicată în 2006 - Legea privind promovarea și susținerea culturii scrise. / Descrierea bibliografică a cărților în curs de apariție se realizează în conformitate cu normele internaționale ISBD(M) - International Standard Bibliographic Description for Monographs și cu formatele internaționale de schimb de date bibliografice. / [...] / Tipărirea Descrierii CIP a Bibliotecii Naționale a României pe cărți este o obligație ce revine editorului, conform art. 23, alin. (2) din legea mai sus amintită. Încălcarea prevederilor acestui articol constituie contravenție și se sancționează conform art. 28, alin. (2) din aceeași lege. / [...] / **Se poate realiza descriere CIP printr-o altă bibliotecă din România ?** Nu. Conform tot Legii 186/2003 republicată în 2006 - Legea privind promovarea și susținerea culturii scrise, Biblioteca Națională a României este singura instituție abilitată la nivel național să realizeze descrierile CIP pentru cărțile ce apar pe teritoriul României. Dreptul de autor asupra conținutului descrierii CIP aparține Bibliotecii Naționale a României. Realizarea descrierii CIP în afara Centrului Național CIP din cadrul Bibliotecii Naționale a României reprezintă o încălcare a Legii dreptului de autor.

http://74.125.39.104/search?q=cache:gU-BPO8D_aAJ:www.bibnat.ro/cip.php+%22descriere+cip%22&hl=ro&ct=clnk&cd=2&gl=ro&lr=lang_ro

este secretul nerigurozității descrierilor CIP de pe o sumedenie de cărți. Persistenta idee că meseria trebuie mai mult furată decât învățată, aici, nu prea dă roade. Dar este urmărită cu consecvență.

Descrierea bibliografică promovată în biblioteci – model de complicație – este asemănătoare descrierii CIP (făcută în linia fișelor tradiționale de catalog). Finalitatea, însă, fiind diferită, utilizarea aceleiași codificări nu poate decât încurca lucrurile (altfel, simple), genera greșeli, produce nedumeriri în rândul celor care nu dețin acest limbaj.

Principalele (nu singurele) elemente de bruiaj ale unei descrieri bibliografice (vorbind atât de cele profesionist, cât și de cele neprofesionist întocmite) sunt semnele de punctuație și numele autorului.

Oscilația între folosirea punctului și a virgulei nu ar exista dacă s-ar ține cont de semnificația acestor semne. Virgula introduce o continuare. Punctul separă. Decizia corectă ar fi ca, între autor și titlul lucrării sale, să se pună virgulă. Opțiunea pentru punct este o eroare, autorul fiind, în acest caz, izolat de propria-i operă. Subtitlurile trebuie, însă, delimitate față de titlu și alte subtitluri, fiecare având valoare de sine stătătoare. Pentru acest demarcat, cel mai bun este punctul – semn, în ultimă instanță, al individualizării. Biblioteconomia tratează subtitlurile ca pe explicații la titlu (ceea ce nu totdeauna sunt) și i se pare adecvat marcajul (în realitate, cam năstrușnic) al introducerii lor prin semnul de punctuație numit „două puncte”. Dacă toată lumea ar cunoaște prescripția (și ar respecta-o) de a pune, în această situație, semnul între blaturi, ar fi, totuși, acceptabil. De cele mai multe ori, însă, chiar în descrierile bibliotecarilor, spațiul alb nu precedă semnul, ci doar îl succedă, obținându-se nediferențierea dintre semnul „două puncte” aparținând autorului și același semn aparținând bibliografului.

Punctul simplu este condamnat, din capul locului, la confuzie, neexistând nicio situație în care, între un cuvânt și punctul care-i urmează, să se lase pauză grafică. Ortodox ar fi ca, dacă punctul a fost pus de autor, să se culeagă cu litere italice

(subliniat) ambele segmente - titlu, subtitlu -, iar, dacă nu este opțiunea scriitorului, să se culeagă subliniat doar prima parte a titlului. (În biblioteconomie, însă, cursivele sau alte tipuri de subliniere nu sunt agreate.) Și mai ortodox ar fi să se pună între paranteze drepte orice semn folosit de bibliotecar, dar descrierea ar fi prea încărcată. Oricum, ar fi mult mai util decât includerea între croșete a tuturor datelor necuprinse în pagina de titlu. Pe bună dreptate, această practică este, acum, părăsită de tot mai mulți. Ea se justifică doar în cazul în care informațiile sunt obținute din altă parte decât documentul primar, pentru că atunci ele sunt într-adevăr, aportul bibliografului la descriere.

Unii consideră întemeiat să pună punct între numele autorului și titlul lucrării, văzând în virgulă o repetiție inestetică (nume, virgulă, prenume, virgulă, titlu etc.) sau contradictorie și confuză: o dată se pune între două nume, o dată – între un nume și titlu. Adevărul este că aceste elemente nu sunt genuri diferite (ci numai specii): și numele de familie e nume, și prenumele e nume, și titlul e un nume (nume al lucrării).

Monstruozitatea constă în nelegitima antepunere a numelui de familie. Dacă i se zice „prenume”, acesta trebuie să stea.... „pre” – cum toată lumea admite, în teorie. În momentul în care locurile se inversează, lucrul se simte ca o abatere, abaterea nu se corectează, dar se caută o acoperire sau o dezvinovățire. Virgula este, în acest caz, semnalare a celui care a făcut consemnarea că el, *deși o practică, știe* că nu aceasta este ordinea adevărată, că, *deși le practică*, el nu este tributار deprinderilor administrativ-întregimentare (al cataloagelor școlare, al evidențelor militare și de tot felul), că el *doar consimte* la acest compromis pe care, în alte circumstanțe, nu l-ar face. Pe scurt, virgula dintre nume și prenume este indiciu de „proiecție”. Dar și indiciu de cameleonism.

Numele întreg, cu elementele lui dezarticulate și remontate printr-un „cârlig” face să pară fără noimă înscrierea încă unei virgule („virgulă, virgulă arată cam...” – zicea cineva fără a termina de spus cum arată). Și, așa, s-a născut punctul dintre autor și opera lui.

Cu toate aceste măsuri reparatorii (virgula și punctul acolo unde n-ar avea ce căuta), pata de pe conștiința bibliografului nu dispare și este creatoare de anxietate. Trebuie

un tranchilizant. Și acesta este bara oblică - de care nu s-au gândit, încă, să beneficieze „nebibliotecarii”. Cu excepția câtorva CIP-iști amatori. (Va urma, poate.)

PROMOVAREA LECTURII PENTRU COPII ÎN BIBLIOTECILE DIN GERMANIA ȘI ROMÂNIA

Laura HORVATH

Institutul Goethe din București, în colaborare cu Asociația Bibliotecarilor din România, a organizat în zilele de 26 și 27 noiembrie 2007, la sediul Bibliotecii Universitare „Carol I”, workshop-ul cu tema *Promovarea lecturii pentru copii în bibliotecile din Germania și România*. Participanții, bibliotecari din cadrul secțiilor pentru copii ale bibliotecilor publice din orașele Baia Mare, București, Constanța, Focșani, Iași, Onești, Pitești, Ploiești, Reșița, Sibiu au asistat la un program amplu și deosebit de interesant, constând atât în expunerile teoretice ale dr. Ulrike Buchmann (Universitatea Hanovra) și ale dr. Simona Antonescu (Universitatea din București), cât și în aplicații practice care i-au implicat și antrenat pe toți cei prezenți.

După cuvintele de deschidere a workshop-ului adresate de Eleonore Ellwanger-Schulze, reprezentantul Goethe-Institut, și prof. univ. dr. Mircea Regneală, director al Bibliotecii Centrale Universitare „Carol I” din București, a urmat prezentarea referatelor apoi Dr. Simona Antonescu a expus proiectul *Bucuria lecturii*.

Desfășurat sub auspiciile și la inițiativa FICE¹² România, workshop-ul își propune să contribuie la promovarea drepturilor copiilor, la creșterea calitativă a vieții acestora și la pregătirea lor pentru integrare socială, susținând în mod concret reforma învățământului. Proiectul, care numără

printre participanți organizația IBBY¹³, departamentul de Biblioteconomie și Știința Informării a Universității din București, Inspectoratul Școlar București, inspectorate școlare județene, școli, edituri și profesori, subliniază importanța cunoașterii fundamentate pe stăpânirea lecturii.

Prezentarea dr. Ulrike Buchmann a fost o adevărată pledoarie pentru lectură, Domnia sa arătând că aceasta asigură succesul la școală și la serviciu, acumularea de cunoștințe și îmbunătățirea vocabularului, integrarea într-un mediu cultural, participarea la viața socială și culturală, utilizarea mediilor în folos propriu. De asemenea, cărțile, - „medicamente sub formă tipărită” - pot fi un remediu împotriva plictiselii, a dezinteresului, a fricii, îndoielii, incompetenței, apatiei sau suprasolicitării. Dr. Buchmann a evidențiat importanța cititului cu voce tare, a modelului familial cultural și educativ, a contactului precoce, de la cea mai fragedă vârstă, cu lectura prin cărțile-jucărie și cele cu efecte tactile, de

¹² Federația Internațională a Comunităților Educative – Secțiunea România. Fondată în 1990 și membru, din 1994, cu drepturi depline al Federației Internaționale a Comunităților Educative (organizație ce activează, din 1948, sub auspiciile UNESCO), FICE România este o organizație care acționează constant și concret pentru drepturile copiilor, contribuind la dezvoltarea acestora prin îmbunătățirea strategiilor și conținutului muncii de educație.

¹³ IBBY-ROMÂNIA este o organizație afiliată organizației internaționale IBBY (International Board on Books for Young People), organizație fără scop lucrativ ce formează o rețea de persoane, care, în întreaga lume caută să favorizeze întâlnirea dintre copii și cărți. Obiectivele IBBY sunt dezvoltarea înțelegerii internaționale prin intermediul cărților pentru tineri; favorizarea, în toate comunitățile, a accesului copiilor la lecturi de o reală calitate literară și artistică; susținerea publicării și distribuirii de cărți de calitate pentru tineri; mai cu seamă în țările în curs de dezvoltare; furnizarea de ajutor și formare celor care se ocupă de tineri și de literatura pentru tineri; stimularea cercetărilor universitare în domeniul literaturii pentru tineri. IBBY- România este reprezentată de către AEP – Asociația Editurilor cu Profil Pedagogic.

lemn și cele pentru băiță prin care se inculcă la copil o idee și un comportament pozitiv față de obiectul carte. Supravegherea atentă a copiilor în diferitele stadii ale dezvoltării lor cognitive este esențială pentru a veni în întâmpinarea lor cu materialele și activitățile proprii fiecărei etape din viața lor. Expunerea a continuat cu prezentarea susținerii lecturii în landurile Germaniei prin activități concrete (săptămânile cărții pentru copii, cu manifestări diverse, premii literare acordate copiilor, târguri de carte etc.). Foarte interesant este demersul Fundației pentru stimularea lecturii în colaborare cu Ministerul saxon pentru probleme sociale care își propun ca, din 2008, să ofere nou-născuților din Germania un set conținând o carte practică de lectură, o carte ilustrată cu noțiuni fundamentale și un carnetel unde părinții pot nota progresele de vorbire și lectură ale copilului. Un alt proiect interesant este „Cărți pentru nou-născuții din Brilon”

prin care mamele primesc, la externare, un pachet pentru nou-născut, care conține prima carte ilustrată a micuțului, metru pentru lectură și diverse informații pentru părinți.

Ultima parte a primei zile și a doua zi a workshop-ului au constatat în aplicații practice care propuneau modele de activități de promovare a lecturii în rândul copiilor. S-a lucrat pe echipe, participanții trebuind să-și pună la contribuție imaginația pentru a alcătui o poezie sau o povestioară pentru copii pe baza anumitor imagini alese de ei în prealabil și care le evocau amintiri plăcute din copilărie, identificându-se cu personajele unei povești sau manevrând cu îndemănare foarfecele și hârtia colorată pentru a da viață unei lecturi. Astfel, punându-ne pe noi înșine în diverse ipostaze, am realizat cât de important este să ne atragem cititorii prin manifestări care să le trezească interesul, să-i captiveze și să-i implice.

DEONTOLOGIE ȘI PROFESIONALISM ÎN BIBLIOTECA DE AZI UN PROFIL AL BIBLIOTECARULUI CONTEMPORAN

Camelia KALISCH, Ana BIZĂU

De dezvoltarea bibliotecii moderne aduce cu sine o importantă schimbare cu privire la profesiunea de bibliotecar. Până nu demult imaginea bibliotecarului a fost confundată cu cea a funcționarului plictisit, indiferent și inabordabil, dar astăzi bibliotecarul își definește cu exactitate statutul. Evoluția modului în care a fost perceput bibliotecarul de-a lungul timpului este destul de bine reliefată în două imagini prezentate de Sir William Osler: «Bibliotecarul de astăzi și cu atât mai mult bibliotecarul de mâine nu sunt niște balauri înspăimântători așezați între oameni și cărți. Ei sunt niște servitori publici utili, care gestionează bibliotecile în interesul

publicului...» (William Osler, 1917, www.ifla.org); sunt puși față în față custodele inabordabil al unui tezaur prețios și amfitrionul grațios care își întâmpină și își îndrumă în mod eficace vizitatorii.

Profesiunea de bibliotecar se află azi în plin proces de transformare și adaptare la un context social și cultural creat de explozia informației, precum și de ofensiva mass-media. Dacă societatea contemporană stă sub semnul și influența informației, este vital pentru orice persoană să găsească rapid și ușor documentele necesare educației și muncii sale.

Specialist în informare, bibliotecarul contemporan înțelege că, pe lângă aspectul tehnic, meseria de bibliotecar necesită abilități interpersonale în relația cu cititorii.

Comunicarea permite schimbul de informații și idei, iar bibliotecarul este o persoană care trebuie să răspundă cerințelor formulate de către utilizatori, este «interfață» dintre aceștia și serviciile oferite de instituție. Trebuie să știe să medieze această comunicare. Ca mediator între cititori și informația stocată în bibliotecă, bibliotecarul are nevoie de două categorii de competențe esențiale (*Managementul stresului la bibliotecari*, www.regielive.ro):

1. Competențe profesionale specifice: cunoștințe în domeniul gestionării și accesului la informație, tehnologie, cercetare științifică, biblioteconomie, dar și abilitatea de a utiliza aceste cunoștințe spre a oferi servicii de calitate;

2. Competențe personale: se referă la acele deprinderi, atitudini și valori care permit unui bibliotecar să lucreze și să comunice eficient, să se intereseze de dezvoltarea personală continuă, pe parcursul carierei sale profesionale și să se adapteze eficient noilor condiții de muncă.

În ceea ce privește prima sferă de competențe, cea a însușirilor profesionale, este relevantă ideea de calitate a serviciilor îndeosebi cu referire la comunicarea între bibliotecar și utilizator. Tipul relației cu cititorul este o componentă vitală a succesului și eficienței. Conceptul de calitate a fost introdus în managementul serviciilor încă din anii '30, implicând îmbunătățirea continuă în timp a serviciilor în baza unei ecuații psihologice relativ simple. Beneficiarul se obișnuiește cu un anumit nivel al calității serviciilor, le consideră ca pe o normă care trece neobservată, își dorește mai mult și, prin urmare, furnizorul trebuie să își reevalueze definiția calității acceptabile pentru serviciile pe care le oferă. O persoană care intră în bibliotecă se așteaptă să găsească un personal profesionist, amabil, zâmbitor, un mediu curat și luminos, care să o atragă, servicii rapide, încredere, flexibilitate, prietenie și libertatea de a alege. Calitatea unui serviciu e determinată de factori cum ar fi: accesibilitatea, credibilitatea, concretețea, cunoașterea, încrederea, siguranța, competența, sensibilitatea, comunicarea. (Ionel Enache,

Revista Română de Biblioteconomie, An 2, nr. 3, 2006, p. 10).

Indiferența la nevoile clientului duce la pierderea lui. În lumea secolului XXI, în care calitatea serviciilor este considerată indispensabilă, clientul vine la noi cu așteptări mai mult sau mai puțin precizate de promptitudine, eficiență, amabilitate. Când calitatea serviciului primit este sub standardul considerat necesar, la oricare dintre aceste aspecte, apare nemulțumirea. Toate studiile de management arată că o persoană nemulțumită își împărtășește experiența la de trei ori mai multe persoane decât o face o persoană mulțumită, ceea ce echivalează cu o publicitate negativă pentru instituție.

Pentru a contura cu precizie profilul bibliotecarului și a-i consolida statutul profesional, Asociația Bibliotecarilor din România a elaborat **Codul deontologic al bibliotecarilor din România**, care a fost aprobat în decembrie 2007 și a intrat în vigoare la 1 ianuarie 2008.

Codul deontologic al bibliotecarilor din România vine să stabilească anumite standarde care țin de profesiunea de bibliotecar și vizează competențele personale și profesionale: «Prezentul cod deontologic reprezintă forma de asumare de către comunitatea bibliotecarilor din România a unei conduite profesionale în conformitate cu standardele internaționale». Conform acestui Cod, bibliotecarul trebuie să își ghideze comportamentul în funcție de câteva principii deontologice universale acceptate la nivel național pentru a răspunde însărcinărilor pe care colectivitatea i le-a încredințat în momentul în care a îmbrățișat această meserie. Bibliotecarul și-a asumat responsabilități nu doar față de colecțiile bibliotecii pe care le are în gestiune, ci, în primul rând, față de colectivitate și utilizatori, precum și față de profesie în sine și față de colectivul de colegi.

În primul rând, bibliotecarii trebuie să asimileze noțiunea de «serviciu public» ca serviciu în slujba publicului. Ei dețin toate instrumentele și cunoștințele necesare pentru a ajunge la resursele informaționale și de aceea trebuie să înțeleagă și să satisfacă nevoile informaționale ale

comunității în care lucrează și să folosească eficient catalogul on-line, să filtreze site-uri web și, mai ales, să ofere îndrumare și asistență utilizatorilor.

Biblioteca se constituie tot mai evident ca un important centru de cultură, ca un spațiu în care libertatea de gândire, libertatea lecturii și a informării trebuie să fie asigurate și protejate. În această ordine de idei, profesiunea de bibliotecar presupune azi nu doar adaptare la noile tehnologii de promovare și circulație a cunoașterii, ci și recuperarea unei vechi tradiții, prin întoarcerea la carte. Bibliotecarul este nevoit să îmbine datoriile tradiționale cu cele care implică tehnologia în schimbare pentru ca să ofere utilizatorului materialul scris, audio sau video de care are el nevoie. Aceasta implică adesea un rol instrucțional, cum ar fi îndrumarea, instruirea cititorului în a găsi informația dorită. În interacțiunea sa cu acesta, bibliotecarul preia cererea și o situează într-un context de căutare, între bibliotecar și persoana care îl solicită dezvoltându-se un dialog de tip interviu, din care bibliotecarul trebuie să afle: ce fel de utilizator servește (elev, student, persoană interesată temporar de o temă etc.), nivelul de aprofundare a domeniilor de cunoștințe care îl interesează, dacă deține o bibliografie. În funcție de acestea, el acționează pentru a răspunde cât mai prompt și eficient cererii care i-a fost prezentată. Cititorul este servit fie pe loc (din rezerva de carte sau presă), fie ulterior, atunci când este vorba de informații mai puțin generale, nerelevante la o primă căutare, situație care constituie pentru bibliotecar o provocare căreia trebuie să-i facă față cu succes, printr-o bună stăpânire a mijloacelor de lucru și o capacitate de a gestiona și selecta informația.

Este foarte important ca bibliotecarul să fie mereu în aria de vizibilitate a publicului, oferind asistență ori de câte ori este nevoie, acolo unde este solicitat, fie la raft, fie la calculator. El trebuie să știe să pună întrebări utilizatorului, prin formule amabile, astfel încât acesta să se simtă confortabil. «Mulți cred că un cititor asiduu sau un scriitor ar putea fi bibliotecari excelenți. Nimic mai fals!», spune Sir

William Osler (1917, www.ifla.org) și nu putem să nu-i dăm dreptate. Actul lecturii și actul scrierii presupun circulația informației într-un mod unidirecționat dinspre cartea-seif înspre cititor sau dinspre scriitor înspre cartea-recipient. Bibliotecarul se află tocmai în centrul acestui transfer, el este autostrada cu două benzi care face posibilă întâlnirea între cei trei termeni ai comunicării: emițător, informație, receptor. Prin urmare capacitățile bibliotecarului de a comunica sunt esențiale. Sentimentul de încredere pe care un bibliotecar îl induce interlocutorului său este foarte important, iar un prim succes în stabilirea acestei încrederi este zâmbetul. Bibliotecarul trebuie să fie relaxat, prietenos, cu adevărat interesat de rezolvarea problemei celui care apelează la serviciile lui. În virtutea sloganului: „Clientul nostru, stăpânul nostru”, bibliotecarul are datoria de a se concentra asupra nevoilor utilizatorului și să oprească orice altă activitate făcea.

Un alt principiu deontologic este acela că bibliotecarul nu poate practica nici un fel de cenzură asupra informației, accesul publicului la informație fiind liber, fără restrângeri de nici un fel, biblioteca este deschisă, transparentă. Amintim o remarcă celebră, care spune că niciun loc dintr-un municipiu nu este atât de democratic ca biblioteca publică, în care singura cerință de a-i trece pragul este purul interes. (Lady Bird Johnson) Jaquette Reboul, într-un articol (*Pentru o etică a bibliotecarului*), consideră că singurul în măsură să decidă necesitatea cenzurii în bibliotecă este publicul cititor. El aplică această opțiune în funcție de convingerile sale, de gradul de instruire și nevoile sale personale. Bibliotecarului nu-i este permis să facă niciun fel de discriminare, are datoria morală de a-i servi în mod egal și corect pe toți utilizatorii, garantând confidențialitatea datelor personale pe care aceștia le-au furnizat bibliotecii precum și intimitatea lecturii.

O cerință majoră în ceea ce privește profesiunea de bibliotecar este nevoia constantă, permanentă, de autoinstruire. Bibliotecarul trebuie să fie un autodidact, să participe la diverse cursuri de perfecționare, seminarii, schimburi de experiență, în scopul

adaptării la cerințele în continuă schimbare ale societății. Cel ce dorește să lucreze într-o bibliotecă trebuie să fie din start o persoană instruită sau, cel puțin, interesată de a cunoaște. E de înțeles că activitatea în bibliotecă necesită studiu continuu, de lungă durată, autoinstruire și e de dorit ca un bibliotecar să nu lucreze izolat, ci să stabilească contacte cu cât mai mulți colegi și un permanent schimb de experiență cu aceștia.

Capacitatea de a comunica cu utilizatorul determină imaginea profesională a bibliotecarului, munca de bibliotecă

presupune talent comunicativ. Personalul bibliotecii este elementul important, care garantează succesul sau eșecul strategiilor, percepția pozitivă sau negativă asupra instituției. Meseria de bibliotecar este o meserie frumoasă, dar complexă. Nu trebuie să lipsească tactul, calmul, răbdarea, seriozitatea, simțul răspunderii, amabilitatea, împreună cu un vocabular bogat, o exprimare corectă, un ton clar, convingător, cu o anume nuanță afectivă. *Codul deontologic al bibliotecarului* este, în același timp, un cod al bunelor maniere, eficient, operabil, funcțional.

BIBLIOGRAFIE:

1. *American Library Association*, www.ala.org.
2. Buluță, Gh.; Craia, Sultana; Popescu, V., *Biblioteca azi. Informare și comunicare*, Editura Bibliotheca, Târgoviște, 2004.
3. *Codul deontologic al bibliotecarului din România*, 1 ianuarie 2008.
4. Istrate, Mariana, *Aspecte deontologice ale profesiei de bibliotecar*, în «Biblioteca Marisiana», an 1, nr. 1, 2006, pag. 9-11.
5. *Managementul stresului la bibliotecari*, www.regielive.ro.
6. Carmen Scopian – *Comportamentul bibliotecarului public – suport în realizarea unui serviciu de calitate*, în Biblioteca Bucureștilor, an 10, nr. 5, mai 2007.
7. Sârghie, Anca, *Relații cu publicul în bibliotecă*, Editura Alma Mater, Sibiu, 2004.
8. Sîrghie, Anca, *Utilizatorii bibliotecilor*, Sibiu, 2007.
9. Zasmenco, Tamara, *Deontologia bibliotecarului de nivel top*, în «Magazin bibliologic», nr. 2-3, 2006, pag. 14-15.

BIBLIOMAHIA

Angela-Monica JUCAN

De la înființare (prima păstrare de cineva a unei tăblițe scrijelite) și până la desființare (care nu va fi mai devreme de sfârșitul lumii), biblioteca există prin împlinirea celor două funcții fundamentale ale ei - **conservarea** și **comunicarea** colecțiilor - și este, permanent, **în slujba** minții omenești, fie că „mintea” i se adresează din nevoia de relaxare, fie din cea de informare. Dacă una din aceste funcții (în fapt, corespondente) dispare, dispare și biblioteca, deoarece, chiar în cazul unei biblioteci particulare, comunicarea colecțiilor se face (alături, desigur, de conservarea lor) - către însăși persoana care o posedă. Aceasta se întâmplă și în „împrejurarea” de snobism, proprietarul întâlnindu-se cel puțin cu titlul cărții, titlu

care, oricât de inconștient și de involuntar, tot „spune” ceva celui care, să zicem, nu face mai mult decât să șterge praful de pe suportul lui.

Într-o bibliotecă se întâlnesc, prin urmare, obligatoriu, și, din când în când, se luptă conservatorismul și liberalismul. Dar aceste tendințe permanente - păstrarea documentelor și difuzarea lor - sunt nu numai opuse, ci și interdependente. Ele polarizează biblioteca, dar îi și asigură nevăzuta axă de susținere. Aici intră în rol serviciile bibliografice și cele de catalogare care, făcând apropierea dintre bibliotecă și cei care se adresează acesteia, trebuie să mențină echidistanța între cele două „porniri”.

Că o bibliotecă antică (gestionând tăblițe de lut și suluri de papyrus) sau una

medievală (cu cărți legate, cu lanțuri, de raft sau de pupitre) seamănă destul de puțin cu o bibliotecă modernă (în care suportul informației nu mai e, cu impunere, hârtia, cititorii au acces liber la raft și nici spațiul nu se limitează la zidurile ei) e numai chestiune de „look” și de șansă (șansa timpurilor noastre). *Vreme trece, vreme vine...* De aceea, în fața erei care ne așteaptă cu noi și noi surprize, și în care, de pe acum, am pășit nu doar cronologic, ci și prin mutațiile - mai cu seamă tehnice, sociale, politice și administrative - care s-au produs și care vor continua, fără a neglija nici mentalitățile care nu pot ține prea bine pasul cu schimbările de mare viteză, biblioteca publică - cinstitoare și interesată, în continuare, de cartea făcută din lemn de codru - nu are decât să spună, ca pădurea lui Eminescu: *Ia, eu fac ce fac de mult*.

Sub incidența a două raze de lumină care vin, una, din **trecutul** cunoașterii și, alta, dinspre așteptările **viitorului**, vom încerca să conturăm punctul nostru de vedere în ce privește **prezentul** bibliotecii românești, cu raportare specială (și preponderentă) la secția bibliografică.

În contextul subiectului nostru, problema limbajului este marginală. O abordăm, totuși, cu prioritate, atât din dorința unei **infime** contribuții la precizarea unor termeni, cât și din nevoia de a explica deseale (și intenționatele) noastre inconsecvențe sau nonconformisme în exprimare.

Împărtășim părerea că vocabularul biblioteconomic trebuie universalizat. Pentru a ne exprima conform exigențelor timpului și spre a folosi un limbaj comun cu colegii noștri de peste țări și mări, trebuie, când e cazul, să-l aducem la zi pe al nostru. Dar nu suntem de acord cu preluarea obedientă a lui, prin crearea de corespondențe ad litteram. În fond, trebuie să ne înțelegem cu ei „în duh”, nu neapărat în literă (mai bine zis, neapărat nu în literă), și putem avea și noi o cotă-parte la fixarea și delimitarea terminologiei de specialitate atunci când sensul nu este suficient de bine sugerat de cuvintele ori sintagmele impuse de uzul internațional.

În această ordine de idei, părerea noastră este că, prin „comunicarea colecțiilor”,

trebuie să se înțeleagă atât împrumutul propriu-zis al documentelor, cât și modalitățile de informare a publicului în legătură cu existența și conținutul materialelor purtătoare de idei pe care le deținem. De aceea, susținem opinia că *activitatea bibliografică* face corp comun cu *comunicarea colecțiilor* (despre care considerăm că nu se reduce la *relații* [directe] cu publicul¹⁴).

Obstacolul fixării unui limbaj biblioteconomic unitar nu derivă atât din inexistența unor termeni corespunzători sau din imposibilitatea alinierii (lexicale) la punctele înaintate ale științei noastre, cât din intersectarea atribuțiilor personalului de bibliotecă. Între bibliograf și documentarist, de exemplu, diferența e foarte mică; uneori, sarcinile lor se confundă. Și nici catalogatorul nu e prea departe.

Atunci când nu se creează confuzie terminologică, suntem pentru promovarea cât mai multor sinonime, cu sau fără statut oficial. Limbajul biblioteconomic este o limbă vie în miniatură și orice limbă tinde spre nuanțarea și îmbogățirea lexicală. Aceasta ne și scoate din monotonie. Cum arată o comunicare științifică în care cuvântul *utilizator* (oricum, nefericit ales, ca semnificație, și având și o sonoritate nearmonioasă în limba noastră) se repetă din două în două rânduri sau chiar mai des?

Cititorii sunt, în continuare, meștergrinda bibliotecii și vom putea vorbi încă multă vreme, liniștiți, despre ei. Chiar

¹⁴ *Trecând peste termeni absolut „autohtoni” [...], în terminologia internațională nu se mai folosesc noțiuni precum [...] relații cu publicul pentru comunicarea colecțiilor* [Mircea Regneală, *Argument (la ediția I)*, în *Dicționar explicativ de biblioteconomie și știința informării*, vol. I : A – L, ediția a II-a revăzută și adăugită, București, FABR, 2001, p. 11], iar, invers, „comunicarea documentelor” e definită [sublinierile aparțin autorului]: *Acțiunea de a pune un document la dispoziția unui utilizator în acces direct sau acces indirect pentru lectură în sală și pentru împrumut* (Ibid., p. 149), *acces direct* și *indirect* însemnând, conform aceluiași dicționar (vol. I, p. 23 și 24), numai contactul efectiv cu documentele (de raft liber sau de depozit). Or, noi credem că accesul la documente (mai ales cel indirect) include o informare prealabilă asupra lor.

dacă suportul documentelor este electronic, ele tot prin *lectură* se parcurg: lectura textului de pe ecran. Până și scannerul „citește” imagini, texte, coduri de bare. Alături de cititori (umani), și-a făcut apariția, e adevărat, micul grup al *auditoriului*, care frecventează mediateca pentru a asculta muzică, a urmări cursuri de limbi străine înregistrate magnetic sau electronic ori alte texte imprimate, și mai există categoria *spectatorilor* (și aceasta departe de a egala numărul cititorilor propriu-ziși), care se adresează bibliotecii pentru vizionări de filme și chiar spectacole „pe viu”, jocuri electronice (la acestea, din urmă, și participând „activ”). Dacă e să-i asamblăm, totuși, într-o noțiune, mai eufonică și mai exactă semantic ar fi aceea de *beneficiar*, decât de *utilizator*, pentru că prezența lor nu se rezumă la utilizarea unor materiale (care se pot strica): ei beneficiază, în plus, de niște servicii și facilități pe care nu le „uzează” (deci ies din sfera aspectului material), ci se bucură de ele. De fapt, dacă nu s-ar fi vulgarizat, cea mai nimerită vocabulă ar fi, pur și simplu, *client*. Atât din motive stilistice, cât și din rațiuni de precizie a exprimării, am optat pentru alternarea termenilor desemnând colectivitatea (pe care, din loc în loc, am numit-o *public*) sau persoanele individuale care re-

curg la serviciile și facilitățile oferite de bibliotecă. Cu ponderație, aceste persoane ar putea fi numite (cum am și făcut-o): *consumatori de informație*.

Considerăm, de asemenea, că expresii ca *descriere bibliografică* sau *referință bibliografică* se pot interșanja.

UN STUDIO AUDIO-VIDEO AL BIBLIOTECII JUDEȚENE „PETRE DULFU”

Corina ȘANDOR-MARTIN

Trăim într-o lume în care **imaginea** vorbește mai mult decât **slova**. Preocupată continuu să modernizeze și să optimizeze serviciile oferite utilizatorilor, Biblioteca Județeană „Petre Dulfu” și-a propus înființarea unui Studio audio-video, a cărui necesitate poate fi susținută prin câteva argumente.

Argument 1

Imaginea și sunetul regăsite în întreaga producție audio-video nu vor putea niciodată să înlocuiască cartea, lectura, ca instrumente ale dezvoltării imaginației, limbajului, culturii sau educației, dar

completează extraordinar de bine ceea ce cuvântul scris nu va putea surprinde niciodată: **mimica, gesticulația, înfățișarea în dinamică sau vocea oamenilor**.

Imaginea ca document exprimă mai bine, mai clar și mai real ca orice descriere care, vrând-nevrând, trece prin filtrul și subiectivitatea celui care o scrie.

Discursurile (rostitute cu diverse ocazii și de diverse personalități) sunt create pentru a fi rostite sau se nasc sub inspirația momentului și doar auditorii pot spune cât de mărețe au fost sau ce emoție au transmis. Niciodată acestea nu vor avea același impact asupra cititorului ca și asupra celor care le ascultă și le văd în direct sau înregistrate pe suport audio-video.

- Ce am fi putut spune despre Petre Țuțea dacă nu am fi avut ocazia să-l vedem

în imagini filmate? Un om cu o oralitate extraordinară, care a rămas în memoria și în conștiința celor care l-au văzut și auzit mult mai pregnant decât în memoria celor care au citit despre el sau i-au citit opera.

- Ce mult înseamnă că s-au păstrat câteva imagini și înregistrări cu Nichita Stănescu, că-i putem auzi vocea răgușită rostind în *Autoportret* „Eu nu sunt altceva decât / o pată de sânge / care vorbește.”

- Ce am fi putut spune despre Mihai Eminescu dacă am fi avut ocazia să-l vedem și să-l auzim sau am fi auzit vocea lui Ion Creangă sau am fi putut „vedea tăcerea” lui Blaga?

Argument 2

Biblioteca Județeană „Petre Dulfu” Baia Mare este o instituție de cultură - **gazdă** nu numai pentru carte și cititor.

a) Aici se desfășoară, în medie, peste 150 de **evenimente** anual: conferințe, proiecte educaționale, lansări de carte, vernisaje etc. Unele sunt menționate în mass-media, altele nu. Nu toate evenimentele sunt de interes general, dar întotdeauna vor fi câteva persoane interesate, fie pentru documentare, statistică, curiozitate sau informare, să rememoreze sau să revadă un eveniment sau altul.

b) Biblioteca Județeană „Petre Dulfu” dispune, la compartimentul „Bibliografic” de o bogată bază de date a personalităților maramureșene (scriitori, ingineri, medici, artiști, sportivi etc.). Această bază de date s-ar putea completa armonios cu elemente pe suport audio-video, înregistrarea putând fi preluată de pe alte „canale” -

radio, TV sau produse în propriul studio.

c) Biblioteca păstrează toate publicațiile, cotidiene și periodice, editate, în județ. De ce nu ar păstra și evenimentele petrecute zi de zi în Baia Mare în format video?

Argument 3

Domeniul TV pe plan local este reprezentat de posturile private: TL+ Canal 7, AXA TV, Cinemar TV, Maramureș TV, Focus TV, toate având în primul rând caracter comercial.

Un proiect de înființare a unei TV culturale pe NET de către Biblioteca Județeană

„Petre Dulfu” și-ar motiva din plin utilitatea.

În virtutea Argumentului 3, Biblioteca Județeană „Petre Dulfu” ar putea dezvolta în perspectivă un Studio TV Cultural pe NET într-un parteneriat cu Universitatea de Nord Baia Mare.

Obiectivele specifice ale STUDIOULUI BIBLIO(TECA) - TV

1. PRODUCȚIA
2. ARHIVAREA
3. STOCAREA - CONSEMNAREA

1. PRODUCȚIA va fi realizată pe patru segmente:

1.1. Biografiile personalităților maramureșene: scriitori, poeți, artiști plastici, clerici, dascăli etc. sub forma filmului documentar. Vor fi selectați cu prioritate: cei foarte în vârstă sau bolnavi, cei decedați recent despre a căror viață încă pot vorbi „martorii”, cei intrați deja în istorie.

1.2. Galeria foto a personalului: „An de an - îmbătrânim împreună”.
Povești „de” și „din” viața bibliotecarului/personalului care lucrează în instituție.

1.3. Povești pentru copii pe suport audio, MP3
Ținând cont de faptul că tot mai multe familii călătoresc în concedii cu copiii, pe distanțe lungi și plictisitoare pentru ei, și având în vedere că „paleta” de povești pentru copii care se găsește în comerț este puțin variată și scumpă, Biblioteca poate produce sau achiziționa și împrumuta povești „povestite”.

1.4. Lecturi pentru nevăzători.
Având în vedere că în Maramureș există câteva sute de persoane nevăzătoare pentru care lectura de pe suport tipărit este imposibilă, biblioteca poate produce și pentru aceștia „lecturi-audio”.

2. ARHIVAREA

2.1. Buletine de știri TV
În ideea în care Biblioteca devine o **păstrătoare și a evenimentelor importante petrecute în oraș și în județ**, printr-o colaborare cu o televiziune, aceasta i-ar putea furniza zilnic sau săptămânal buletinele de știri, stocate pe formate adecvate (DVD sau stik).

Argument: De multe ori persoane din oraș ar dori să poată revedea, pentru informare sau documentare, anumite evenimente petrecute în zonă, dar studiourile TV fie nu arhivează pe timp îndelungat informația, fie nu pun la dispoziția oricui imaginile filmate și difuzate. Biblioteca ar putea oferi și acest serviciu maramureșenilor.

2.2. Emisiuni TV
Arhivate, emisiunile și talk-showurile cu personalități vor completa producțiile proprii ale Studioului Biblio(teca)TV.

3. STOCAREA – CONSEMNAREA va avea în vedere:

3.1. Evenimente desfășurate în incinta Bibliotecii
Stocarea ar viza toate **evenimentele** desfășurate în Biblioteca Județeană: conferințe, proiecte educaționale, lansări de carte, vernisaje. Se pot stoca atât ca imagine foto, cât și video.

3.2. Evenimente desfășurate în alte localizări care sunt organizate de Biblioteca Județeană „Petre Dulfu” sau la care a fost parteneră sau invitată în județ, în țară sau străinătate.

3.3. Discursuri și prelegeri susținute cu diferite ocazii: lansări de carte, simpozioane etc.

Discursurile sunt păstrate în format audio-video, datorită valorii oralității pe care acestea le au. Ele pot fi păstrate și puse la dispoziția elevilor, studenților, masteranzilor, doctoranzilor și celor interesați, ca o completare a informării și documentării.

Continuarea acestor preocupări se va materializa în realizarea altor două componente bazate pe elemente audio-video:

4. Un „TV CORNER”, unde să se deruleze materiale video cu: biblioteca, filialele sau producțiile proprii.

5. Un BIROU DE PRESĂ – prin intermediul căruia să se realizeze comunicarea cu presa locală prin: comunicate de presă, conferințe de presă.

Din obiectivele enumerate se realizează, în prezent, cu succes: filmarea și stocarea evenimentelor desfășurate în bibliotecă, completate cu interviuri mai ample cu personalități culturale care vizitează biblioteca și se arhivează emisiuni culturale realizate de postul local TV TL+ (Canal 7) Baia Mare.

Ca activitate conexă acestui departament, se desfășoară și activitatea denumită sugestiv **„Oaspetele săptămânii”**, inițiată și realizată cu câțiva ani înainte și reluată într-o formulă nouă la începutul acestui an.

Activitatea „Oaspetele săptămânii” presupune prezența unui invitat din comunitate, indiferent dacă este sau nu o personalitate, cu scopul de a-i face cunoscute serviciile bibliotecii.

Au vizitat Biblioteca Județeană până în prezent medici, oameni de afaceri, polițiști, artiști plastici, directori de instituții ale statului, inspectori școlari, mecanici și ingineri auto.

Toți cei invitați au fost foarte plăcut surprinși în primul rând de arhitectura și designul sălilor și a mobilierului apoi de amabilitatea personalului și atmosfera caldă.

Au fost, de asemenea, încântați de oferta mare de servicii și aproape toți au dorit să afle dacă serviciile sunt gratuite sau nu. Vestea bună era că totul e gratuit și în slujba utilizatorilor.

Dacă secțiile pentru copii, împrumut adulți și sala de lectură pentru adulți erau cunoscute tuturor, secțiile care au surprins și impresionat în mod deosebit au fost: Secția Periodice, Colecții Speciale și nu în ultimul rând „surpriza surprizelor”, Compartimentul Bibliografic. Nimeni nu-și putea imagina că la această secție există stocate atât de multe informații despre persoane publice și evenimente petrecute în Maramureș.

Toți invitații au mulțumit pentru clipa binecuvântată de liniște și spiritualitate oferită în acest „templu al cărților”.

**BIBLIOTECA INSTITUTULUI TEOLOGIC GRECO-CATOLIC
„EP. DR. ALEXANDRU RUSU” DIN BAIA MARE**

Marioara MUREȘAN

Actuala bibliotecă s-a născut odată cu reînființarea, în anul 1991, a Institutului Teologic Greco-Catolic de grad universitar din Baia Mare, prin grija inimosului păstor al Diecezei de Maramureș de-atunci, Excelența Sa Lucian Mureșan, actualmente Arhiepiscop Major al Bisericii Greco-Catolice din România.

Biblioteca este dotată cu două calculatoare și 112 metri liniari rafturi de depozitare, notate cu litere din alfabetul latin, de la A la I, ale căror polițe sunt numerotate crescător cu cifre arabe: A1, A2, A3 ș.a.m.d.

Fondul actual însumează 13680 unități de bibliotecă din care 600 au intrat anul trecut, în 2007. Din totalul de documente, 11500 sunt cărți, 105 documente audio, 223 de manuscrise, corespondență și predici din închisori, ziare și reviste, cursuri, lucrări de licență ale absolvenților.

Colecția bibliotecii este organizată pe domenii, fiecare volum având aplicată ștampila bibliotecii cu număr de identificare și o fișă topografică. Domeniile reprezentate sunt: Dogmatică, Morală, Apologetică, Istoria Bisericii, Biblic, Patristică, Liturgică,

Spiritualitate, Mariologie, Drept Canonic, Pastorală, Istorie, Literatură, Filosofie, Bioetică.

Dintre **reviste**, amintesc câteva titluri:

- *Viața creștină*,
- *Deșteptarea credinței*,
- *Unirea, Perspective* (1983-1989),
- *Buna Vestire* (1964-1978), numere sporadice din:
- *Flori de crin, AGRU* (1936, 1938-1940),
- *Inima lui Isus* (1938-1939),
- *Cuvântul adevărului* (1934) etc.

Cărți de dinainte de 1900:

- *Orologiul cel mare* (Blaj, 1890),
- *Explicare fundamentală și ușoară de priceputu a catechismului catolic* / Iosifu Decarbe (Gherla, 1895),
- *Jertfa creștinilor. Tom I : Introducere în dogmatică* (Blaj, 1897), etc.

Cărți de referință, câteva dicționare și enciclopedii:

- *Alpha encyclopédie: la grande encyclopédie universelle en couleurs* (13 vol.),
- *Encyclopédies BORDAS : mémoires du XX-e siècle* (12 vol.),
- *The interpreter's dictionary of the Bible* (5 vol.),
- *Enciclopedia teologică*,
- *Theo: L'encyclopédie catholique pour tous*,
- *Harper's Bible Dictionary*,
- *Harper's Bible Comentary*,
- *Dictionnaire des religions*,
- *The New Dictionary of Theology*,
- *The New Dictionary of Catholic Spirituality* etc.

CĂTĂ PULBERE ȘI SPUZĂ

Angela-Monica JUCAN

Uisul de aur al bibliotecarilor de a crea o bibliotecă în care să adune tot ce s-a publicat (sau tot ce s-a păstrat până la un moment dat), în care să încapă tot ce se va produce editorial și publicistic și care să păstreze definitiv aceste produse câștigă, pe zi ce trece, veridicitate. Biblioteca totală aproape că există (minus, evident, pierderile istorice suferite sau, la fel de istoricele și ireparabilele, goluri de aprovizionare), atâta doar, că ea nu e adunată într-o singură clădire, ci are mii de „filiale” răspândite pe tot globul. Probabil, curând, se va și pune în funcțiune. Atunci, cititorii (utilizatorii...!) de pretutindeni se vor putea informa despre colecțiile lumii întregi și, prin schimb interbibliotecar internațional ori prin intermediul internetului, vor putea consulta (în original sau în copie, în format tradițional sau electronic) documentele care-i interesează.

Unitatea acestei biblioteci „stelare” - care, fizic, niciodată nu ar putea fi adunată la un loc - este absolut realizabilă prin punerea (evident, în sistem electronic) la dispoziția lumii întregi a cataloagelor și a caracterizărilor, în toate formele bibliografice, a documentelor.

Ideea unei bibliografii universale s-a născut mult înainte de a se fi putut cel puțin preconiza crearea calculatoarelor¹⁵. Aflăm dintr-un curs al lui Nicolae Georgescu-Tistu, ținut în urmă cu 80 de ani, că: *Întemeietorii Ligii Națiunilor*¹⁶, pornind de la organizarea unei colaborări și solidarități politice între popoare, au simțit, firește, de la început nevoia informației sigure și metodice, prin care noul organism de la Geneva să fie ținut la curent cu toate faptele din lume ce ar avea o însemnătate

pentru legăturile între neamuri. Dar această informație și cunoaștere reciprocă de la o țară la alta e ea însăși primul pas spre o apropiere și o înțelegere care, singure, garantează tăria unui acord politic¹⁷. Dar preocupările pentru realizarea unei cooperări internaționale sunt mai vechi și tot pe cultură și pe știință erau fondate. Începuturile lor (de o oarecare concretețe) se plasează pe la jumătatea secolului al XIX-lea, când iau naștere *Uniunea Internațională a Academiiilor* și *Consiliul Internațional de Cercetări*. Aproape de sfârșitul aceluiași secol (în 1895), este întemeiat *Institutul Internațional de Bibliografie*¹⁸. Gândul de a realiza un tezaur bibliografic general a entuziasmat numeroși oameni de știință, litere, artă. Unii dintre ei s-au implicat în organizarea, coordonarea sau chiar realizarea efectivă a unui asemenea proiect (Henri Bergson, Maria Skłodowska-Curie, Hendrik Antoon Lorentz). Doamna Curie a propus și încurajat elaborarea de rezumate ale lucrărilor științifice¹⁹. *Un sistem practic de fișe a fost propus* - scrie Georgescu-Tistu - *de d-l Sextil Pușcariu*²⁰. Pentru a sublinia faptul că participarea României la acest organism n-a fost neînsemnată, vom aminti că Secretariatul permanent al *Comisiunii de cooperare intelectuală* era condus de românul George

¹⁷ Nicolae Georgescu-Tistu, *Opera bibliografică a Ligii Națiunilor*. [Rezumat din] „Buletinul cursurilor de vară” nr. 6/1927, Vălenii de Munte, Universitatea Populară „N. Iorga”, 1927, p. [81].

¹⁸ Ibid.

¹⁹ *Problema bibliografică a fost pusă în acest fel, după indicațiile d-nei Curie: chiar omul de știință cel mai muncitor nu se poate ține azi la curent cu vastul material ce se publică în specialitatea lui și atunci e silit să recurgă la publicațiile care cuprind rezumate. Însă și aceste publicații sînt prea numeroase și incomplete. E nevoie deci să se coordoneze bibliografia analitică. Ar trebui ca în fiecare țară, pentru fiecare grup de științe, să ființeze organizații naționale, afiliate celor internaționale, și care să prepare analize într-o limbă de mare răspândire, fără prejudiciul analizelor în limba națională. Idealul ar fi să se ajungă la o singură publicație pentru fiecare știință* (Ibid., p. 82-83).

²⁰ Ibid., p. 83.

¹⁵ Realizarea calculatoarelor din prima generație a început în 1945.

¹⁶ E vorba de *Societatea Națiunilor*, organizație internațională creată oficial la 10 ian. 1920, în urma Conferinței de pace de la Paris (1919), care a pus capăt Primului Război Mondial. Scopul S.N., conform statutului, era „dezvoltarea colaborării între popoare, garantarea păcii și securității internaționale (Dicționar enciclopedic, vol. VI : R-Ș, București, Editura Enciclopedică, 2006, p. 463).

Oprescu²¹; reprezentantul României la acest institut a fost Elena Văcărescu²²; iar în anii 1930 și 1931, președintele Adunării Societății Națiunilor a fost Nicolae Titulescu²³. Cam în același timp (1926), Emil Racoviță recomandă cooperarea în documentare²⁴. Astăzi, *UNESCO își folosește o parte din resursele sale financiare pentru subvenționarea bibliografiilor naționale*²⁵.

Înainte de a fi rulat încă un război mondial, Georgescu-Tistu făcea o încheiere al cărei mesaj este permanent actual (adică mereu „de vis”): *Această operă [Societatea Națiunilor], dorită atâta după suferințele Marelui Războiu, ajută sufletul să se ridice spre acele înălțimi morale, unde patria și umanitatea nu se mai opun*²⁶. În adevăr, accesul, din toate părțile, la știință determină accesibilitatea ei, deci largirea perspectivei spirituale și, prin educație, un comportament civilizat, din care poate rezulta diminuarea, până la ștergere, a inegalităților naționale sau rasiale. Ciudat cum această înaltă *calitate* a umanității pornește din planul... *cantitativ*.

Vom pleda și noi pentru *cantitate bibliografică*.

*Atât biblioteconomia cât și documentarea au același scop: utilizarea tuturor metodelor și proceselor posibile privind accesul deplin al beneficiarilor la toate tipurile de informați[e]*²⁷. Sunt idei frumoase și împărtășite de toată lumea, dar în practică se transpune o mică parte din ele. Bântuie astăzi moda selecției, care ar fi semn al discernământului și al unei înalte pregătiri, dar nu e decât comoditate și iresponsabilitate. Într-un serviciu bibliografic, îți vine în față informație din toate domeniile. A murit demult enciclopedia. Cât de „competent” poți să fii în toate științele²⁸? Și, dacă ai fi, ce

justificare poți avea în a lipsi pe cineva de o informație cât de mică, numai pentru că tu o consideri neconcludentă? Din ignoranță și din insuficientă prețuire s-au pierdut uriașe valori: folclor, piese etnografice, artă cultă, materiale științifice, mărturii istorice, limbi și chiar popoare. Nu știm să prețuim lucrul care ne e la îndemână. Deplângem pierderile, dar după ce am lăsat ca ele să se producă. Dintr-un caiet bibliografic dedicat unei cunoscute personalități poate lipsi un foarte important, astăzi, articol al cărui subiect a fost, în vremea studenției, cel cărui i s-a consacrat caietul. Dacă, la vremea aceea, bibliograful a considerat neînsemnat un material publicistic despre un oarecare student și nu l-a consemnat, peste ani, titlul celui text ar fi o piesă de valoare a respectivei lucrări bibliografice. Când el este descoperit, întâmplător, după tipărirea lucrării, sentimentul de insatisfacție și regret al bibliografului este sigur. Studiul despre o instituție demult desființată poate câștiga în consistență și atractivitate prin valorificarea unui banal (de nimeni, nicicând înregistrat în vreo formă) anunț. Este incontestabilă bucuria descoperirii proprii – bucurie comună cercetătorilor adevărați. Dar, din totalul celor care frecventează o bibliotecă destinată maselor largi (județeană, de exemplu), numărul cercetătorilor cu aplecare reală este infim. Acolo nu în primul rând pentru ei se lucrează (dar se lucrează mult pentru oameni în formare – elevi, studenți – care au nevoie de „descoperiri” rapide). Pe de altă parte, accesul publicului la o informație nesemnaltă este mult mai dificil decât al nostru, al celor din interior, care avem contact direct cu documentele și probabilitatea, pentru bibliotecar, de a descoperi lucruri interesante este mult mai mare. De aceea, optăm pentru înregistrarea cât mai multor vedete de subiect, chiar dacă informația este numai tangențială sau colaterală. Este un suport la care poate apela și colegul bibliotecar de la secțiile de împrumut care trebuie să dea răspuns prompt celor mai variate și neașteptate solicitări. În afară de aceasta, lucrul nu poate deranja pe nimeni. Recursul la informația din cataloagele electronice sau tradiționale nu

²¹ Ibid., p. 84.

²² Ibid., p. 85.

²³ *Dicționar enciclopedic*, vol. VI, loc. cit.

²⁴ Mircea Regneală, *Studii de biblioteconomie*, Constanța, Ex Ponto, 2001, p. 177.

²⁵ Ibid., p. 205.

²⁶ Nicolae Georgescu-Tistu, *Lucr. cit.*, p. 86.

²⁷ Mircea Regneală, *Studii...*, p. 183.

²⁸ O citasem, mai sus, pe realista doamnă Curie care realiza, cu zeci de ani în urmă, imposibilitatea unei complete informări într-un **singur** domeniu. Darmită în toate!

este obligatoriu. Cine dorește, poate cere, chiar (sau aproape) la întâmplare colecții ale periodicelor și volume, spre a le răsfoi filă cu filă.

Oriunde are loc o selecție, intervine masiv și brutal subiectivitatea și, contrar a ce se crede, numai în mod minor sau accidental putem vorbi de competență. De aceea, ne opunem categoric afirmațiilor de tipul: *în noianul de titluri de periodice, de semnatari de articole, de evenimente, fapte, știri, firesc trebuie pusă o ordine, ori bibliotecarul trebuie să fie atent și precaut, ca să cearnă din șuvoiul oferit zilnic de presa centrală și locală, acele aspecte ce sunt realmente interesante și, în același timp, utile beneficiarilor*²⁹. Așa ceva îi privește numai pe bibliotecarii specializați³⁰. Rațiunea complementarității colecțiilor și, implicit, a mijloacelor de comunicare a lor către public, este însă incontestabilă³¹.

Descoperirile întâmplătoare sunt pline de farmec. Dar trebuie ca „întâmplarea” să survină într-un moment oportun. Elaborarea unei monografii (este vorba de cea pe care dorim să i-o consacram pictorului poet Gheorghe Chivu) ne ia mult mai mult timp decât cel preconizat. Pentru a reconstitui ceva din anii lui de școală, a trebuit să ne amintim că Anton Holban a fost, un an, profesor în Constanța, apoi să mergem pe urmele lui Holban, ca să aflăm care a fost, exact, perioada, dar școala la care a predat ca titular nu pare să fie și școala lui Chivu. Pentru perioada de seminarist a lui, a trebuit să recurgem la lucrări

de istorie a Bisericii Ortodoxe Române, ale unor teologi care au inclus în volumele lor și pasaje legate de învățământul teologic. Despre Chivu, ca ostaș, am putut face niște deducții în baza unor afirmații ale lui... Octav Șuluțiu (notate în jurnalul său). Sunt numai câteva exemple de crâmpie care au un rost. Dar aceleași exemple dovedesc și doza de noroc de care are nevoie încă, în mileniul al III-lea – epocă a cărei mândrie este *informatizarea* (de la *informație*, probabil), alcătuitorul unei lucrări. Pentru subiectele mult dezbătute și mult analizate (mai importante, oare?), documentarea e facilă. Pentru cele rămase (lăsate) în umbră, documentarea se face, în bună măsură, indirect. Asemenea bibliotecilor, arhivele nu au o evidență minuțioasă a informației (substanța), ci numai a documentelor care o conțin (exteriorul). Cunoscând dificultățile întâmpinate în documentarea proprie, niciun argument nu ne poate convinge că, în urma muncii noastre, pentru lucrarea lui, cercetătorul trebuie să ia de la început căutările. Esența muncii de bibliotecar (din toate secțiile) constă în a oferi facilități cititorului.

Inițierea bibliografiei locale este o idee onestă și binevoitoare, dar insuficient analizată. Urmărirea, cu exclusivitate, a bibliografiei locale duce la pierderea unei cantități considerabile de informație „interstițială”. De exemplu (situație reală), Constantin Cubleşan scrie despre Mihai Eminescu, în „Nord literar”. Bibliograful băimărean trece peste un asemenea articol, nici autorul (Cubleşan), nici subiectul (Eminescu) nefiind „personalități maramureșene”. Din cauza fariseismului biblioteconomic, dacă „Nord literar” nu ajunge la biblioteci din Cluj (interesate de Cubleşan) sau la biblioteci din București, Botoșani, Iași (în atenția cărora este Eminescu), acest comentariu critic rămâne nementionat. Deci, atât dintr-o bibliografie generală a lui Eminescu, cât și din a lui Cubleşan, va lipsi acest material publicistic. Știind, pe de altă parte, că un cititor băimărean se poate interesa de orice subiect, nu numai de unul legat de zona lui, ne-am luat libertatea de a încălca și acest „obicei” impus pe plan

²⁹ Cornelia Cramarenco, *Bibliografia locală* [-] *tradiție și noutate*, în *Referate și comunicări de bibliologie* [...], Constanța, Biblioteca Județeană Constanța, 1999, p. 55.

³⁰ [...] fiind „bibliografi specializați”, trebuie să cunoască bine nevoile domeniului propriu de activitate, pentru a alege, fără șovăire, în masa de informații de care dispun, acele elemente care prezintă interes major pentru tema de cercetat. Dintr-o mie de titluri care tratează o anumită problemă, de exemplu, urmează, pe baza unei riguroase selecții, să se oprească doar asupra câtorva zeci (Mircea Regneală, *Studii...*, p. 191).

³¹ [...] s-a pus problema complementarității colecțiilor prin cooperarea tuturor furnizorilor posibili de informații: biblioteci, centre de informare și documentare, baze de date informatizate etc. (Mircea Regneală, *Studii...*, p. 216).

național (și, probabil, obișnuit peste tot, în lume).

Trebuie să precizăm că, prin „cantitate”, înțelegem atât *numărul* înregistrărilor bibliografice (care se realizează individual, de fiecare bibliograf), cât și *volumul* cumulat al informației rezultate din înregistrările particulare. Pe **cantitatea** clădită prin contribuția tuturor bibliografiilor se articulează cea mai simplă dintre funcțiile bibliotecii - **conservarea** – în aspectul ei bibliografic, **conservarea informației**.

Părerea noastră că, în prezent, serviciile bibliografice sunt departe de a fi acoperit trecutul și nici prea aproape de a asigura viitorul nu e originală³². De asemenea, atât cât se face, nu e pus în valoare³³, dar mai grav este că ceea ce se face

³² În spațiul românesc, gândirea bibliografică este departe de a-și fi construit o strategie pe baza căreia să fie antrenate și puse în relație energiile necesare pentru a oferi, în final, acel corpus de referințe total, acel sistem de instrumente ierarhizate care să aducă cercetarea mai aproape de obiectivele ei majore. // Cu câteva bune zeci de ani în urmă scriam, cu entuziasm și speranță, despre nevoia de coordonare bibliografică la scară națională. Nu avem până astăzi nici strategie bibliografică națională, nici coordonare, deși hărnicia multor profesioniști de valoare din perimetrul infodocumentar românesc a umplut rafturi întregi cu instrumente de bună factură. Cele mai multe astfel de lucrări sunt bibliografii de ramură, locale, personalia, indici de reviste etc. Cu caracteristici analitice mai mult sau mai puțin urmărite și realizate. Perioade întregi sunt descoperite, iar abordările analitice diacronice sunt destul de puține. Distanța până la cuprinderea integrală a universului național al succeselor infodocumentare este uriașă. Marele suport de ordine și de certitudine al culturii române n-a fost încă edificat [toate sublinierile ne aparțin] (Ion Stoica, *Puterea cărții*, Constanța, Ex Ponto, 2005, p. 52-53).

³³ Un aspect observat: această muncă este cel mai adesea nerecunoscută și neapreciată la adevărata ei valoare, iar cauza constă în faptul că bibliotecarii n-au înțeles că o [...] bibliografie locală, parte integrantă a bibliografiei naționale, nu se poate înfăptui decât prin cooperare și mai ales, după ce realizăm această documentare, trebuie să știm să ne valorificăm munca, să informăm publicul prin difuzare. Am putut observa că nici la Biblioteca Academiei Române nici la Biblioteca Națională nu poți găsi multe dintre bibliografiile locale elaborate în județe; de pildă, pentru a afla ceva despre Cercul

astăzi nu este de ajuns. Nu e „totul”. Se caută neîncetat noi *modalități*. Ne punem (nefertil, în acest context) întrebarea „cum”, în loc de „cât”, la care răspunsul ar trebui să fie banal de simplu: „**tot**”. Consemnarea aparent inutilă a unui autograf anonim poate aduce, în timp, identificarea, ca autor al lui, a unei mari personalități. Pe baza unor simple note nesemnate pe volume care au aparținut unei școli demult desființate, se pot reconstitui frânturi din istoria acelei instituții: cât timp a fost acel anonim (ale cărui însemne trebuie să se găsească și pe alte volume) custode al acelei biblioteci școlare, când a intrat altcineva în rol, câtă grijă transpare până azi din partea celor doi (sau mai mulți) față de colecțiile bibliotecii etc., etc. După grafie, cineva și-ar putea descoperi bunicul și n-ar fi, prin urmare, imposibilă identificarea acelui bibliotecar de circumstanță (el fiind, destul de probabil, un cadru didactic sau secretarul școlii). Din frânturi de informație (similare cioburilor arheologice) se pot reconstitui etape întregi ale istoriei locale – parte, de altfel, a istoriei universale.

Dubletele în înregistrare nu sunt de dorit pentru că înseamnă pierdere de timp. Dar sunt inofensive (cu adevărat periculoasă este discontinuitatea în informare). Pentru că *S-a simțit nevoia unei coordonări a acțiunilor, în vederea înlăturării paralelismelor în muncă*³⁴, UNESCO a elaborat un plan în acest sens, distribuind sarcini pe grupe de lucru³⁵. Aceste grupe de lucru prezintă, periodic, recomandări vizând eficiența în munca bibliografic-documentară. Nu știm dacă trebuie să avem încredere în rezultate. Pentru că tot „discriminatoriu” și „evaluant” se lucrează.

*literar „Ovidiu” și despre biblioteca acestuia trebuie să vii la Constanța, pentru că nu toate numerele din „Bibliografia Dobrogei”, care apare vreme de trei decenii, au fost difuzate la vremea respectivă. Este trist să remarcăm că însăși „Bibliografia Națională”, realizată pe baza depozitului legal de către Biblioteca Națională a României, nu este difuzată în toate bibliotecile din țară [...]. Eu cred că această bibliografie ar trebui să se găsească în toate bibliotecile, inclusiv cele comunale (Gheorghe Buluță, *Bibliografia locală azi*, în *** *Referate și comunicări de bibliologie* [...], Constanța, Biblioteca Județeană Constanța, 1999, p. 34).*

³⁴ Ibid., p. 227.

³⁵ Ibid., p. 227-230.

O mare acumulare de informație într-un domeniu poate determina indecizie în alegere. Dar, decât să nu ai din ce alege, e preferabilă o asemenea „poticnire”. Cum, depozitul cel mai încăpător, astăzi, este internetul, aici se și experimentează programe auxiliare care să faciliteze opțiunea. *Oricum ar fi făcută, căutarea informației pe Internet – scrie Dan Stoica - presupune o triere a rezultatelor. Conștienți de aceasta, creatorii de instrumente automate de căutare au creat și instrumente de triere.* [Cu toate acestea, autorul constată că] *de fapt, acestea ameliorează destul de puțin situația din punctul de vedere al evitării stării de „îneecat în informație”, dar dau posibilitatea de a sistematiza informația găsită după mai multe metode*³⁶. Dintre toate metodele, două i se par autorului mai bune. Una este *trierea după relevanță (nivelul de relevanță) prin raport la tema căutării: este bazată pe frecvența de ocurență a termenilor-cheie folosiți la căutare în paginile de pe Net, de gradul lor de proximitate (unul față de altul), de locul lor în text* [iar a doua este] *trierea după popularitate*³⁷, cu două variante: [a] *în funcție de numărul de legături care duc la pagină;* [b] *în funcție de numărul de vizite făcute la acea pagină și de durata acestora*³⁸. Dan Stoica recunoaște, însă, că *Îmbunătățirea căutărilor pe Internet este încă o problemă de rezolvat, dat fiind faptul că încă nu se poate vorbi despre norme care să fie folosite pentru omogenizarea indexării automate*³⁹. Dan

³⁶ Dan Stoica, *Curs de metode bibliografice de cercetare*, Ediția a doua, adăugită, Iași, Editura Universității „Al. I. Cuza”, 2002, p. 68.

³⁷ Metoda își are, probabil, inspirația în comportamentul publicului în secțiile de împrumut: *S-a constatat că, în toate bibliotecile, utilizatorii sunt atrași ca un magnet de teancurile de cărți proaspăt returnate [...]. Este posibil ca acest comportament să-și aibă explicația în faptul că poate părea mai ușor să te descurci într-o colecție „în miniatură”, decât în multitudinea de cărți desfășurate pe zecile sau sutele de metri liniari de rafturi aflate în bibliotecă întreagă. În plus, pare plauzibil că o carte împrumutată și returnată se recomandă de la sine, ca având o valoare potențială, verificată anterior de alți cititori (Biblioteca publică. O resursă pentru comunitate, Cluj-Napoca, Casa Cărții de Știință, 2000, p. 31).*

³⁸ Dan Stoica, *Lucr. cit.*, p. 68-69.

³⁹ Ibid., p. 69.

Stoica nu pare să se gândească la reducerea numărului înregistrărilor. Autorul așteaptă, din partea tehnicii, numai soluții legate de căutare, pe care o dorește cât mai aproape de perfecțiune. Pentru valorificarea, în bibliotecă, și a informației „Net”, salutară ar fi găsirea unor modalități tehnice de înregistrare biblioteconomică a ei, ceea ce ar însemna, totodată, și clasificare, și evidențiere a vedetelor de subiect. De asemenea, credem că ar fi mai mult decât benefică crearea a două câmpuri: unul cu vedete de subiect principale și altul cu vedete secundare. În acest fel s-ar putea semnala abordările mai consistente din punct de vedere științific, menționându-se, însă, la vedete secundare, subiectele care i-ar putea interesa pe cei pasionați de lucrul neînsemnat, de faptul mărunț.

Accesibilitatea și accesul sunt componentele din exterior ale „cantității”. Ne referim acum la „cantitatea” beneficiarilor serviciilor de bibliotecă. Cu cât oferta noastră va fi mai mare (multă) și mai de greutate (acuratețe, fidelitate, importanță, raritate, un interes special etc.), cu atât numărul celor *câștigați* (care sunt *în câștig* și pe care-i *câștigăm* pentru bibliotecă) va fi mai mare. Principiul accesibilitatea fiecăruia la documentația celorlalți, vehiculat în ultimele decenii, prezintă numeroase avantaje. Printre altele [...], printr-o bună cooperare, s-ar face un schimb de date indexate și s-ar putea răspunde definiției celei mai generale a centrului de documentare: realizator al sistemelor și utilajelor pe care bibliotecile le vor utiliza⁴⁰. Accesul la documentația cumulată a tuturor poate crea o imagine asupra „totalității” colecțiilor pe care nu vom avea niciodată ocazia să le vedem. În această perspectivă, fondul de publicații al unei biblioteci va putea fi circulant și se va putea individualiza în marea masă universală numai și numai după „scriptele” electronice ale bibliografului și ale catalogatorului.

Sub aspect „productiv”, noi avem un mare avantaj. Serviciile noastre (ale Bibliotecii Județene din Baia Mare) fiind, în totalitate, gratuite, nu se poate pune problema lipsei de rentabilitate. În bibliotecile care se întrețin din

⁴⁰ Mircea Regneală, *Studii...*, p. 230.

taxe, e altceva. Acolo se epurează, periodic, tot ce nu aduce profit, iar informația la care se știe că publicul face rareori apel nu se înregistrează (probabil, și din cauza nerentabilității salarizării pentru așa ceva sau numai pentru atât a personalului); de altfel, și interesul pentru cultură este anemiât în societățile conduse de ban. Noi, însă, ne putem permite să promovăm *romantismul bibliografic*: consemnarea pentru *unicul* sau *excentricul*, *extraordinarul* cercetător care, *poate*, va fi, cândva, interesat de ea. Și din acest punct de vedere, serviciul bibliografic românesc poate fi (și credem că trebuie să vrea să fie) un sublim și emoționant model. Ca mesajul din sticla aruncată în ocean: *poate, cineva, cândva..., când eu nu voi mai fi...*

VISUL AMERICAN AL UNEI BIBLIOTECARE (II)

LIBRARY OF CONGRESS: MONUMENT DE CUNOAȘTERE AL LUMII MODERNE

Lia SABĂU

Primul oraș vizitat în periplul nostru profesional prin SUA a fost Washington D.C., capitala Statelor Unite ale Americii. Oraș emblematic pentru poporul american, Washington D.C. este și deținătorul memoriei culturale a lumii. Și, când vorbim de aceasta, fără a spune cuvinte prea mari și fără să fie nevoie ca cineva să fie bibliotecar, gândul ne duce la cel mai mare depozit al cunoașterii umane pe care ni l-a dat lumea modernă și principalul instrument de cercetare al Congresului SUA: **Biblioteca Congresului**. Ea servește în mod direct nu numai Congresul, ci și întreaga națiune americană și, nu în ultimul rând, învățații întregii lumi, cu moneda de schimb cea mai puternică a civilizației noastre din ultimele secole: informația.

Înființată în 1800 printr-un act al Congresului, când președintele în exercițiu la acea vreme, John Adams, a semnat transferul guvernului american de la Philadelphia în noul oraș de reședință de capitală Washington D.C. de pe malul râului Potomac, Biblioteca Congresului este cea mai veche instituție culturală a capitalei SUA. Singura referire din actul legislativ la bibliotecă viza conținutul acesteia: „cărți ce ar putea fi de folos Congresului”.

Biblioteca a fost situată în clădirea Capitoliului de pe *Capitol Hill*, până la invazia britanică din 1814 când trupele britanice au dat foc micii colecții de cărți. O lună mai târziu, în ianuarie 1815, președintele anterior, Thomas Jefferson, a oferit Congresului – contra sumei de 23.950 \$ - biblioteca sa personală, ce conținea cărți achiziționate pe parcursul a 50 de ani, fiind considerată cea mai „rafinată” bibliotecă americană. Colecția cuprindea 6.847 de cărți ce conțineau informații despre tot ce se referea la America și cărți rare și valoroase, din toate domeniile, cărți în diverse limbi, volume de filosofie, știință, literatură și alte domenii care, în mod normal, nu erau privite

ca parte dintr-o bibliotecă specializată în domeniul juridic și legislativ. Jefferson a scris: „Nu știu să conțină [biblioteca n.n.] vreun domeniu pe care Congresul l-ar putea exclude din colecțiile sale; de fapt, nu există vreun subiect la care orice Membru al Congresului să nu aibă ocazia să se refere la un moment dat.” Astfel s-au pus bazele unei mari biblioteci naționale. Conceptul de universalitate al lui Jefferson, crezul că toate domeniile cunoașterii sunt importante în această bibliotecă desemnată să servească legislativul american sunt filosofia și raționamentul din spatele politicilor de până azi ale Bibliotecii Congresului. Thomas Jefferson schimbă, practic, prioritățile inițiale de completare a bibliotecii.

Ainsworth Rand Spofford, ce a condus și a lucrat la Biblioteca Congresului în perioada 1864–1894, a aplicat pe scară largă filosofia lui Jefferson. În 1870, el a introdus legea copyright-ului (care cerea fiecărui aplicant să trimită Bibliotecii două copii ale operei pentru care acesta cerea drept de copyright), iar în 1973 a convins Congresul să aprobe construirea unei noi clădiri. Astfel, Spofford își atingea visul și scopul său: o bibliotecă națională a Statelor Unite, o clădire funcțională, dar și o operă de artă, monument al naționalismului cultural american. Timp de mai mulți ani Biblioteca fusese găzduită de Capitoliu. Astăzi Biblioteca Congresului ocupă

trei clădiri impozante de pe Colina Capitolului.

În 1886, după evaluarea, timp de câțiva ani, a mai multor proiecte și după multe dezbateri și controverse, Congresul a aprobat, deci, construirea clădirii în stil italian renescentist pe baza desenelor arhitecților John Smithmeyer și Paul J. Pelz. La 1 noiembrie 1897, Biblioteca își deschidea porțile publicului, fiind elogiată ca un monument național grandios: „cea mai mare, mai costisitoare și mai sigură bibliotecă din lume”. Fațada și interiorul elaborat decorate, străjuite de un dom placat cu aur de 24 de carate, erau opera a mai mult de patruzeci de pictori și sculptori americani, în dorința de a demonstra modul în care Statele Unite puteau depăși bibliotecile europene prin grandoare și devotamentul pentru cultura clasică și să inspire optimism în privința viitorului măreț al Americii. Un ghid al epocii marca în cuvinte de laudă momentul: „America este pur și simplu mândră de acest monument măreț și regesc dedicat, cu apreciere și înțelegere profundă, de către națiunea americană Literaturii, Științelor și Artei. Conceput și executat în exclusivitate de spiritul artistic american și prin forța de muncă americană, este un tribut pe măsură adus marilor idei ale generațiilor trecute, prezente și ce vor să vină.” Publicul a primit imediat și fără rezerve acest templu național al artelor și culturii.

Cunoscută până în iunie 1980 sub numele de „Biblioteca Congresului” sau „Clădirea Principală”, ea a fost apoi redenumită după principalul său fondator, *Thomas Jefferson*. În 1984, Congresul a aprobat fonduri pentru restaurarea clădirii principale. Restaurarea a vizat conservarea splendorii sec. XIX, dar și modernizarea clădirii, pentru a putea răspunde cerințelor sec. XXI. Biblioteca a fost redeschisă publicului în 1997, la aniversarea a 100 de ani de la înființare.

Ghidați de o doamnă voluntară, fostă bibliotecară, acum la pensie, aceasta este și clădirea pe care am vizitat-o mai în amănunt, de altfel și cea mai spectaculoasă din punct de vedere arhitectural și artistic, în comparație cu celelalte două la care mă voi referi mai târziu. După ce treci de

somptuoasele uși de bronz de la intrare, sala mare sau pavilionul principal – elaborat lucrat și străjuit, de sus, de statui din marmură ale zeiței „Minerva Războiului” și „Minerva Păcii” (create de sculptorul Herbert Adams) și flancând scările duble ce duc la etaj – conduce spre sala de lectură principală unde, cu o pregătire prealabilă, utilizatorul poate să se bucure de toate avantajele oferite de vastele resurse de cunoaștere ale Bibliotecii.

Arhitectural, pavilionul principal, cu vestibulul și Sala Principală de Lectură, este punctul de atracție cel mai vizitat de turiști. Pardoseala din marmură albă și cafenie, garnisită cu modele și benzi de cupru, are în centru soarele, pe care sunt adăugate punctele cardinale, după busolă, și cele douăsprezece semne zodiacale. Arcada din centru, cu literele aurite LIBRARY OF CONGRESS, păstrează numele inginerilor și arhitecților care au ridicat clădirea, flancate de doi vulturi maiestuoși. Într-o nișă, spre nord, se află un bust din ipsos al lui Thomas Jefferson, iar în cea dinspre sud se află bustul din bronz al lui George Washington, ambele copii după operele sculptorului Jean-Antoine Houdon.

Tavanul spectaculos al vestibulului conține numele a zece mari autori, ce pot fi citite de pe ferestrele semicirculare zăbrele ce mărginesc bolta arcuită a tavanului. În ordinea acelor de ceasornic, numele sunt ale lui DANTE, HOMER, MILTON, BACON, ARISTOTEL, GOETHE, SHAKESPEARE, MOLIÈRE, MOISE, și HERODOT, însoțite de numele a încă opt autori: CERVANTES, HUGO, SCOTT, COOPER, LONGFELLOW, TENNYSON, GIBBON, și BANCROFT în cartușele de la est la vest, pe un rând secundar.

Cele două șiruri de scări ce flanchează vestibulul sunt înfrumusețate de sculptura elaborată a lui Philip Martiny. La baza fiecăreia stă câte o figură feminină ținând torța cunoașterii. Pe măsură ce urcă, balustradele sunt decorate în exterior de heruvimi din marmură albă reprezentând diferite meserii și ocupații: grădinarul, entomologul, studentul, tipograful, muzicianul, fizicianul, electricianul, astronomul, mecanicul, vânătorul, câr-

ciumarul, fermierul, pescarul, soldatul, chimistul și bucătarul. La jumătatea fiecărui șir de scări sunt câte doi heruvimi reprezentând continentele Asia și Europa, respectiv Africa și America. În capătul de sus al balustradelor, Martiny a reprezentat artele frumoase: Pictura, Arhitectura și Sculptura (înspre nord), Comedia, Poezia și Tragedia (înspre sud). Undeva, deoparte, cum treci pe sub arcada centrală, stă, în condiții de microclimat, Biblia lui Gutenberg, cu paginile-i deschise, luminate slab de o lampă. Mă trece un fior la gândul distanței temporale ce ne desparte... Mai încolo, în față, este intrarea în minunea Sălii Principale de Lectură.

Urcând la etaj, ochiul nu poate să nu observe mozaicul din marmură de pe peretele casei scărilor care duce înspre galeria vizitatorilor, cu ieșire la Sala Principală de

Lectură: **Minerva Păcii** (de Elihu Vedder), cu armura parțial descoperită, este înfățișată ca gardian vigilent al civilizației, ținând în mână un pergament pe care sunt înscrise diverse domenii ale cunoașterii: agricultura, educația, mecanica, comerțul, sistemul de guvernare, istoria, astronomia, geografia, statistica, economia, pictura, sculptura, arhitectura, muzica, poezia, biografia, geologia, botanica, medicina, filosofia, justiția, politica, arbitrajul și negocierea, armata și flota, finanțele, arta războiului. Jos, scrie cu litere

de o șchioapă NIL INVITA MINERVA QUAE MONUMENTUM AERE PERENNIUS EXEGIT [„Cu voia ei, Minerva ridică un monument ce durează mai mult decât bronzul”] Horațiu, *Ars Poetica*, 385; Carminum, iii, 30, 1.

Scările te conduc, apoi, ca turist, înspre Sala de lectură principală, înconjurată deasupra de șaisprezece statui de bronz, de-a lungul balustradei galeriilor. Privim prin geamul pus special pentru a opri zgomotul vizitatorilor înspre sala de lectură și suntem atenționați că nu avem voie să facem poze. Mă încercă părerea de rău dar, cu ocazia asta, profit să mă concentrez la a privi totul și mă umple o minunată stare de bine dată de priveliștea grandioasă. Flancând cele 8 coloane uriașe din marmură roșie, statuile sunt în perechi, fiecare având un reprezentant al gândirii umane și un civilizator, aleși pentru realizările lor în domeniu: *Filosofia*: PLATON și BACON; *Arta*: MICHAELANGELO și BEETHOVEN; *Istoria*: HERODOT și GIBBON; *Comerțul*: COLUMB și FULTON, *Religia*: SF. PAUL și MOISE; *Știința*: NEWTON și HENRY; *Justiția*: SOLOMON și KENT; *Poezia*: SHAKESPEARE și HOMER. Pictura lui Edwin Howland Blashfield, ce decorează pereții Sălii Principale de Lectură, ocupă locul central și cel mai înalt al clădirii.

Pictura murală de pe bolta domului descrie *Cunoașterea umană* cu privirea îndreptată spre realizările intelectuale ale omului, reprezentate de douăsprezece figuri șezânde, aranjate circular și cronologic, de la est la vest. Acestea reprezintă douăsprezece țări sau epoci la care s-a gândit Bashfield că au contribuit cel mai mult la civilizația americană, numindu-le: EGIPT – Scrierea, IUDEEA – Religia, GRECIA – Filosofia, ROMA – Administrația, ISLAM – Fizica, EVUL MEDIU – Limbile moderne, ITALIA – Artele frumoase, GERMANIA – Arta picturii, SPANIA – Descoperirile și explorările, ANGLIA –

Pictura murală de pe bolta domului

Literatura, FRANȚA – Emanciparea, AMERICA – Știința.

În anul 1939, o nouă clădire era deschisă utilizării publice: *Adams Building*. Prin arhitectura sa clasică, simplă, menirea clădirii era de a servi drept depozit eficient primei clădiri. Conține aproximativ 290 km liniari de rafturi de depozitare (comparativ cu cei cca 170 km liniari ai clădirii Jefferson), putând să adăpostească 10 milioane de volume pe cele 12 nivele de rafturi care se întind din subsol până la etajul 4 al clădirii. Fiecare etaj oferă 52.610 m² pentru depozitare.

Între anii 1980-1987 Biblioteca se extinde în cea de-a treia clădire *James Madison Memorial Building*, ridicată și numită în memoria părintelui Constituției SUA, omul de stat, învățat și prieten bun cu Thomas Jefferson, primul susținător al ideii unei biblioteci a Congresului, James Madison; este clădirea cea mai modernă, dar și cea mai mare dintre ele (a treia ca mărime din Washington D.C., după Pentagon și clădirea F.B.I.-ului), cu o suprafață totală de 195.100m², dintre care 139.400 m² suprafață fixă. Ea scoate de pe ordinea zilei, pentru o vreme, problema spațiului atât pentru colecții cât și pentru personal.

Clădirile comunică între ele prin coridoare subterane, care scutesc mult din timpul și efortul angajaților, și prin care cărțile sunt trimise de la o clădire la alta sau returnate în mod automat, printr-un sistem de benzi rulante.

Biblioteca Congresului dispune de o colecție de carte inegalabilă, reprezentând, totodată, o compoziție arhitecturală deosebită

și o artă sculpturală și picturală de o frumusețe remarcabilă. Pe parcursul istoriei de peste 200 ani, această mare minune a lumii – Biblioteca Congresului – a crescut de la 740 volume și 3 hărți în anul inaugurării, 1800, la peste 135 milioane de unități de bibliotecă azi, în mai mult de 470 de limbi, incluzând:

- ✓ 30 mil. de cărți (dintre care mai mult de 5 000 sunt tipărite înainte de anul 1500 A.D.)
- ✓ 14 mil. de fotografii
- ✓ Peste 58 mil. de manuscrise
- ✓ 5,2 mil. de hărți
- ✓ 3 mil. de materiale audio
- ✓ 981 000 de filme, înregistrări TV și articole video
- ✓ 5,3 mil. piese muzicale
- ✓ Sute de mii de documente științifice și guvernamentale (cea mai mare colecție din lume!).

Și nu numai că este depozitarea memoriei culturale naționale și universale și sprijină Congresul american în demersurile sale legislative, dar este și instituția care stabilește standardele de catalogare și cele bibliografice folosite de biblioteci din lumea largă, actualmente testând și punând în aplicare tehnologiile de ultimă oră din domeniul electronic, care să îi permită să își pună la dispoziție colecțiile și instituțiilor din domeniul învățământului și cercetării din America și din lume. Căci, anual, cca 2 milioane de cercetători, învățați și turiști îi trec pragul și alte multe milioane îi utilizează serviciile.

(va urma)

Bibliografie:

- www.loc.gov
- Annual Reports of the Librarian of Congress
- Coyle, John Y. – „Jefferson's Legacy : A brief history of the Library of Congress”,
<http://www.loc.gov/loc/legacy/>

**O SĂPTĂMÂNĂ DE EXCEPȚIE LA BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ „PETRE DULFU”:
SĂPTĂMÂNĂ LANSĂRII DE CARTE**

Simona DUMUȚA

Calendarul cultural al bibliotecii noastre a avut în desfășurare, în prima jumătate a acestui an, o multitudine de activități de excepție: lansări și expoziții de carte, vernisaje de pictură și artă fotografică, întruniri, aniversări, colocvii, seminarii etc.

Toate aceste manifestări au beneficiat de prezența unor personalități și a unui public numeros.

Ca de fiecare dată suntem onorați să colaborăm și să susținem evenimentele culturale ce se petrec în instituția noastră, evenimente ce contribuie la valoarea și prestigiul cetății cărților – **biblioteca**.

Dintre toate activitățile, „lansările de carte” în bibliotecă sunt cele mai încărcate de emoții atât pentru autor, cât și pentru bibliotecă, a cărei nobilă atribuție este aceea de a pune în lumină CARTEA și de a-i pregăti „drumul în societate” făcând-o cunoscută cititorilor.

O adevărată sărbătoare în acest sens a constituit-o „săptămâna lansărilor” (perioada 25-31 martie a.c.), săptămână în care Biblioteca Județeană „Petre Dulfu” a găzduit nu mai puțin de cinci lansări de carte.

25 martie – Dubla lansare de carte a autoarei sătmărence, profesoara și criticul literar dr. Daniela Sitar-Tăut. Cele două volume: „Avatarurile Seducătorului: ipostaze ale donjuanismului în literatura universală”, apărut la Editura Risoprint, Cluj Napoca, 2007, și „Estetica donjuanismului: o analiză a fenomenului autohton” apărut la Editura Princeps Edit, Iași, 2007 au ca temă comună *mitul lui Don Juan* și reprezintă o mai veche preocupare a autoarei, fenomenul investigat făcând obiectul mai multor studii și al unei teze de doctorat. La lansarea, moderată de prof. univ. dr. Gheorghe Glodeanu, au luat cuvântul, printre alții: Săluc Horvat, președintele Asociației Scriitorilor din Maramureș, Augustin Cozmuța, redactorul-șef adjunct al ziarului „Graiul

Maramureșului” și conf. univ. dr. Dana Puiu – Universitatea de Nord Baia Mare.

26 martie – Lansarea cărții „Martor al speranței” – biografia Papei Ioan Paul al II-lea, apărută la Editura Galaxia Gutenberg, Târgu Lăpuș, 2007, semnată de George Weigel, scriitor și profesor american, unul dintre cei mai importanți comentatori ai istoriei Bisericii Catolice. Eveniment editorial de excepție, volumul este considerat unic prin complexitate și prin modul de abordare a vieții celui mai iubit Papă. Lansarea a fost organizată de Editura Galaxia Gutenberg reprezentată de editorul acestei cărți, preotul Silviu Hodiș, cel care s-a preocupat foarte mult ca această biografie să fie editată și în România. Moderatorul lansării a fost Teodor Ardelean, directorul Bibliotecii Județene „Petre Dulfu”. Despre carte au mai vorbit prof. univ. dr. Nicolae Felecan, preot Silviu Hodiș ș.a.

28 martie – O lansare inedită: volumul „Arunc un ultim zar” apărut la Editura Alfa, Iași, 2008 și semnat de băimăreanul Teofil Luca, deținut la Penitenciarul Baia Mare. Volumul reunește între copertile sale poezii scrise de autor pe parcursul a trei ani de detenție. Cartea a fost prezentată de conf. univ. dr. Gheorghe Mihai Bârlea, Teodor Ardelean și Crina Suci, purtător de cuvânt al Penitenciarului Baia Mare.

31 martie – Chiar în ziua în care Nichita Stănescu, dacă ar mai fi fost printre noi, ar fi împlinit 75 de ani, s-a lansat, în memoria sa, cartea: „Călătoria îngerului prin Nord”, apărută la Editura Proema, Baia Mare, 2008 și purtând semnătura poetului și publicistului băimărean Gheorghe Pârja. Autorul, un apropiat al poetului, a avut grijă ca, prin acest volum, să reconstituie și să facă cunoscute cele două călătorii ale lui Nichita Stănescu prin Maramureș. La evenimentul moderat de Teodor Ardelean, au luat cuvântul George Vulturescu, directorul

Direcției de Cultură Satu Mare, redactorul de carte Ananei Gagniuc, Augustin Cozmuța

ș.a.

A TREIA EDIȚIE A ÎNTÂLNIRII NECONVENȚIONALE INTERNAȚIONALE A TINERILOR CANADIANIȘTI LA BAIA MARE

Ștefan SELEK

Semnalăm publicului interesat că, în perioada 17-19 aprilie 2008, a avut loc a treia ediție a **Întâlnirii neconvenționale internaționale a tinerilor canadianiști** la Baia Mare, eveniment de mare amploare ce a reunit profesori universitari, masteranzi, studenți veniți din Canada, centrele de studii canadiene din Ucraina, Ungaria, Polonia, Bulgaria, Franța

traduceri) aflate în patrimoniul bibliotecii. A urmat o înregistrare a unor secvențe din precedenta conferință, înregistrate pe peliculă de conf. univ. dr. Adrian Oțoiu, care a filmat și lucrările actualei conferințe, și secvențe cu poetul canadian George Elliott Clarke, înregistrate în martie 2007, cu ocazia lansării la Baia Mare a volumului de traduceri din

și România (București, Cluj-Napoca, Oradea, Baia Mare), cu prezentarea unor lucrări despre istoria, literatura, cultura și civilizația canadiană.

Organizată de Centrul de Studii Canadiene de la Universitatea de Nord din Baia Mare, pe baza unui grant oferit de Ministerul Afacerilor Externe și al Comerțului Internațional al Canadei pentru un proiect elaborat de conf. univ. dr. Dana Puiu, conferința s-a desfășurat, în cea mai mare parte, în spațiul ospitalier al Bibliotecii Județene „Petre Dulfu”.

Conferința a și demarat cu o prezentare făcută de bibliotecarul coordonator al American Corner de la Biblioteca „Petre Dulfu”, Lia Sabău, a cărților de autori canadieni (în majoritate

opera sa, datorat poetei româno-canadiene Flavia Cosma.

La deschiderea oficială a conferinței, moderate de prof. univ. dr. Ana Olos (vicepreședintă a Asociației Central Europene de Studii Canadiene până în 2007), au luat cuvântul prof. univ. dr. Petru Dunca, Decanul Facultății de Litere, cu o foarte inspirată prezentare a contextului antropologic și etnografic al Maramureșului, subliniind importanța comunicării interculturale. Președinta grupului român din cadrul Asociației Central Europene, prof. univ. dr. Rodica Albu (de la Universitatea „Al. I. Cuza” din Iași), a subliniat importanța Studiilor Canadiene în contextul Studiilor Culturale și a menționat realizările grupului

român care a lansat proiectul „Diaspora”, propus de Ana Olos, ca proiect de cercetare internațional. Conf. univ. dr. Dana Puiu a vorbit despre realizările Centrului de Studii Canadiene de la Universitatea de Nord de-a lungul celor 10 ani de existență, cursuri interdisciplinare despre cultura canadiană oferite unui număr de aproape o mie de studenți, menite să aducă, pe lângă referiri la antropologia, geografia și istoria Canadei, informații corecte despre contextul social, politic și economic actual. Cursurile de la masteratul înființat în 2004 și acreditat în 2008, au în vedere, pe lângă cunoștințele legate strict de cultura canadiană, aprofundarea unor cunoștințe legate de teme atât de actuale în cadrul integrării României în Uniunea Europeană, precum identitatea, multiculturalismul, federalismul, democrația, ecologia, politicile privind limbile oficiale și limba maternă etc. Au mai luat cuvântul d-na Ligia Marincuș, responsabil cu relațiile academice și publice la Ambasada Canadei, conf. univ. dr. Adrian Oțoiu, șeful Catedrei de Limbi Moderne, doctorandul canadian Brendan Edwards, reprezentantul Asociației poloneze de studii canadiene, Adam Nems. Drd. Oleh Kozachuk, participant la conferința precedentă, a remarcat numărul crescut de participanți și diversificarea temelor cuprinse în program. Primarul municipiului, Cristian Anghel, prezent în sală, le-a urat participanților bun venit la Baia Mare și succes la prezentarea lucrărilor. Secretarul Asociației Central Europene de Studii Canadiene, Dl. Petr Vurm, de la Universitatea Masaryk din Brno, sosind abia joi seara, a transmis mesajul președintelui asociației în timpul mesei festive de vineri seara.

Participanții la conferință au fost în majoritate doctoranzi și masteranzi din Bulgaria, Canada, Cehia, Polonia, Republica Moldova, Ucraina, Ungaria și de la universități din România, dar și profesori și studenți, dintre care 18 de peste hotare (dintre ei, doi fără lucrare), cinci de la alte universități din țară și 17 de la universitatea gazdă. Din cele 40 de lucrări incluse în program, au fost prezentate 36, cei absenți lipsind din motive financiare sau de sănătate. Susținerile, toate în plen, urmate de discuții, au abordat diverse

domenii, ca: literatură, socio-lingvistică, antropologie, științe politice, filmografie, teatru, studii de gen și chiar minerit, alături de care am aminti lucrările privind exilul și diaspora, care au stârnit discuții animate. Prof. univ. dr. Monica Bottez de la Universitatea București a făcut o incursiune extrem de bine documentată în problematica literaturii post-coloniale, iar Ligia Marincuș, în cadrul unei mese rotunde, a prezentat o comunicare despre programele de granturi oferite de Guvernul canadian, răspunzând apoi cu amabilitate întrebărilor. Conferința s-a încheiat cu o masă rotundă (moderată de prof. dr. Rodica Albu) a grupului român din cadrul proiectului „Diaspora”. O mențiune specială merită montajul literar-muzical-video dedicat aniversării a 400 de ani de la întemeierea Québec-ului, pe un scenariu de și în regia conf. univ. Dana Puiu. Nu a lipsit tradiționalul tur al Maramureșului, foarte apreciat de participanți.

Impresiile, desprinse din scurtele interviuri filmate ale participanților de la finele conferinței și din mesajele trimise imediat după întoarcerea lor acasă, atestă faptul că această conferință a fost o reușită, atât în ce privește caracterul academic al manifestării prin ținuta științifică a comunicărilor susținute, cât și prin diversitatea tematică, oferind o viziune globală asupra culturii și civilizației canadiene, astfel încât canadianul Brendan Edwards a remarcat că a avut de aflat, în timpul conferinței, multe lucruri pe care nu le știuse despre propria-i țară. A fost apreciată ospitalitatea deosebită a organizatorilor (cu sprijinul unor sponsori locali, între care Biblioteca Județeană, Universitatea de Nord, Consiliul Județean Maramureș, Consiliul Local și Primăria Municipiului, precum și firma privată Mons Medius S. A.). La fel de mulțumiți s-au arătat și participanții din țară și de la universitatea gazdă, urmând ca lucrările să fie publicate în volum.

Pentru cine s-ar întreba prin ce a fost conferința „neconvențională”, răspunsul ar fi: prin susținerea de lucrări în plen, în ambele limbi oficiale ale Canadei, prin participarea covârșitoare a tinerilor și a atmosferei destinsă și joviale, prin dispunerea

momentelor din program, cu deschiderea oficială după filmul introductiv sau excursia care, plasată în a doua zi din program, a fost

urmată de alte două sesiuni de comunicări în ziua a treia.

Interviu cu Brendan Edwards, doctorand canadian

Ștefan Selek. - *Te afli pentru prima dată în România. Care au fost impresiile tale la noi în țară?*

Brendan Edwards - Într-adevăr, este prima mea vizită în România. Am vizitat țările Europei Centrale (Cehia, Slovacia, Polonia, Ungaria) și pot remarca unele asemănări, între aceste țări și România, cu privire la stilul arhitectural și mai ales peisajele naturale și urbane. Am avut parte de o primire foarte călduroasă din partea gazdelor conferinței și deocamdată la aceasta se rezumă contactul meu cu spațiul românesc, dar îmi voi petrece câteva zile aici, după ce se va termina conferința de studii canadiene și sper că voi avea ocazia să văd locuri noi și să întâlnesc oameni noi pentru a-mi putea face o idee despre România și locuitorii ei.

Șt. S. - *Ce ocupație ai? Ce studii ai urmat?*

B. E. - Sunt doctorand în Istoria Canadei la Universitatea din Saskatchewan, Saskatoon. Voi avea susținerea lucrării de doctorat în această vară. Am urmat cursuri de Studii canadiene încă din 1996. Am absolvit Facultatea de Studii canadiene și Amerindiene la Universitatea Trent în 1998, un masterat în Bibliotecă și știința informării la Universitatea McGill în 2000 și un masterat în Studii canadiene și Amerindiene în cadrul Universității Trent în 2003. În timpul elaborării lucrării de masterat am colaborat, în calitate de asistent de cercetare, cu profesorul T.H.B. Symons, autorul Raportului Asociației de Studii Canadiene pe 1976, **Să ne cunoaștem pe noi înșine**. Domnul profesor Symons este încă foarte activ în domeniul Studiilor canadiene, iar în ce mă privește, îndrumarea lui m-a ajutat foarte mult în elaborarea lucrării mele în domeniul studiilor

canadiene publicată în 2005 și intitulată „O istorie a bibliotecilor, culturii scrise și a amerindienilor din Canada înainte de 1960”. Am contribuit și la proiectul „Istoria cărții în Canada”, volumele 2 și 3, publicate de Editura Universității din Toronto, 2006-2007.

Șt. S. - *E prima conferință de studii canadiene la care participi? Cum a început proiectul de promovare a Studiilor canadiene în Canada?*

B. E. - Punctele mele de interes în domeniul studiilor canadiene derivă din pasiunea pentru geografia Canadei și cultura populară a amerindienilor din Canada. Am remarcat că pentru înțelegerea Canadei zilelor noastre, - un mozaic cultural atât de mare, - este foarte importantă cunoașterea și înțelegerea popoarelor care o formează și în special a amerindienilor, care au fost leagănul acestei civilizații și care s-au adaptat condițiilor moderne de viață.

Proiectul de promovare a Studiilor canadiene a început la nivel național încă din anii '70, fiind rezultatul Raportului scris de Symons, care încuraja universitățile canadiene să promoveze studiul istoriei, geografiei, literaturii canadiene în țară și peste hotare.

Șt. S. - *Ce părere ai despre românii din Canada? Există organizații românești vizibile pentru cetățenii Canadei, alții decât cei originari din România? Cunoști vreun artist sau scriitor român?*

B. E. - Din păcate cunoștințele mele legate de românii din Canada sunt minime. Prezența românească în Canada nu este atât de evidentă precum cea ucraineană, de exemplu. Nu cunosc organizații, scriitori sau artiști români. În experiența mea am avut contacte cu spațiul central european și cunosc membri ai comunităților ungare, cehe, slovace și chiar bulgare în Canada. Într-o țară precum Canada, unde sunt reprezentanți ai atâtor culturi, schimburile de experiență se produc mai mult din întâmplare.

Cu toate acestea, acum, că am vizitat România, voi fi mai atent și voi profita de întâlnirile cu românii din Canada pentru a afla mai multe despre ei.

Șt. S. – *Care este scopul rețelei de centre de studii canadiene din Europa Centrală? Cum se reflectă activitățile lor (simpozioane, conferințe), în opinia publică și în societatea canadiană?*

B. E. – Am observat un interes sporit în Europa centrală pentru literatura, politicile de multiculturalism canadiene, comunitățile diasporei europene și amerindieni. Aceste probleme mă preocupă și pe mine și cred că interesul europenilor în studiile canadiene se re-

flectă indirect în părerea canadienilor despre ei înșiși. Doar de puțină vreme își dau canadienii seama de recunoașterea internațională pe care o are literatura canadiană.

Acum 20-30 de ani ideea unei astfel de recunoașteri era inimaginabilă multora din locuitorii Canadei. Puțini dintre ei știau, la acea vreme, câte ceva despre propria lor literatură. În zilele noastre interesul național și internațional pentru literatura canadiană este dovada succesului Studiilor canadiene, al căror principal obiectiv este „Să ne cunoaștem pe noi înșine”. Interesul internațional cu privire la literatura noastră i-a ajutat pe canadieni să-și formeze o impresie completă despre ei înșiși și locul pe care-l ocupă în lume.

REVISTA „FAMILIA ROMÂNĂ” DIN NOU LA DRUM

Simona DUMUȚA

Începând din luna aprilie a acestui an, apare din nou, de data aceasta la Baia Mare, revista „Familia română” – revistă de cultură și credință românească.

„Familia română” a văzut lumina

tiparului la Oradea în anul 1999, prin grija unor oameni de cultură precum Constantin Mălinaș, Vasile Ilica, Tiberiu Morar, Ion M. Botoș și alții. Din diverse motive, după o perioadă de opt ani, în care au fost editate 27 de numere, revista și-a întrerupt parcursul și vreme de doi ani, i-a vitregit de un izvor de românită pe toți cei care simt și trăiesc românește.

Acum, aceiași oameni dăruți, cărora „somnul” revistei nu le-a dat pace, au poposit în Maramureș, unde au găsit o nouă casă pentru revista „Familia română”: Biblioteca Județeană „Petre Dulfu” și un suflet mare și generos, în persoana domnului dr. Teodor Ardelean, directorul bibliotecii, care a primit cu inima și brațele deschise misiunea de a duce mai departe o cauză nobilă, care onorează și obligă: aceea de a relua editarea, de a perpetua și întreține vii credința și spiritul românesc promovate de „revista pentru solidaritatea românilor de pretutindeni”.

Noua serie, avându-l ca director fondator pe conf. univ dr. Constantin Mălinaș, este realizată de un colectiv de redacție format din: dr. Teodor Ardelean – redactor-șef, Ioana Dragotă – redactor-șef

adjunct, Ștefan Selek – secretar de redacție, Ana Grigor, Simona Dumuța, Laviniu Ardelean – redactori, Firuța Șomcutean – tehnoredactor și Edit Stoichiță – culegere text.

Colegiul de redacție are în componența sa nume importante din țară și străinătate: Hermina **Anghel**escu (Detroit, SUA), Vadim **Bacinski** (Odesa), Vasile **Barbu** (Uzdin, Serbia), Ion M. **Botoș** (Apșa de Jos, Ucraina), Cornel **Cotuțiu**, Mirel **Giurgiu** (Frankenthal, Germania), Săluc **Horvat** (Baia Mare), Lidia **Kulikovski** (Chișinău), Ion **Negrei** (Chișinău), Nina **Negru** (Chișinău), Gheorghe **Pârja** (Baia Mare), George **Roca** (Sydney, Australia), Traian **Trifu-Căta** (Petrovasăla, Serbia). Sunt doar câțiva dintre colaboratorii mai vechi sau mai noi ai revistei, pentru că lista celor care își aduc contribuția și susțin acest demers este mult mai lungă.

Revista a rămas fidelă conceptului inițial: același format, structură, profil, aceeași frecvență de apariție, trimestrială.

Nr. 1 (28)/ aprilie 2008 are trei secțiuni distincte: una dedicată temei centrale: împlinirea, la 27 martie 2008, a 90 de ani de la Unirea

Basarabiei cu România, o secțiune dedicată istoriei românilor și una actualității românești.

Conținutul informativ și modul de structurare a acestuia urmează un concept redacțional și grafic bine conturat, gândit astfel încât să satisfacă așteptările și nevoile celor cărora le este adresată revista.

Articolele semnate de Ion Negrei, Eugenia Guzun, Silvia Scutaru, Ioana Dragotă și alții supun atenției subiecte care formează tematica centrală. Stelian Gomboș, Vasile Malanețchi, Antoaneta Turda sau Ana Olos reiterează pagini de istorie și de actualitate românească. Un plus al noii serii este faptul că poate fi accesată și vizualizată în format electronic pe site-ul bibliotecii la adresa: www.bibliotecamm.ro.

„Familia română” la Baia Mare poate și trebuie să ducă mai departe ceea ce s-a început cu credință și dăruire la Oradea: sprijinirea și susținerea comunităților de români din afara țării, cu precădere a românilor din jurul României.

UN REPER CULTURAL: CENACLUL SCRITORILOR DIN MARAMUREȘ

Ion BURNAR

Fără exagerare, se poate spune că Cenuclul Scriitorilor din Maramureș este o instituție în cadrul unei instituții de talie europeană, cum este Biblioteca Județeană „Petre Dulfu” din Baia Mare. Credem că este singurul cenuclu din țară care beneficiază de un spațiu afectat numai întâlnirilor cenucliere, cu mobilier adecvat acestora și vitrine,

unde autorii care și-au citit manuscrisele acolo și le regăsesc sub formă de carte, ca-ntr-un fel de muzeu viu și mereu perfectibil. Faptul în sine se datorează

conducerii acestui sanctuar al cărții maramureșene, care a înțeles că un cenuclu, un cerc literar nu este altceva decât antecamera, atelierul unde „se pritocesc” cărțile, ca mai apoi să ajungă, în timp, în rafturile de

Sala Cenuclului Scriitorilor

noblețe accesate de cititori.

Cenaclul Scriitorilor din Maramureș a luat ființă în 1990, pe canavaua celor dinainte de 1989: „Nord”, „Arta”, „Arhetip”. A început să-și țină întrunirile în sediul Casei Corpului Didactic de pe strada Petőfi (fosta Casă Ceășescu), continuând cu alte locații de-a lungul timpului: Casa de Cultură a Sindicatelor, Clubul Tineretului sau chiar în diverse localuri băimărene. De când s-a mutat în casă nouă, Cenaclul a devenit o emblemă pentru condeierii maramureșeni și un punct de reper pentru literații din Satu Mare, Bistrița-Năsăud, Cluj. La întrunirile sale de lucru, care au loc de regulă din două-n două săptămâni, au citit majoritatea membrilor Uniunii Scriitorilor din România, trăitori în Maramureș, ba chiar și străini: Polyxène Kasda

(Grecia), Eugen Van Itterbéek (Belgia), Teresia B. Tătaru (Germania).

Idem, cenacliști din județele megieșe:

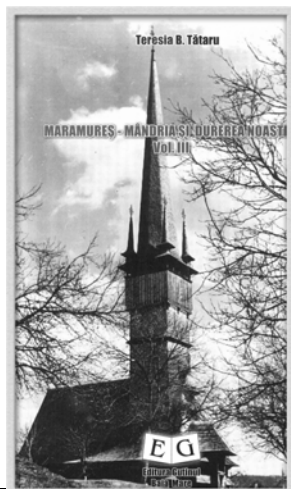
Ion Bala, Ion Mureșan, George Vulturescu, Salah Mahdi din Irak (stabilit în Negrești-Oaș), Iulia Olaru din Canada (tot sătmăreancă la origine), Damian Stan, Ioan Nistor. Pe maramureșeni nu-i pomenim, sunt prea mulți și, din fericire, valoroși, care prin Asociația Scriitorilor Baia Mare, coordonată de profesorul Săluc Horvat, organizează acțiuni culturale cu deschidere națională, cenaclul fiind „parlamentul” spiritual local unde se dezbate multe din proiectele care prind sau au prins contur în arealul Ardealului de Nord: publicații, simpozioane, lansări de cărți, expoziții.

Cenaclul nu este o noțiune perimată cum susțin blazații de azi. Cel puțin, nu în Maramureș!

TERESIA B. TĂTARU DIN NOU LA BAIAMARE

Antoaneta TURDA

In ziua de 28 decembrie 2007, la Biblioteca Județeană „Petre Dulfu” s-a lansat volumul III al amplei lucrări **Maramureș - Mândria și durerea noastră**, apărut la Editura Gutinul din Baia Mare, a cunoscutei scriitoare germane de origine română Teresia B. Tătaru, una dintre acele

personalități ale diasporei române pe care instituția noastră o poate considera un prieten de nădejde, mai ales dacă avem în vedere cei 10 ani de colaborare fructuoasă, ani în care autoarea și-a lansat în acest sanctuar al cărții,

aproape tot ce a scris în cei peste 70 de ani de viață.

Evenimentul, moderat cu o sclipitoare prosopețime dar și cu o echidistanță extrem de corectă de către Directorul Bibliotecii, Teodor Ardelean, s-a bucurat de prezența unor intelectuali de marcă ai Băii Mari, intelectuali care, prin participarea la discuții, au dovedit că o lucrare controversată și o personalitate incomodă cum este autoarea cărții pot stârni, dincolo de polemici mai mult sau mai puțin orgolioase, dorința finală de a tinde spre adevăr. Fac această afirmație întrucât această lansare care a readus în atenția noastră, a celor rămași în țară, un reprezentant al diasporei române, a pus în fond două probleme esențiale: 1. SETEA DE ADEVĂR și 2. PATRIOTISMUL ROMÂNILOR.

Analizând primul aspect, cel al adevărului, într-o lume în care mai ales presa și televiziunea au un impact imens în manipularea maselor, voci cum au fost cea a Preotului Greco-Catolic Simion Mesaroș, a lui Teodor Ardelean, a lui Valeriu Sabău care a spus, printre altele, că volumul este „o carte de identitate”, și cea a avocatului pensionar Petru Big, care a mărturisit că „această carte exprimă opinia unei generații”, au scos în evidență faptul că autoarea și-a asumat riscul de a spune lucrurilor pe nume în această carte care, dincolo de eventualele scăpări pe care le are orice lucrare bazată pe complexitatea documentelor istorice pe care le avem sau nu la îndemână, vine, totuși, să aducă adevărul.

Referitor la problema a doua, cea a patriotismului românesc, chestiune la care ar fi bine dacă ar medita mult mai mult atât cei rămași în țară, cât și românii din afara granițelor ei, trebuie să remarc faptul că, așa cum a subliniat poetul Ion Burnar, și această carte, ca majoritatea creațiilor Teresei B. Tătaru, „are durerea și tristețea acestui neam”, dar și obsesia că „încă politicienii nu sunt în stare să rezolve niște probleme esențiale ale poporului român”, probleme cunoscute puțin sau deloc în afara granițelor României, așa cum a mărturisit autoarea, fapt regretabil mai ales în ceea ce privește atitudinea acelor țări ale lumii care pot hotărî destinele unor țări care, asemeni României, pe lângă că sunt mici, se află la răspântie de drumuri, în calea tuturor.

Probabil că ar mai fi multe de spus despre această reprezentantă a diasporei române care este Teresia B. Tătaru dar în aceste câteva rânduri referitoare la ultima sa lansare de carte, ocazie cu care tot poetul Ion Burnar a vorbit puțin și despre premiile oferite scriitoarei, am ținut să subliniez doar cele două aspecte, cea a adevărului și a patriotismului pentru că, mai ales acum, în aceste vremuri în care originala noastră tranziție pare fără logică și fără sfârșit, această VOCE merită să fie ascultată pentru că nu e vocea unui intelectual care să se refugieze în turnul său de fildeș, de unde ar mai putea arunca din când în când o privire în jurul său după care să emită o oarecare ipoteză, ci este o VOCE care incomodează indolența și lipsa de principii ce par să ne caracterizeze pe mulți dintre noi.

Lucrări ale autorilor maramureșeni lansate în bibliotecă în semestrul I 2008 (selectiv)

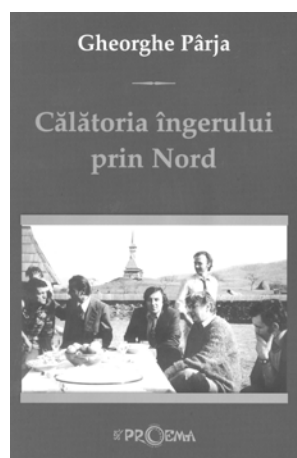
- Achim, Valeriu. *Scrieri în timp*. Vol. 2 : 1964-2006. Baia Mare : Gutinul, 2007.
- Bilțiu, Pamfil ; Bilțiu, Maria. *Folclor din Țara Maramureșului*. Vol. 3 : Basme, povești, legende, snoave și povestiri. Baia Mare, Editura Ethnologica, 2008.
- Burnar, Ion. *Tratat de aristologie*. Baia Mare : Proema, 2007.
- Chertiție, Ioan. *Deconspirarea*. Baia Mare : Editura Minulescu, [2008].
- Iuga, Nicolae. *Cauzalitate emergentă în filosofia istoriei*. Cluj-Napoca : Editura Limes, 2008.
- Pop, Maria ; Pop, Oana. *Valoarea medicinală a plantelor tinctoriale și vopsitul ecologic*. Baia Mare : Editura Universității de Nord, 2007.
- Sitar-Tăut, Daniela. *Avatarurile seducătorului : ipostaze ale donjuanismului în literatura universală*. Cluj-Napoca : Risoprint, 2007.

ÎNTOARCEREA POETULUI PRIN CUVÂNT

Gheorghe Pârja, *Călătoria îngerului prin Nord*, Baia Mare, Editura Proema, 2008

Adrian POP

Conceptută ca un jurnal retrospectiv al unor poposiri emblematice, *Călătoria îngerului prin Nord* reprezintă

cronica nostalgică a incursiunii lui Nichita Stănescu în această parte a țării – fascinantă Țară a Maramureșului - la sfârșitul anilor '70 ai secolului trecut.

Cartea despre care vorbim constituie, în egală măsură, atât o reconstituire afectivă a unor mărturii personale cât și o prezentare obiectivă a unor destăinuiiri postume despre o mare personalitate a literaturii române, toate acestea adunate în pagină de către reputatul poet și jurnalist Gheorghe Pârja, unul dintre privilegiații apropiați ai lui Nichita.

Ea marchează, totodată, împlinirea a 75 de ani de la naștere și a 25 de ani de la trecerea poetului în eternitate. Cuvintele sale din primul capitol (reluete și pe coperta a patra) redau dragostea acestuia față de istorie și peisajul maramureșean. „*Nicăieri în lume - spunea poetul - n-am întâlnit un spațiu atât de miraculos, de o frumusețe a personajului și de o frumusețe morală așa cum l-am întâlnit în Maramureș și asta o spun nu pentru că sunt român, ci pentru că am constatat că așa este. Așa se face că, după ce am descoperit Maramureșul, am simțit nevoia la scurt timp*

să mă reîntorc și de îndată ce condiția fizică îmi va permite, din nou voi cerceta toți colțurii maramureșeni, pentru că îmi dau o mare tărie, mie personal, îmi revigorează propriile viziuni poetice”.

Iese în evidență ceea ce a realizat, cu destoinicie și prețuire, autorul acestei cărți, în timp, atât antum - alături și în umbra poetului - cât și postum, întru memoria sa. Vorbim aici despre memorabilele „Seri de poezie de la Desești” organizate în casa părintească a poetului din satul de pe Valea Marei, precum și evocarea afectivă a dascălului Vasile Fodoruț.

În articolul *Nichita la 75 de ani*, Gheorghe Pârja afirma: „*Nichita Stănescu a rămas personalitatea cea mai împlinită, cea mai reprezentativă a generației sale. A căutat să reînvie rațiunea de a fi și semnificația înaltă a literaturii. Și în poezie, și în vorbire, a fost omul expresiei fericite*”.

Cuvintele autorului din primul capitol *Călătoria îngerului prin Nord* reușesc să cuprindă „dimensiunile lăuntrice ale omului Nichita”. Mai ales, la Desești, unde se țineau „Serile de poezie”, poetul era foarte prețuit. De-a lungul vremii, în casa părintească a lui Gheorghe Pârja au intrat nume de seamă ale culturii române și de peste granițe. Datorită autorului se simte prezența vie a lui Nichita Stănescu, re trăită în prezent, peste tot pe unde a trecut: Săpânța, Finteușu Mare, Baia Mare, Sighetu Marmației, Săliștea de Sus, Borșa sau Desești.

În capitolul al doilea *Un fulger negru peste pacea zăpezii* întâlnim scriitori de la revista „Luceafărul” (Sînziana Pop, Ion Gheorghe, N. Dan Fruntelată, Mihai Ungheanu), invitați în Maramureș în ajunul Crăciunului de Gheorghe Mihai Bârlea și Petre Dunca. Era prezent și poetul basarabean Liviu Damian. În sala porților de lemn maramureșene din spațiul Muzeului

Maramureșului, muzeograful Gheorghe Todință le aducea vestea tristă: „A murit Nichita Stănescu” (13 decembrie 1983). Sunt adunate mărturisiri scrise de Echim Vancea, Liviu Damian, Laurențiu Ulici, Gheorghe Tomozei, Gheorghe Pituț, Adam Puslojic, texte scrise cu dragoste și mare tristețe.

Al treilea capitol, *Urma cuvântului*, debutează cu un text care se constituie într-o mărturisire de credință al lui Gheorghe Pârja, *Desești. Sala memoriei*, unde se vorbește despre înființarea unui spațiu Nichita la Căminul Cultural din localitatea sa natală. Continuarea este o culegere de gânduri de la cei care l-au cunoscut pe omul și poetul Nichita, fie sub forma unor notații scurte, dar pline de trăire, fie a unor poeme sau cugetări profunde despre viață și despre moarte. Semnează în paginile acestui capitol: Nicolae Breban, Dorin Popa, Teohar Mihadaș, Gheorghe Chivu, Aurel Dumitrescu, Sorin Roșca, Augustin Frățilă, Horia Bădescu, Ion Horea, Nicolae Prelipceanu, Denisa Comănescu, Valentin Ciucă, Laurențiu Ulici, Adrian Păunescu, Ion Mircea, Ioan Groșan, Matei Vișniec, Daniel Corbu, George Pruteanu, Marin Sorescu, Marin Mincu, Ioan Moldovan, Horia Gârbea, Vasile Baghiu, Mihai Șora,

Gheorghe Pituț, Anghel Dumbrăveanu, Leo Butnaru, Andrei Buroc, Vasile Spinei, Gheorghe Pârja și Arcadie Suceveanu.

Ultimul capitol, *Imagini peste timp*, imortalizează iconografic aspecte de memorie colectivă a unor momente trăite de Nichita Stănescu în lumea Maramureșului: cu Deac Moșu la Bogdan Vodă, la Muzeul de pe Dobăieș cu soția Dora și cu prieteni la Sighetu Marmăției, la locuința părinților lui Gheorghe Pârja de la Desești și la întâlnirile culturale de la Finteușu Mare și Săpânța sau în grădina dascălului Vasile Fodoruț din Desești. Imaginile sunt inedite și au o mare valoare literară și afectivă.

Călătorind prin spațiul geografic și cultural al Maramureșului împreună cu alți confrăți în ale condeiului, autorul definește și completează o suită de personalități care au rămas legate de Nichita și de Maramureș. O adevărată galerie de scriitori deveniți portrete și personaje într-o lectură care atrage și emoționează în același timp. Cartea este o mărturie a respectului și prieteniei pentru poet și are marele merit de a reda imaginea unui Nichita autentic, plin de viață, impresionat de oamenii și obiceiurile acestor locuri.

DIASPORA ** DIASPORA ** DIASPORA ** DIASPORA ** DIASPORA

GEORGE ASTALOȘ LA 75 DE ANI

Antoaneta TURDA

A comenta creația lui *George Astaloș*, care este unul dintre cei mai de seamă reprezentanți ai literaturii române din diaspora, înseamnă, în primul rând, a face un scurt recurs în biografia și cariera sa deoarece fiecare etapă a vieții și creației sale sunt legate într-un tot unitar. Referindu-mă la primul din aceste aspecte, voi aminti doar că s-a născut în 4 octombrie 1933, la București, că la 12 ani, sub influența unor lecturi din Karl May, fuge de acasă, fiind recuperat cu ajutorul Prefecturii din Suceava, că în 1948 debutează cu poezii într-o revistă școlară, iar în 1951 își

ia Bacalaureatul, după care urmează Școala Militară Topografică din București, devenind angajat în armată de unde demisionează în 1964, cu gradul de căpitan. Demisia din armată și lipsa grijii pentru un serviciu, poate prea sever pentru firea sa mult prea independentă și fantezistă, îl îndreaptă, spre sfârșitul anilor '60, spre literatură. Debutează în teatru cu piesa *Vin soldații*, scrisă în 1968, sub puternica impresie dată de invadarea Cehoslovaciei. Această feerie dramatică s-a jucat în stagiunea 1968/1969 la Studioul Casandra din București, fiind premiată de

Uniunea Scriitorilor în 1970. În anul următor, George Astaloș părăsește țara cu destinația Franța, ca urmare a primirii unei burse oferite de Academia Franceză, prin poetul Pierre Emmanuel. Deși devine cetățean francez din 1976, nu renunță la cetățenia română, revenind deseori în țară, după 1989. Drumul pe tărâm literar parcurs în acest interval de timp, din 1971 când, odată cu stabilirea în Franța, a cunoscut toate dramele autoexilului și până în ziua de azi, când autorul pășește pe al 75-lea an al vieții, a fost marcat, în primul rând, de inovația pluridimensionalității teatrului, inovație pornită din dorința, dar și din necesitatea de a actualiza teatrul pentru a corespunde gustului omului modern atât de implicat în tehnică.

George Astaloș

Pornind de la ideea că teatrul este arta cea mai globalizatoare și în același timp „un forum, în a cărui structură individul se poate afirma în spiritul vocației lui profunde, aducând astfel o contribuție efectivă la organizarea și dezvoltarea cetății”⁴¹, autorul definește teatrul pluridimensional ca pe acea formă de teatru în care fiecare dintre noi putem fi, în același timp: „interpret și realizator al propriului nostru spectacol existențial”⁴², deci o formă de teatru în care se întâlnesc expresii artistice ale muzicii, poeziei, prozei, artelor plastice, arhitecturii, dansului și pantomimei, în care nu putem,

practic, defini ideea de spațiu și timp, autorul având dreptul, ca urmare a ritmului trepidant al zilelor noastre și în condiția în care omul contemporan este mereu în mișcare, să nu își fixeze acțiunea pieselor sale într-un anumit spațiu și într-o perioadă determinată de timp. Abordarea structurii pluridimensionale a celor trei forme teatrale considerate teatru inovator: Teatrul Cruzimii-Artaud, Teatrul aerian - Jacques Polieri și Teatrul Sărac - Grotowski, este pentru George Astaloș nu doar un prilej de a da definiții, ci, în primul rând, de a aplica această teorie în propria creație, fapt dovedit în special de piesele de început, *Vin soldații*, *Garderobierele* și *Ceainăria de argint*, toate făcând parte din volumul apărut la Editura Eminescu în 1970 și care este premiat în același an de Uniunea Scriitorilor din România. Tot din acest volum face parte și *Fântâna*, ea fiind prezentată în stagiunea 1972/1973 la Teatrul Sans Soucis din Copenhaga. Piesa urmărește exact indicațiile autorului, menite să redea ideea de pluridimensionalitate a dispozitivului scenic, adică în obscuritate totală. Această montare daneză este consemnată în *Antologia spectacolului*, apărută la Editura Erlin din Copenhaga în 1982.

Oprindu-ne atenția la *Ceainăria de argint*, piesa cea mai reprezentativă în ceea ce autorul definea teatrul floral-spațial, observăm că aceasta este o pledoarie romantică pentru reîntoarcerea în mijlocul naturii, așa cum o dovedește chemarea lui Adacvis, de la sfârșitul piesei, după ce vizitează, împreună cu Edeea, fascinanta Ceainărie de argint care, de fapt, ascunde în ea viciul reprezentat de Ghicitoare și Arlechin, dar și urgia morții oglindită de dialogul dintre Soldatul mort și Soldatul viu. Această parodie feministă este construită, așa cum procedau scriitorii romantici, pe mituri și simboluri, având ca piloni cele nouă personaje care, spre deosebire de piesele altor dramaturgi, par să aibă aceeași importanță pentru că vocea fiecăruia în parte, transmite mesajul existențial al autorului, amintind, prin cele trei elemente - apa, aerul și peștii - de primele poezii ale lui George Astaloș, adunate în ciclul *Peștii* ce cuprinde creația lirică scrisă între anii 1962-1968 și care a apărut pentru prima dată în volumul

⁴¹.Astaloș, George - Politikon, vol. 1, București, Cartea Românească, 1996, pag. 295

⁴².Idem., pag. 299

Șodron, în 1971, la București, Editura Eminescu. Scrisă mai mult din dorința de a demonstra că teatrul este copilul legitim al poeziei și pentru a ilustra teoria pluridimensionalității teatrale și a pulverizării acțiunii scenice în spațiu, decât pentru a fi reprezentată pe scenă, lăsând, în acest fel, libertatea regizorului de a alege o multitudine de montări, piesa aduce în fața spectatorului un decor simplu dar inedit, prezentat cu lux de amănunte în *didascaliile* ce sunt concepute după toate regulile teatrului postmodern, apelând la tehnica electronică pentru a realiza un joc semnificativ de lumini și culori acompaniat de muzică de orgă. Ele sunt așezate *În loc de prolog* și asemeni romanticilor, unde spațiul este o expresie a subiectivității umane, sugerează rând pe rând, speranța, prin mirifica ceainărie de argint, dar și deziluzia, idei prezentate de personaje despre care autorul nu dă indicații scenice, lăsându-i pe regizori și spectatori să descopere că Adacvis și Edeea formează un cuplu izolat de celelalte personaje, că Arlechinul, Jonglerul și Ghicitoarea au o anumită experiență în ale vieții, că Soldatul Viu și Soldatul Mort se contopesc la un moment dat, așa cum viața se termină în moarte. Această piesă de tinerețe, care dezbate condiția umană, a avut următoarea traiectorie de reprezentare pe scenele țării: premiera la București, la „Teatrul Arhitecturii” în stagiunea 1970/1971, fiind pusă în scenă de Mona Niculescu-Corcescu. În aceeași stagiune, a fost jucată la Institutul de Teatru, apoi, în 1980, s-a pus în scenă la Studioul de operă, urmând o lungă pauză, până în stagiunea 1994/1995, când amatorii de teatru din Târgoviște au avut ocazia să vadă acest spectacol. Tot în anul 1994, Mircea Marin a montat piesa pentru Teatrul Național Radiofonic, iar în anul 2001, s-a jucat la București de către trupa „Și da și nu” și, tot în același an, s-a mai jucat la Râmnicu-Vâlcea, la Teatrul „Anton Pann”. Oprindu-mă mai mult asupra acestei piese, care a revoluționat dramaturgia contemporană universală, amintesc, în acest context, că, în 1999, editura franceză Nouveau Sud îi publică un volum ce conține toate textele de teorie literară. Acesta cuprinde: *Dissertation sur l'argot*, *La vocation de la poésie à l'ère de la*

technologie, *La pluridimensionnalité du théâtre*, *Invitation à la mégalomanie*, *L'Oeuf de l'Agora*.

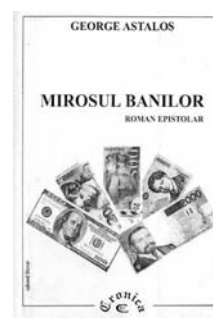
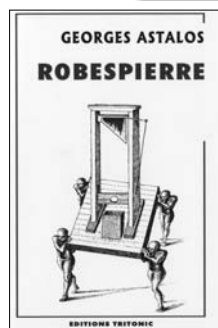
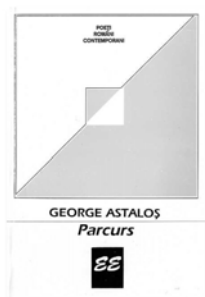
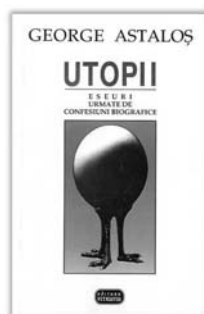
Periplul prin dramaturgia lui George Astaloș nu poate omite nici una din piesele ce au urmat, pentru că, fiecare în parte, formează acel întreg univers dramatic atât de original și fascinant. Aceste piese sunt, în ordine cronologică: *Mărul*, prima sa piesă scrisă în limba franceză, *Carambol*, despre care e demn de menționat că figurează în antologia *British Alternative* (lucrare apărută la Editura Itzin din Londra, în 1983), iar istoricul ei este publicat în Antologia spectacolului referitoare la producțiile teatrului Sans Souci (Editura Erlin Larsen, Copenhaga 1982). Au urmat *Kant*, *Spargere fără profit*, aceasta din urmă cunoscând versiuni în limbile engleză, suedeză, italiană și portugheză. În 1974, scrie la Paris *Ce ne facem fără Willi?* care, de-a lungul timpului, a cunoscut o variantă în germană și o versiune americană semnată de Ronald Bogue de la Departamentul de Literatură Comparată al Universității din Georgia și care este traducătorul titular al dramaturgului român, pentru SUA. În stagiunea 1983/1984, se joacă la Paris *Miniaturi*, iar în stagiunea următoare *Ceaiul nostru cel de toate zilele*, piesă care cunoaște o variantă americană și una italiană. Un spectacol de succes a fost cel cu piesa *Apoteoza vidului*, la Festivalul American de Teatru, în stagiunea 1984/1985, fiind premiat pentru regie și scenografie. Cu piesa *Domnișoara Helsinki* autorul cucerește, în stagiunea 1987/1988, publicul turc din Ankara. În aceeași stagiune i se joacă, în Germania, Franța și SUA, piesa *O rugăciune de prisos*. În anul 1989, la Vancouver, *Eșafodul*, scrisă cu prilejul Bicențenarului Revoluției Franceze. În acel an jubiliar, George Astaloș primește titlul de Cetățean de Onoare al orașului Rocamadour. Această piesă formează, împreună cu *Robespierre* și *Napoleon*, un triptic asupra Revoluției Franceze. Tot *Eșafodul* marchează o cotitură esențială în activitatea dramaturgului român, piesele compuse după 1990 având premiera, cu câteva excepții, în diverse localități din țara natală a autorului. Remarcăm, astfel, că *Robespierre* are premiera la Teatrul Național

din Iași, în stagiunea 1990/1991, urmându-i comedia de succes *O masă pe cînste*, în stagiunea 1994/1995, apoi drama *Sarea exilului*, în stagiunea următoare, și spumoasa comedie *Caviar, vodkă și bye bye*, aceasta din urmă fiind piesa românească cea mai jucată în străinătate. Au urmat *Întoarcerea la matcă*, *Napoleon*, *Coup de sifflet* (jucată la Studioul Operei din Vancouver - Canada), *Pe muchie de șuriu* o dramatizare a Cânturilor de ocnă, *Adevăratul chip al lui Dracula*, piesă prezentată ca lectură publică la Teatrul Național din Luxemburg. În 1998, i se pune, la Opera din Vancouver, libretul de operă la *Fluierul*, piesă scrisă în 1979, care prevedea, cu 10 ani înainte de eveniment, căderea zidului Berlinului, iar în 2002, la Teatrul

Național Radiofonic din București are loc premiera piesei *Pancarta*, scrisă pentru a oglindi ideea de teatru stradal.

Periplul, chiar și sumar, prin dramaturgia prolificului autor român, dramaturgie pe care o putem caracteriza preponderent politică și istorică, nu trebuie însă să ne facă să neglijăm celelalte aspecte literare ale lui George Astaloș, adică folosirea argoului și ridicarea sa la demnitatea literară, poezia și proza, dar mai ales atitudinea civică răzbătând nu doar din teatrul său ci și din interviurile date cu diverse ocazii.

(continuare în numărul următor)

Lucrări apărute sub semnătura lui George Astaloș, existente în colecțiile Bibliotecii Județene „Petre Dulfu” Baia Mare

ȘCOALA CIVILĂ DE STAT PENTRU FETE BAI A MARE (1893 – 1948)

- radiografie istorică -

Partea a II-a. Începuturile (1883-1918)

Ioana DRAGOTĂ

Uremuri de război. Pentru românii din Transilvania, războiul aduce o suferință suplimentară. Ei sunt puși într-o situație extremă prin faptul că Imperiul Austro-Ungar, ai cărui cetățeni sunt, este în conflict cu România, căreia îi aparțin prin rădăcini comune, cultură și sentimente naționale. Autoritățile sunt în stare de alertă în privința românilor, fiind urmărită cu atenție starea de spirit în rândul lor.

Din raportul primarului Băii Mari către prefect, din data de 14 iulie 1914, „privind starea de spirit din oraș” se conturează atmosfera existentă în oraș. Aflăm, astfel, că „circulă tot felul de știri de spaimă, neîntemeiate, despre mișcarea națională a românilor în așa măsură că mai mult de o sută de inși care au venit să-și petreacă vara aici au părăsit deja din această cauză orașul”⁴³ și se cere luarea de măsuri „ca numărul personalului jandarmeriei din Baia Mare să fie mărit, deoarece totuși măsurile sunt oportune pentru ca îngrijorarea populației în fața zvonurilor, pe deplin neîntemeiate, să înceteze.”⁴⁴

„Deși până în prezent nu are o bază concretă, populația în general este din cale afară de neliniștită, având o permanentă teamă de pretinsa activizare a mișcării naționalităților, din cauza știrilor neadevărate ce se răspândesc din om în om, - a căror sursă nu poate fi identificată – că ici-colo au fost răzvrătiți – și că unii români declară că de acum ei vor fi aici stăpâni. Menționez că toate aceste știri de groază sunt neîntemeiate în prezent, necontrolabile și fără posibilitate de prevenire;

cu toate acestea în sânul comunității Băii Mari se află un apreciable număr de persoane care doresc înființarea de gărzii civile” – soluție considerată dăunătoare de către primar.⁴⁵

Autoritățile iau măsuri pentru a preîntâmpina tulburări în rândul locuitorilor: cer mărirea efectivelor de jandarmi sau chiar trimiterea de forțe armate, a căror prezență ar diminua temerile populației⁴⁶ și nu mai aprobă întruniri publice cu participare numeroasă, cum este respinsă, de exemplu, și cererea lui Vasile Lucaci și Gavril Oșian de a organiza adunarea generală a Astrei la Baia Mare, în ziua de 2 august.⁴⁷

Ne putem închipui cum toate știrile și zvonurile erau discutate în casele băimărenilor. Frânturi din ele ajungeau, cu siguranță, și la urechile copiilor care se jucau sau își făceau temele, pentru că activitatea școlilor nu era suspendată, așa cum nici viața de zi cu zi a oamenilor nu putea fi. De menționat faptul că, după intrarea României în război⁴⁸, primarii primesc ordin de la prefectul comitatului Satu Mare să urmărească „cu cea mai mare vigilență și băgare de seamă mișcarea națională”; „cu vigilență mărită trebuie urmărite mișcările națiunii române și îndeosebi activitatea asociațiilor române”; „cu multă atenție trebuie urmărite zările românești” și să se ia măsuri

⁴⁵ Documentul nr. 18/1914 din 4 august 1914, semnat Makray - primar, op. cit., p. 294-295.

⁴⁶ Idem, p. 295.

⁴⁷ Documentul nr. 3911/1914 emis de consiliul orașului Baia Mare, op. cit. p. 290-291.

⁴⁸ 4/17 aug. 1916 România încheie Tratatul de alianță cu Franța, Marea Britanie, Rusia, Italia; 14/27 aug. declară război Austro-Ungariei; 15/28 aug. trupele române trec Carpații în Transilvania și încep operațiunile militare; 16/29 aug. trupele române intră în Brașov; 9/22 sept. retragerea pe linia de frontieră cf. *Istoria României în date*. București : Editura Enciclopedică Română, 1971, p. 300-301.

⁴³ *Maramureșenii în lupta pentru libertate și unitate națională : Documente 1848 – 1918*, ediție îngrijită de: Vasile Căpîlnean, Ioan Sabău, Valeriu Achim, București, Direcția Generală a Arhivelor Statului, Filiala Arhivelor Statului Județul Maramureș, 1981. Documentul nr. 18/1914 din 28 iulie 1914, semnat Makray - primar, p. 292.

⁴⁴ Idem, p. 293.

energice „în apărarea intereselor statului [maghiar]”.⁴⁹

Locuitorii oraşului Baia Mare şi-au dat şi ei obolul de suferinţă şi sânge în primul război mondial. Iată câteva dintre numele primilor încorporaţi: „**Almer Ludovic**, măcelar; **Balazsik Ioan**, maestru electrician; **Dumbrăviceanu Gheorghe**, restaurator; **Kardos Eugen**, comerciant de mode; **Katz Anton**, contabil; Dr. **Oşianu Gavril**, avocat, actualul prefect al judeţului Satu Mare; **Rozenberg Eugen**, speditur cărăuş şi **Simon Francisc**, măcelar”⁵⁰. După cum se vede din înşiruirea de nume, când este vorba de a merge pe front, războiul nu operează discriminări naţionale. Vremurile sunt deosebit de grele. Locuitorii oraşului se confruntă cu suferinţa despărţirii de cei plecaţi pe front, cu temeri şi greutate materiale, apoi cu epidemia de holeră şi, în cele din urmă, la sfârşitul războiului, cu gripa spaniolă.⁵¹

În ceea ce priveşte Gimnaziul de fete, putem spune că şi-a făcut datoria şi a străbătut cu curaj vremurile de cumpănă. „În clădirea gimnaziului a fost amenajat un spital al Crucii Roşii cu 120 de paturi, unde elevele au îngrijit în decurs de 3 ani peste 2.000 de soldaţi răniţi. La fel, participă la toate acţiunile organizate în vederea sprijinirii celor ce sunt pe front sau familiile lor rămase fără ajutor material. Fetele au confecţionat 3.866 [piese] de îmbrăcăminte groasă pentru soldaţi, au donat 2.928 coroane, au colectat metale, lenjerie de corp, plante medicinale etc.”⁵²

Cu toate că perioada era atât de tensionată, în presa vremii îşi fac sporadic loc şi unele informaţii despre Gimnaziul de fete, cât să putem aprecia în ce măsură şi-a continuat activitatea. Aflăm astfel că, în 1918, „dotarea

gimnaziului cu mobilier, rechizite, cărţi etc. se ridică la valoarea de 30.436 coroane, la cursul dinainte de război. În cadrul gimnaziului funcţionează patru fundaţii, cu un capital de 3700 coroane. În anul de învăţământ 1917/1918, la întreţinerea gimnaziului statul a cheltuit 64840 K, oraşul Baia Mare a contribuit cu 6054 K, pregătirea unei eleve costând 300 K. Înainte de război aceste cheltuieli erau cu 50% mai reduse. În anul de învăţământ 1917/1918 gimnaziul a fost frecventat de 380 eleve. Din lipsă de spaţiu, 50-60 eleve care s-au prezentat din împrejurimi au fost refuzate. Ministrul de resort a promis extinderea gimnaziului prin construirea unei noi aripi.”⁵³

La finanţările menţionate mai sus se adaugă şi unele donaţii, aşa cum este şi donaţia de 1.000 de coroane, făcută de parohul romano-catolic din Baia Mare, Szöke Béla, în luna februarie a anului 1918, „în amintirea mamei sale dragi, în favoarea [...] Gimnaziului de fete.”⁵⁴

În luna mai a aceluiaşi an, se menţionează că doar patru dintre bibliotecile oraşului mai funcţionează: biblioteca din cadrul Cazinoului, cea a Cercului Cetăţenesc, biblioteca Gimnaziului superior şi biblioteca Gimnaziului de fete.⁵⁵

La 8 septembrie 1918, erau deja înscrise la Gimnaziul de fete 291 de eleve pentru cursurile uzuale şi 30 de eleve pentru cursurile de comercianţi.⁵⁶

Singura perioadă de întrerupere a cursurilor pare a fi 13 octombrie – 18 noiembrie 1918, când comisia sanitară a oraşului a luat măsura închiderii tuturor şcolilor din Baia Mare, din cauza epidemiei de gripă spaniolă - la începutul lunii noiembrie, într-o singură săptămână, din cauza gripei, decedaseră 25 de cetăţeni ai oraşului.⁵⁷

Statistica şcolară pe anii 1893-1918 şi puţină demografie. Datele statistice găsite în

⁴⁹ Documentul urgent şi confidenţial nr. 142/1916 din 4 august 1914, semnat Csaba - prefect, reprodus în *Maramureşenii în lupta pentru libertate şi unitate naţională : Documente 1848 – 1918*, ediţie îngrijită de: Vasile Căpîlnean, Ioan Sabău, Valeriu Achim, Bucureşti, Direcţia Generală a Arhivelor Statului, Filiala Arhivelor Statului Judeţul Maramureş, 1981, p. 296-299.

⁵⁰ Krizsán P. Pál. *Oglinda oraşului Baia Mare = Nagybánya Tükre*, Baia Mare, Tipografia „Minerva”, 1933, p. 9.

⁵¹ Ibidem, p. 10.

⁵² Gheorghe Csoma, op. cit., Vol. 2 (2000), p. 57.

⁵³ Gheorghe Csoma, op. cit., Vol. 2 (2000), p. 57.

⁵⁴ Ibidem, p. 51.

⁵⁵ Ibidem, p. 55. În colecţiile speciale ale Bibliotecii Judeţene „Petre Dulfu” încă se mai păstrează cărţi care, conform ştampilei aplicate pe ele, au aparţinut Gimnaziului băimărean.

⁵⁶ Ibidem, p. 58.

⁵⁷ Ibidem, p. 59-60.

sursele cercetate⁵⁸, referitoare la Gimnaziul de fete băimărean, prezintă unele neconcordanțe. Cea mai cuprinzătoare și sintetică imagine ne-o oferă „Anuarul Școlii civile de fete”, publicat în 1920 și întocmit după documentele din arhiva școlii.⁵⁹

⁵⁸ 1. Gheorghe Csoma op. cit.; 2. Anuarele gimnaziului (1919-1924); 3. Vánk Sándor. *Nagybányai magyar nyelvű közoktatás a XX. Század forгатagában*. Nagybánya, 2002, care prelucrează un volum impresionant de date de la Arhivele Statului.

⁵⁹ *Anuarul școalei civile de fete, de stat din Baia Mare pe anul școlar 1919-20, publicat de Ioan Leșianu director. Baia-Mare, Tipografia „Astra”, 1920, pp. 6-7.*

STATISTICA

elevilor dela întemeiere până la naționalizarea școlii (1893—1919.)

Anul școlar	Religiunea										Total		
	Greco-catolici		Greco-orientali		Romano-catolici		Protestanți		Unitari			Izraeliți	
	elev	%	elev	%	elev	%	elev	%	elev	%		elev	%
1893—1894	3	5	—	—	33	58	12	21	—	—	9	16	57
1894—1895	4	6	—	—	44	63	15	21	—	—	7	10	70
1895—1896	8	8	—	—	58	60	23	24	—	—	8	8	97
1896—1897	9	9	—	—	66	60	25	22	—	—	9	9	109
1897—1898	12	10	—	—	72	59	23	18	—	—	15	13	122
1898—1899	10	7	2	2	72	60	22	19	—	—	14	12	120
1899—1901	9	7	—	—	73	56	22	17	—	—	25	20	129
1900—1900	8	7	—	—	64	52	26	27	—	—	24	20	122
1901—1902	8	6	—	—	73	52	31	22	—	—	29	20	141
1902—1903	8	6	—	—	69	51	30	22	—	—	29	21	136
1903—1904	13	10	3	2	63	43	34	23	—	—	31	22	144
1904—1905	14	8	3	2	70	43	44	26	—	—	37	23	168
1905—1906	9	5	—	—	76	47	34	22	—	—	44	26	163
1906—1907	9	5	—	—	76	45	35	23	—	—	44	27	164
1907—1908	11	8	3	2	61	45	29	21	—	—	31	24	135
1908—1909	9	8	1	1	69	50	30	22	—	—	29	20	138
1909—1910	10	6	3	3	191	53	41	23	—	—	29	17	174
1910—1911	10	5	2	1	102	55	42	21	—	—	33	17	189
1911—1912	15	7	4	3	95	50	40	21	—	—	37	19	191
1912—1913	10	5	2	1	97	56	35	20	—	—	32	18	176
1913—1914	7	5	—	—	77	50	31	20	—	—	38	25	153
1914—1915	9	5	—	—	87	50	32	20	—	—	38	25	166
1915—1916	22	10	3	1	185	40	46	22	—	—	54	27	210
1916—1917	22	11	3	1	183	48	35	14	—	—	46	26	189
1917—1918	34	13	2	—	103	42	55	22	1	—	64	23	259
1918—1919	37	13	2	—	128	39	54	20	1	—	87	28	309
25 ani	431	11	33	1	1995	46	846	20	2	—	843	26	4140

Naționalitatea						Ocupațiunea părinților													
Români		Maghiari		Germani și Slovaci		Total	Funcționari		Comerțianți		Agricultori		Industriași		Particulari		Zileți		Total
elev	%	elev	%	elev	%	elev	elev	%	elev	%	elev	%	elev	%	elev	%	elev	%	elev
3	5	46	81	8	14	57	34	60	10	17	4	9	7	12	2	2	—	—	57
4	5	66	95	—	—	70	45	68	10	13	4	4	8	12	3	3	—	—	70
8	8	89	92	—	—	97	62	63	10	11	5	5	12	12	8	9	—	—	97
9	9	100	91	—	—	109	56	51	10	10	3	2	21	20	19	17	—	—	109
12	11	110	89	—	—	122	64	52	15	12	7	6	15	12	21	18	—	—	122
12	10	108	90	—	—	120	65	52	16	14	6	5	14	12	19	17	—	—	120
9	7	120	93	—	—	129	70	55	22	17	6	5	25	18	6	5	—	—	129
8	7	114	93	—	—	122	65	52	21	18	7	6	27	22	2	2	—	—	122
8	5	133	92	—	—	141	72	51	36	25	3	2	26	19	4	3	—	—	141
8	6	128	94	—	—	136	72	53	32	24	3	2	26	19	3	2	—	—	136
16	11	128	86	—	—	144	65	43	40	28	7	5	22	17	10	7	—	—	144
17	12	151	88	—	—	168	75	43	41	24	16	10	31	20	5	3	—	—	168
9	5	154	95	—	—	163	65	40	50	30	11	7	34	21	3	2	—	—	163
9	5	155	95	—	—	164	66	40	49	29	10	8	35	21	4	2	—	—	164
14	11	121	89	—	—	135	47	33	35	27	13	10	34	26	6	4	—	—	135
10	9	128	91	—	—	138	50	40	41	30	8	6	33	20	6	4	—	—	138
13	8	161	92	—	—	174	70	42	43	24	6	3	41	22	14	9	—	—	174
12	7	177	93	—	—	189	69	32	37	20	12	7	53	30	17	11	—	—	189
19	10	172	90	—	—	191	56	30	41	20	10	5	57	30	27	15	—	—	191
12	6	164	94	—	—	176	55	32	40	22	9	5	46	26	26	15	—	—	176
7	5	146	95	—	—	153	45	30	35	21	8	5	42	29	23	15	—	—	153
9	5	157	95	—	—	166	51	31	45	27	8	5	39	25	23	12	—	—	166
25	11	185	89	—	—	210	77	45	48	18	18	10	46	17	21	10	—	—	210
25	12	164	88	—	—	189	68	32	38	20	15	7	50	30	18	11	—	—	189
36	13	223	87	—	—	259	109	42	63	25	12	6	73	27	2	—	—	—	259
39	13	270	87	—	—	309	129	40	73	25	22	7	83	28	2	—	—	—	309
454	11	3089	89	8	—	4140	100	41	20	22	233	8	809	23	394	8	—	—	4140

Statistica corpului profesoral dela întemeiere până la naționalizarea școlii (1893—1919.)

Religiunea: Gr. catolici —, Gr. orientali —, Rom. catolici 7, Protestanți 5, Unit. 1, Total: 13.

Naționalitatea: Români —, Maghiari 13, Total: 13.

De la o primă vedere se poate constata evoluția ascendentă a numărului total de eleve, ajungându-se, în decurs de 25 de ani, de la 57 de eleve, la 309. În același timp, însă, în corelarea cifrelor din celelalte rubrici, apar discordanțe greu de înțeles fără o mică incursiune istorico-demografică.

Astfel, conform statisticilor oficiale, în anul 1894 populația Băii Mari era de 9.838 de locuitori, din care: maghiari 7.596 (77,21%), germani 109 (1,11%), slovaci 52 (0,53%), români („oláh”) 1.941 (19,73%), ruteni 49 (0,50%), alte naționalități 91 (0,92%), iar după confesiuni: 3.796 romano-catolici (38,59%), 3.601 greco-catolici (36,60%), 7 ortodocși (0,07%), 1.601 reformați (16,27%), 125 evanghelici luterani (1,27%), 701 izraeliți (7,13%).⁶⁰ Este ușor

vizibilă discrepanța dintre numărul de locuitori români declarați și numărul de credincioși greco-catolici. Fără a considera religia greco-catolică drept apanajul românilor, era firesc, totuși, ca între aceste două cifre să existe o mai bună corelare. Este izbitor și faptul că, deși izraeliții reprezentau 7,13%, evreii nu figurează ca naționalitate distinctă. Mai mult, ei nu sunt evidențiați nici măcar la „alte naționalități”, care reprezentau 0,92% din populația orașului. În consecință, rezultă că, în Baia Mare, erau peste 600 de maghiari de confesiune izraelită!

⁶⁰ *lynál, 1894, p. 109.* Observații: Abaterea privitoare la distribuția populației pe confesiuni — rezultă un total de 9831 persoane — aparține sursei citate, dar nu este de natură să afecteze imaginea tabloului general. Semnalăm, de asemenea, o greșală de tipar în Gheorghe Csoma, op. cit., Vol. I (1999), p. 177, la numărul greco-catolicilor, 3061.

⁶⁰ *Nagybánya és környéke, szerkesztette Palmer Kálmán coord., Nagyabányán, Nyomatott Molnár Mihály*

Ca și în alte statistici ale populației din perioada dualismului austro-ungar, compararea distribuției populației pe confesiuni cu cea pe naționalități ridică numeroase semne de întrebare. Apartenența la confesiune este certă – la acea dată, evidențele parohiilor și sinagogilor, privind credincioșii arondați, erau foarte clare. Ele au avut, pentru o lungă perioadă de timp, statutul de acte de stare civilă. Așa că aici nu intră în discuție distorsionarea informațiilor. Tentația de a asimila numărul de greco-catolici cu românii și rutenii, izraeliții cu evreii, romano-catolicii și protestanții cu maghiarii este foarte mare, existența familiilor mixte nefiind de natură să modifice substanțial raportul confesiune-naționalitate, în ansamblul lui.

În anul 1900, „potrivit recensământului populației [...] numărul locuitorilor orașului a fost de 11.183, din care 4.124 romano-catolici (36,88%), 4.242 greco-catolici (37,93%), 1.685 reformati (12,38%), 143 luterani (1,28%), 963 izraeliți (8,61%), 17 ortodocși (0,15%), 9 unitarieni (0,08%).”⁶¹

În anul 1914, în Șematismul de Gherla, figurează: greco-catolici 4342 (39,34%), romano-catolici 4392 (39,79%), ortodocși 7 (0,06%), reformati 1746 (15,82%)⁶², luterani 242 (2,19%), unitarieni 2 (0,02%), izraeliți 306 (2,77%), în total 11.037 locuitori.⁶³

(Ordinea înșiruirii diverselor categorii, elocventă și ea, aparține surselor citate.)

Din cele trei situații statistice putem deduce că populația românească a orașului a avut, în perioada respectivă, o pondere de 36,60 - 39,34%, lucru ce nu reiese din statistica pe naționalități. (Această estimare se corelează cu faptul că, în 1926, Baia Mare este etichetat drept „orașul cel mai românesc

din județ”⁶⁴, după Șomcuta Mare.)

Devine evident faptul că declararea / înregistrarea naționalității nu se făcea după criteriile actuale, ea urmând regulile unui mecanism rafinat, adaptat politicii tot mai agresive de asimilare a minorităților, practicate de dualismul austro-ungar. Nici măcar nu este necesar să suspectăm înregistrări voit eronate în beneficiul naționalității maghiare, în condițiile în care funcționa un mecanism de manipulare simplu și eficient: pentru majori se ținea cont de declarațiile proprii, iar pentru minori se lua în considerare naționalitatea declarată a părinților⁶⁵ dar, naționalitatea era echivalată cu limba cel mai bine stăpânită - vorbit, scris, citit, în condițiile în care învățământul de stat se desfășura în limba maghiară. Mai trebuie luat în calcul și elementul subiectiv. Orașele erau adevărate „creuzete ale deznaționalizării”⁶⁶. Ele atrăgeau populația rurală din împrejurimi, dar în mai mică măsură pe români, mai conservatori și mai legați de locul de baștină. Populația era predominant maghiară. Printre românii din mediul urban, căsătoriile mixte, interesele, oportunismul, presiunile, împreună cu tendințele firești de integrare și ascensiune socială concureau, toate, la o asimilare rapidă.

Referindu-se la populația orașelor, Nicolae Iorga, cu o vehemență cultivată în epocă, scria în „Neamul românesc” din 5 septembrie 1907, că reușita în alegerile de la Beiuș ale părintelui Vasile Lucaciu se datorează țăranilor și nu orășenilor care „își iau unguroaice de nevastă, vorbesc ungurește în casă și cresc serioși candidați pentru deznaționalizare sub ochiul zâmbitor al Administrației”⁶⁷.

⁶⁴ Racoti-Filip Alexandru. *Un adevăr în Știrea*, An 1, nr. 12, 21 martie 1926, p. 1-2.

⁶⁵ cf. Ioan Bolovan. *Câteva considerații privind caracteristicile demografice ale populației Transilvaniei între revoluția pașoptistă și primul război mondial [în Națiunea română : idealuri și realități istorice : acad. Cornelia Bodea la 90 de ani, București, Editura Academiei Române, 2006].*

⁶⁶ Ibidem.

⁶⁷ cf. Corneliu Mezea. Vasile Lucaciu „Leul de la Șişești” 1852-1922 : *Viața și faptele lui*. Satu Mare: Presa liberă, 1936, p. 97.

⁶¹ Gheorghe Csoma, op. cit., Vol.1(1999), p. 177.

⁶² În ediția în limba română, p. 239, figurează 1716 reformati.

⁶³ *SCHEMATISMUS VENERABILIS CLERI DIOCESIS SZAMOSUJVÁRIENSIS ROMENORUM GRAECI RITUS CATHOLICORUM PRO ANNO DOMINI MCMXIV AB ERECTA SEDE EPISCOPALI ANNO LXI*, Szamosujvár, Ex. Typographaeo Diocesano, 1914, p. 252.

Acestea fiind spuse, să revenim la statistica Gimnaziului de fete băimărean. Creșterea numărului de eleve are loc nu numai pe seama creșterii numerice a populației orașului ci și pe seama dezvoltării economice și emancipării, ce aduce cu sine creșterea apetenței pentru instruirea elementului feminin.

Elevele proveneau, în majoritatea lor, din familii de funcționari și comercianți, fiind, în proporție covârșitoare (81% - 95%) de naționalitate maghiară. Elevele de naționalitate română se situau în limita a 5% - 13 % (de la 3 eleve în 1893, la 39 în 1918) - fapt ilustrativ pentru structura pe naționalități a funcționărimii băimărene în epoca respectivă.⁶⁸ De remarcat, de asemenea, că, în tabelul alcătuit pe baza datelor existente în arhiva școlii în anul 1919 (ales pentru sugestivitatea și concizia lui), începând cu al doilea an de funcționare a gimnaziului, nu mai figurează eleve de origine germană și slovacă, nu pentru că ar fi abandonat studiile, ci ca efect al fenomenului de maghiarizare.

Procentului, variind între 8% și 28%, de izraeliți, din rubrica „Religiunea”, nu-i mai corespunde nicio elevă evreică în rubrica „Naționalitatea”, toate fiind cuprinse la naționalitatea maghiară.

Ca o concluzie pentru această primă perioadă de funcționare a instituției, la sărbătorirea, în vara anului 1918, a 25 de ani de activitate a Gimnaziului de fete din Baia Mare „s-a constatat că, în total, 780 de eleve au absolvit cele 4 clase, 474 au absolvit cursul special al lucrului de mână și 90 de eleve

absolvit cursul special de comerț”.⁶⁹

O altă statistică a elevilor pe perioada 1893-1919, realizată după documentele păstrate la Arhivele Statului și publicată în Vánk Sándor. *Nagybányai magyar nyelvű közoktatás a XX. Század forgatagában*. Nagybánya, 2002, pp. 16-17.

Nagybányai Állami Polgári Leányiskola									
Tanév	Osztályok létszáma								Összesen
	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	
1893-1894	28	31	-	-	-	-	-	-	59
1894-1895	23	24	23	-	-	-	-	-	70
1895-1896	30	26	22	19	-	-	-	-	97
1896-1897	325	34	24	24	-	-	-	-	117
Tanév	Osztályok létszáma								Összesen
	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	
1897-1898	34	33	28	23	-	-	-	-	128
1898-1899	30	30	28	23	-	-	-	-	111
1899-1900	27	30	21	26	-	-	-	-	104
I. Kézimunka tanfolyam 17									
1900-1901	20	28	32	19	-	-	-	-	99
Kézimunka tanfolyam I.-II.o. 7+9									
1901-1902	31	16	23	32	-	-	-	-	102
Kézimunka tanfolyam I.-II.o. 15+10									
1902-1903	36	21	17	26	-	-	-	-	100
Kézimunka tanfolyam I.-II. 24+5									
1903-1904	41	27	17	9	-	-	-	-	94
Kézimunka tanfolyam I.-II. o. 15+7									
1904-1905	Nincs adat								
1905-1906	29	44	30	20	-	-	-	-	123
Kézimunka tanfolyam (hímző, varró) I.-II. 15+5									
Méhészeti szakoktatás III.-IV. o. 10									
1906-1907	34	25	46	25	-	-	-	-	130
Kézimunka tanfolyam (hímző, varró) I.-II. 15+2									
Méhészeti szakoktatás 13									
1907-1908	44	34	26	39	-	-	-	-	133
I. Kézimunka tanfolyam 19									
Méhészeti oktatás 16									
1908-1909	33	34	28	22	-	-	-	-	117
I. Kézimunka tanfolyam 34									
1909-1910	40	46	31	30	-	-	-	-	147
I. Kézimunka tanfolyam 27									
1910-1911	47	39	34	25	-	-	-	-	145
I. Kézimunka tanfolyam 33									
1911-1912	47	39	39	23	-	-	-	-	148
Kézimunka tanfolyam 35									
1912-1913	50	39	39	38	-	-	-	-	166
Kézimunka tanfolyam 24									
1913-1914	33	53	38	37	-	-	-	-	161
Kézimunka tanfolyam 23									
Kereskedelmi szaktanfolyam 25									
Nincs adat									
1914-1915-1916-1917-1918	36	4	42	56	-	-	-	-	271
1918-1919			49	48	-	-	-	-	

⁶⁸ Despre structura națională a funcționărimii și „intelligenției” băimărene v. și *Nagybánya és környéke, szerkesztette Palmer Kálmán*, Nagybányán, Nyomatott Molnár Mihálynál, 1894, p. 110.

⁶⁹ *Anuarul școlii civile de fete, de stat din Baia Mare pe anul școlar 1919-20*, publicat de Ioan Leșianu director. Baia-Mare, Tipografia „Astra”, 1920, p. 5.

REVISTA „BIBLIOTECA BUCUREȘTILOR”

Daliana BONAT

Revista „Biblioteca Bucureștilor” a apărut în ianuarie 1998 ca o revistă a Asociației Bibliotecarilor și Documentariștilor din București, sub egida Bibliotecii Metropolitane București.

În „argumentul” scris de directorul Bibliotecii Metropolitane București, Florin Rotaru, la prima apariție a revistei, se menționează scopurile și dezideratele de viitor: „Un deziderat al nostru derivă din nevoile stringente ale domeniului de lucru. Literatura română de specialitate... are nevoie de o temeinică orientare. Nu suntem într-un totuș adepții teoriei sincronismului, dar în aceste momente socotim că un fapt înțelept este să ne însușim cât mai repede progresele obținute în Occident, iar acest lucru este posibil numai prin traduceri masive. Considerăm că este normal să-și asume această misiune cea mai mare bibliotecă publică din România și le mulțumim anticipat celor care doresc să ne ajute.” Și continuând: un alt „scop al revistei noastre urmărește atât retrezirea conștiinței comunitare bucureștene, cât și stabilirea unui pod spiritual între instituția noastră și celelalte biblioteci metropolitane, precum și între Capitală și diaspora românească de pe toate meridianele.”⁷⁰

⁷⁰ Florin Rotaru, *Argument*, în „Biblioteca Bucureștilor”, nr. 1, 1998, pg. 2-3.

Ținând cont de toate aceste deziderate și planuri de viitor, publicația se conturează, în timp, ca o revistă de cultură consacrată mai ales vieții literare și artistice din București, dar consemnând, totodată, evenimente culturale și literare din spațiul românesc dar și din diasporă, prezentări și recenzii de cărți.

Fiind o revistă editată de o bibliotecă de prestigiu, nu se putea ca pe lângă articolele despre cultura și istoria poporului român, să lipsească articolele de specialitate, de biblioteconomie, prezentând probleme de actualitate, care preocupă întreaga breaslă. Alegem doar câteva titluri: *Copyright și biblioteci*, *Politicile de achiziție*, *Perspectivă de digitizare*, *Serviciile speciale de bibliotecă* etc.

Ceea ce mi s-a părut deosebit de important pentru o revistă de cultură și biblioteconomie este că preia și traduce anumite materiale din buletinul EBLIDA (European Bureau of Library Information and Documentation). Acest lucru permite informarea tuturor bibliotecarilor cu ceea ce se întâmplă în alte biblioteci europene, cu proiectele și inovațiile pe care acestea le inițiază și le aplică.

Pentru a ilustra și mai mult ideea că autorii și colaboratorii acestei reviste s-au dovedit susținători ai idealurilor și dezideratelor anunțate la debut, se poate urmări evoluția rubricilor revistei. Încă de la primul număr se conturează un sumar foarte complex, care conține următoarele rubrici: *Regăsirea diasporii*, *Bucureștii de altădată*, *Documente inedite*, *Autografe contemporane*, *Meridian biblioteconomic*, *Istoria cărții*, *Flash cultural...* *Flash cultural*, *Calendarul evenimentelor culturale* etc., și care se menține în linii mari până azi. Acest lucru denotă profesionalismul și consecvența echipei editoriale, care a reușit să urmărească cu multă tenacitate programul stabilit de la primul număr.

Pe parcursul anilor, revista s-a îmbogățit cu alte rubrici, dintre care aș menționa *Catalog* și *Reper*. În *Catalog* sunt

menționate ultimele apariții de pe piața românească, menționări care nu apar doar ca o listă seacă, ci cuprind mai multe informații care ar putea interesa un cititor, precum: autor, titlu, traducători, prefațatori, editura și locul apariției, anul și numărul de pagini. De asemenea, este oferită și câte o scurtă referință despre opera respectivă.

La rubrica *Repere* este tot o rubrică deosebită. În fiecare număr, este prezentată o revistă apărută sub egida unei instituții din țară sau de la Chișinău (nr. 3/2007). Astfel, se popularizează reviste care, poate, sunt mai

puțin cunoscute, dar foarte valoroase pentru cultura română.

Începând cu anul 2000, echipa editorială consacră câteva pagini din fiecare număr unei personalități a culturii românești, personalitate omagiată în anul respectiv. Găsim, de asemenea, un calendar, care cuprinde aniversările și comemorările pe plan național și universal.

Revista impresionează prin conținutul științific al studiilor, prin aspectul grafic și prin ilustrațiile sugestive.

BLOGUL LICEENILOR DIN CLASA A X-A E - COLEGIUL NAȚIONAL „MIHAI EMINESCU” BAIA MARE

- impresii despre Biblioteca Județeană „Petre Dulfu” -

consemnare de Ioana DRAGOTĂ

„CNME-10th Form E

This blog has been created for the students from 10th form E from Mihai Eminescu National College, Baia Mare, Romania, to help them communicate with their colleagues, teachers and people from all over the world.”

<http://cnme-form10e.blogspot.com>

Cu aceste cuvintele se deschide blogul elevilor din clasa a X-a E, Colegiul Național „Mihai Eminescu” Baia Mare, profesor diriginte Mariana Hudrea. Am dat întâmplător peste acest blog, din puzderia celor care cotropesc Internetul, în urma unei căutări de adrese unde figurează date despre Biblioteca Județeană „Petre Dulfu”. Surpriza a fost extrem de plăcută, cu atât mai mult cu cât, fiind vorba de spațiul lor virtual și nu al bibliotecii, putem exclude (sau măcar restrânge) supoziția de complezență. Liceenii scriu despre biblioteca noastră și impresiile lor par a fi extrem de favorabile.

Înainte de a reproduce aceste opinii, este obligatoriu să menționez faptul că doam-

na profesoară Mariana Hudrea se numără printre destul de puțin numeroșii dascăli care ilustrează cu succes ideea de parteneriat școală-bibliotecă. Biblioteca aparținând, în această concepție, în mod obligatoriu, traseului educativ, obiectiv realizat prin vizitele, deja tradiționale, de prezentare a bibliotecii pe care le face împreună cu clasele de elevi pe care îi instruieste și prin implicarea în nenumărate proiecte culturale. Îi mulțumim, precum le mulțumim și tinerilor noștri cititori, cu speranța că vom reuși să menținem aceste impresii favorabile și, drept urmare, lucrurile nu se vor opri aici, ci îi vom putea număra în viitor, printre colaboratorii noștri fideli.

O zi la bibliotecă

Biblioteca... de mici cunoaștem acest termen ca fiind o casă a cărților și un vis pentru cei ce iubesc cartea.

Dar biblioteca este un izvor de cunoaștere și ne permite să profităm la maximum de el. Ea ne dă satisfacții, bucurii, rezolvări pe drumul instruirii.

Totuși modul în care bibliotecile din zilele trecute se prezentau este diferit de cel de astăzi. Cărțile au rămas, în parte aceleași, atracția lor asupra noastră, de asemeni, aceeași.

În prezent, bibliotecile prezintă modalități și elemente care facilitează găsirea informației. Lumea înaintează în cunoaștere, în tehnologie, iar bibliotecile odată cu ea. Biblioteca „Petre Dulfu”, din Baia Mare este un exemplu de noi tehnologii, de cunoaștere; sursele de informare sunt multiple și noi, atrăgătoare, facile. Noi ieșim din această bibliotecă împliniți într-un fel, dar curioși în continuare. Este un loc în care biblioteca veche cu cea nouă se completează benefic spre a ne oferi nu numai buna instruire ci și plăcere și confort.

Persoanele care gestionează biblioteca sunt de un înalt profesionalism și cu mare dragoste pentru cărți, pentru noi cei care intrăm în acest lăcaș.

Biblioteca este șansa de instruire, formare intelectuală și artistică, o lume magică care ne întrebuințează frumos timpul. Este o sursă de comunicare virtuală și nu numai. Este total benefică.

Să profităm, așadar!

Lukacsovits Xanta

* * *

O zi, care pentru mine a început foarte prost, dar s-a transformat într-o zi specială, odată ce am călcat în spațiul numit „lumea de poveste”. Eram obosită și plictisită, poate și din cauza vremii, care nu era tocmai pe placul meu. Ploua afară, dar căldura din bibliotecă mă atrăgea, ca și atunci când bunica mea făcea plăcinte delicioase ce ne chemau cu mirosul lor ușor simțit, chiar și de la joacă. Am intrat rapid și mi-am lăsat hainele la garderoba, care țin să precizez că era foarte aranjată și bine pusă la punct.

M-am grăbit să-mi găsesc colegii intrând prin mulțimea de rafturi pline de cărți care mi-au trezit o mare curiozitate.

Între timp auzeam vocea bibliotecarei, în surdină, care ne explica cum stau lucrurile prin bibliotecă, dar nu eram foarte atentă. Admiram tot mai multe și chiar am observat că ceva se schimbase în bibliotecă, ceva care era destul de evident, dar de care nu-mi dădeam seama. Ascultând-o din nou pe doamna bibliotecară, am observat că ne explica ce anume s-a schimbat în acest spațiu. Am aflat că acum el este specializat, dotat, mult mai luxos, și mult mai ușor de folosit.

După ce am ieșit din acea sală, ne-am îndreptat spre expoziția de proiecte ce avea să înceapă în mai puțin de o oră și care urma să ne fie prezentată. Doamnele profesoare ne-au condus spre intrare și așa am aflat câte ceva despre aceste proiecte mari. Fiecare profesor de la fiecare liceu, școală, grădiniță, a încercat să ne prezinte cât de bine și de consistent a putut în puținul timp care era.

După aceasta, am urcat la ultimul etaj, unde o doamna foarte drăguță, asemenea celorlalte bibliotecare, ne-a prezentat foarte complex ceea ce se întâmplă în sala de lectură

pentru adulți, după care am coborât pentru a participa la prezentarea propriu-zisă a proiectelor. A fost o prezentare reușită, dar cel mai frumos a fost atunci când una dintre diplomele care se ofereau s-a înmănat doamnei mele diriginte, care este reprezentanta unor proiecte ce se manifestă sau se realizează la noi în liceu.

După această prezentare, ne-am îndreptat spre „American Corner”, unde urma să ni se prezinte unul din frumoasele materiale istorice, ce se află acolo și pot fi văzute și revăzute oricând, pentru că există, de asemenea, condiții necesare vizionării lor, foarte bune.

Ne-am așezat cu toții așteptând să vedem filmul propus de cei mai în temă decât noi. Am urmărit un material foarte frumos despre „Canyons”, care, cel puțin pe mine, m-a impresionat, după care ne-a mai rămas timp să vizionăm și un filmuleț despre „Eliss Island”. La fel cum pot spune și despre celelalte lucruri pe care le-am văzut acolo, și acestea au fost utile, deoarece, în primul rând nu au fost traduse, ceea ce ne-a ajutat să exersăm anumite părți importante din engleză, iar în al doilea rând pentru că am plecat de acolo cu un bagaj substanțial de cunoștințe, și în plus am primit și niște cărți foarte interesante despre istoria Angliei, de la doamnele bibliotecare.

La sfârșitul programului și a acestei experiențe, ne-am îndreptat spre școală, cu altă părere asupra Bibliotecii Județene Maramureșene, și a lucrurilor pe care le poți realiza acolo. Eu am rămas cu amintiri plăcute, cu amintirea că acest lucru l-am făcut alături de colegii mei și dirigintă, alături de profesoara de română, fiindcă ziua aceasta a fost marcată în cel mai frumos mod.

Manuela Grigoruță

* * *

Se spune că marțea este o zi cu ghinion, dar eu pot să vă aduc argumentul că nu este așa dându-vă exemplu marțea precedentă în care am petrecut o frumoasă după-amiază între rafturile cărților bibliotecii județene alături de colegii mei.

Prin faptul că am stat acolo patru ore am descoperit o nouă lume care pentru mine nu era atât de cunoscută: lumea cărților, am mai descoperit faptul că biblioteca nu este simplă încăpere în care mergi și împrumuți cărți după care pleci în drumul tău. În bibliotecă există locul în care poți să îți duci copii preșcolari să învețe timp de o oră lucruri educative și folositoare, acea cameră numindu-se ludotecă. Este locul în care poți merge să îți cauți cartea mult dorită și așteptată de tine, sau vizionarea unui film din enciclopedia. Mai există locul destinat numai și numai limbii engleze numit: „American Corner” și aici găsim cărți, reviste, DVD-uri, CD-uri & casete audio pe ele aflându-se cursuri în limba engleză și dicționare. Ești primit cu căldură și cu brațele larg deschise de către bibliotecare, acestea răspunzându-ți la fiecare întrebare pe care le-o adresezi cu zâmbetul pe buze, cu o plăcere care te face să simți că după ce vei ieși de acolo vei avea cu siguranță mai multe cunoștințe decât cele pe care le aveai înainte de intra în acea lume a cărților. Am participat și la o expoziție de proiecte a mai multor școli și licee, printre care și liceul nostru, în care directorul bibliotecii și încă trei doamne au ținut câte un discurs. Cu siguranță această experiență m-a făcut să mă gândesc de ce până la vârsta mea de 17 ani nu am știut că biblioteca este mult mai mult.

Nu pot să îmi expun toate sentimentele avute acolo. Biblioteca trebuie vizitată în același mod cum l-am făcut și eu și cu siguranță veți avea aceeași opinie și sentimente.

Cristina Ivanov

* * *

Poate pentru unii o zi la bibliotecă este o zi banală. Pentru ei biblioteca nu este decât o clădire mare și plină de cărți, asta pentru că nu cunosc farmecul ei sau farmecul documentării.

Biblioteca este un centru al cunoașterii în care pătrunzi cu entuziasm și ești nerăbdător să descoperi noi lumi. Când faci primul pas între rafturi, deschizi o poartă mare și intri din lumea realului în lumea irealului, este un labirint plin de fantezie din care ți-ai dori să nu mai ieși niciodată. După ce ți-ai găsit cartea ce îți va deschide o nouă lume, te așezi pe un scaun și începi să citești și încet, încet să-ți descoperi noua lume. Liniștea de mormânt din jurul tău, te face să uiți unde te afli și să trăiești experiențele, sentimentele și trăirile interioare ale fiecărui personaj. Acest sentiment îl trăiești de fiecare dată când deschizi o carte.

Dacă se întâmplă că nu îți place să citești, poți viziona filme sau documentare, poți asculta casete sau naviga pe Internet. Oricum nu se compară cu o carte citită, dar la bibliotecă poți învăța ceva din orice activitate.

Timpul la bibliotecă nu este un timp pierdut ci un timp folosit în întregime.

Nu ezitați să vizitați biblioteca, puteți trăi aventuri nebănuite.

Florina Fanea